

КЛАЙВ СТЕЙПЪЛС ЛУИС СРЕБЪРНИЯТ СТОЛ

Част 4 от „Хрониките на Нарния“

Превод от английски: Светла Биюкова, 2005

chitanka.info

На Николас Харди

ГЛАВА ПЪРВА

ЗАД ФИЗКУЛТУРНИЯ САЛОН

Беше мрачен есенен ден. Джил Поул плачеше зад физкултурния салон.

Плачеше, защото я бяха тормозили. Разказът ни не е училищна история, затова ще се спра колкото се може по-накратко на училището (което и без това не е приятна тема). В него учеха както момчета, така и момичета, а старото му име беше „смесено училище“. Мнозина смятаха, че „омесени“ са идеите в главите на ръководството му. Според тези люди на децата трябваше да се позволява да правят каквото искат. За съжаление това, което петнадесетина от по-големите момичета и момчета най-много искаха да правят, беше да тормозят останалите. Там се случваха най-различни ужасии, които в обикновено училище щяха да бъдат разкрити и прекратени още преди края на срока. Във въпросното учебно заведение обаче нещата не стояха така. Дори и да разкриеха нарушителите, нито ги изключваха, нито ги наказваха по друг начин. Директорката твърдеше, че представляват интересни случаи от психологическа гледна точка. Викаше ги и разговаряше с тях с часове. И ако знаеха какво да кажат пред нея, крайният резултат бе, че ставаха нейни любимци, а не обратното.

Ето защо Джил Поул плачеше в този мрачен есенен ден, седнала на влажната пътечка между гърба на физкултурния салон и храсталака. Изобщо не бе преставала да плаче, когато откъм ъгъла на салона се зададе момче с ръце в джобовете. Подсвиркваше си. Едва не се блъсна в нея.

— Защо не гледаш къде вървиш? — ядоса се Джил Поул.

— Добре де — отвърна момчето, — няма нужда да започваш...

— Но в този миг той забеляза лицето ѝ и веднага смени тона. — Хей, Поул, какво има?

Джил само направи гримаса. Личеше, че се опитва да каже нещо, но а-ха да заплаче отново.

— Предполагам, че са били Онези, както обикновено — намръщено каза момчето и набути ръцете си още по-дълбоко в джобовете.

Джил кимна. Нямахше нужда да обяснява дори и да можеше да проговори. И двамата го знаеха.

— Виж какво — започна отново той, — няма смисъл всички ние да...

Намеренията му бяха добри, само дето говореше, сякаш започваше да изнася лекция. Джил внезапно побесня, което е нормална реакция, ако някой те прекъсне, докато плачеш.

— Я се махай и си гледай работата! — викна тя. — Никой не те е молил да се месиш, нали? Точно ти ли си човекът, който ще ми казва какво трябвало да направим? Може би искаш да кажеш, че е необходимо през цялото време като теб да се подмазваме на Онези, да им правим услуги и да сме непрекъснато на тяхно разположение?

— О, боже! — възкликна момчето.

Приседна на ивицата трева до храсталака, но стана много бързо, защото тревата бе цялата мокра. За лош късмет името му бе Юстас Скруб^[1], но не беше лошо момче.

— Поул! Това не е честно! Този срок не съм правил нищо такова. Нима не се противопоставих на Картър за заека? И не запазих ли тайната на Спивънс, въпреки че ме изтезаваха? Също и...

— Не знам и не ме интересува — изхълца Джил.

Скруб видя, че тя още не е напълно на себе си, и мъдро ѝ предложи ментов бонбон. Той също си взе един. Скоро Джил започна да вижда нещата в по-ясна светлина.

— Съжалявам, Скруб — каза след малко. — Не беше честно от моя страна. Наистина стори всички тези неща... този срок.

— Тогава, ако можеш, забрави миналия срок — помоли я Юстас. — Тогава бях друг човек. Бях... оле-ле какъв идиот съм бил!

— Честно казано, наистина беше такъв — съгласи се Джил.

— Значи мислиш, че съм се променил? — попита Юстас.

— Не само аз — отвърна Джил. — Всички го казват. Дори Онези са го забелязали. Вчера Елинон Блакистън чула Адела Пенифедър да говори за това в съблекалнята. Казала: „Нещо става с този Скруб. Този срок е съвсем неуправляем. Сега и с него ще трябва да се занимаваме.“

Юстас потрепери. Всички в Експерименталното училище знаеха какво значи Онези да се „занимаят“ с теб.

Двете деца помълчаха. От лавровите дървета се стичаха капки.

— А защо миналия срок беше толкова различен? — попита след малко Джил.

— През ваканцията ми се случиха много странни неща — отговори загадъчно Юстас.

— Какви неща? — попита Джил.

Дълго време Юстас не отговори, но накрая каза:

— Слушай, Поул, двамата с теб мразим това място ужасно много, нали?

— Аз, да! — рече Джил.

— В такъв случай мисля, че мога да ти имам доверие.

— И правилно!

— Да, но това е страшна тайна. Поул, бива ли те да вярваш? Имам предвид да вярваш в нещо, на което всички останали тук биха се присмели?

— Не знам, не съм имала такъв случай — отвърна замислено Джил. — Но мисля, че бих могла.

— Можеш ли да ми повярваш, ако ти кажа, че през ваканцията съм бил в друг свят... извън пределите на нашия?

— Не разбирам за какво говориш.

— Добре, тогава няма да говорим за други светове. Ами ако ти кажа, че съм бил на място, където животните могат да говорят, където има... вълшебства и дракони и... ъ-ъ... всякакви неща от приказките. — Скруб се почувства много неудобно, докато казваше това, и лицето му почервения.

— Как се стига дотам? — попита Джил. На нея също, незначайно защо, ѝ стана неудобно.

— По единствения възможен начин. Чрез вълшебство — почти прошепна Юстас. — Бях с двама мои братовчеди. Ние... ами нас просто ни отнесоха. Те бяха ходили там и преди.

Сега, когато говореха шепнешком, на Джил някак си ѝ беше полесно да повярва. Внезапно я обзе ужасно подозрение и изсъска тъй свиреп, че за секунда заприлича на тигрица:

— Ако разбера, че си правиш майтап, никога повече няма да ти проговоря. Никога, никога, никога!

— Не си правя майтап — увери я Юстас. — Кълна се! Кълна се въвв... всичко!

(Едно време, когато бях ученик, се казваше: „Кълна се в библията!“ Но на библията не се гледаше с добро око в Експерименталното училище.)

— Добре тогава — каза накрая Джил. — Ще ти повярвам.

— И няма да казваш на никого?

— За каква ме вземаш?

Докато говореха така, се развълнуваха. Щом млъкнаха, Джил се огледа. Видя мрачното есенно небе, чу капките, падащи от листата, и си спомни цялата безнадеждност на Експерименталното училище (срокът е тринадесет седмици и все още оставаха единадесет).

— Пък и какъв смисъл има? Ние не сме там, а тук. И не можем по никакъв начин да стигнем дотам. А може би... — добави тя.

— Точно това се питам и аз от известно време — прошепна Юстас. — Когато се връщаме от Онова място, Една Личност каза на братовчедите ми Певънзи, че никога повече няма да отидат там. За тях това бе третият път, нали разбираш. Предполагам, че вече са получили своето. Но Той не каза, че няма да се върна. Сигурно щеше да ми го каже, освен ако не е имал предвид, че ще се върна. И не мога да не се питам можем ли ние... бихме ли могли...

— Искаш да кажеш да направим нещо, за да се случи това?

Юстас кимна.

— Например да нарисуваме на земята кръг, в който да напишем странни букви. Да застанем в него и да изречем някакви заклинания и магии?

Юстас помисли малко върху това и накрая каза:

— Ами сигурно съм имал нещо такова предвид, макар и никога да не съм го правил. Но сега, като го споменавам, струва ми се, че такива кръгове и други неща не са хубави. Мисля, че на него няма да му харесат. Ще изглежда все едно ние смятаме, че можем да го накараме да направи нещо. Но в действителност можем само да го помолим.

— Кой е този, за когото говориш през цялото време?

— В Онова място го наричат Аслан — отвърна Юстас.

— Какво интересно име!

— Не е и наполовина толкова интересно, колкото самият той — изрече Юстас сериозно. — Но хайде да почваме. Не може да навреди, ако само му се помолим. Да застанем един до друг, така... А сега да прострем ръце пред себе си с длани, обърнати надолу, както направиха на острова на Раманду...

— Чий остров?

— Друг път ще ти разкажа. Може би Той иска да се обърнем на изток. Чакай да видим къде е изток.

— Не знам — рече Джил.

— Извънредно характерно за момичетата е, че не знаят посоките на света.

— И ти не ги знаеш — възмути се Джил.

— Знам ги, ако спреш да ме прекъсваш. Ето, готов съм. Изток е в посока към храстите. Ще повтаряш ли след мен?

— Какво да повтарям?

— Каквото кажа, разбира се — отвърна Юстас. — Ето така... — и той започна: — Аслан, Аслан, Аслан!

— Аслан, Аслан, Аслан — повтори Джил.

— Молим те, нека да се озовем в...

В този миг от другата страна на салона се чу глас, който викаше:

— Поул ли? Да, знам къде е. Циври зад салона по физическо. Да я доведе ли?

Джил и Юстас се спогледнаха. Шмугнаха се под листата и се закатериха по стръмния кален склон сред гъсталака. Бързината им правеше чест. (Поради необичайните методи на обучение в Експерименталното училище децата не изучаваха кой знае колко френски, математика или латински и други подобни предмети, но затова пък се научаваха да изчезват бързо и безшумно, когато Онези ги търсеха.)

След около минута катерене спряха и се заслушаха. По шума, който дочуха, разбраха, че ги преследват.

— Дано само вратата пак да е отворена — каза Скруб, а Джил кимна с глава.

На върха на хълмчето се извисяваше каменна стена, а в нея имаше врата, водеща към открито място. Само че тази врата бе почти винаги заключена. Много рядко някой я бе намирал отворена. Всъщност може би само веднъж. Но можете да си представите как

споменът за този единствен път бе поддържал надеждата у децата и все проверявали. Ако случайно се окажела отключена, през нея би могло да се излиза от училищния двор, без никой да ги види.

Разгорещени, задъхани и изцапани от полуприведеното придвижване под листака, Джил и Юстас стигнаха до стената. Вратата както обикновено бе затворена.

— Сигурно няма никакъв смисъл — рече Юстас и постави ръка на дръжката. Веднага след това добави: — Леле!

Дръжката се завъртя и вратата се отвори.

Само преди миг Джил и Юстас смятаха светкавично да минат през вратата, ако случайно не е заключена. Но когато вратата взе, че се отвори, и двамата замръзнаха на място. Гледката пред очите им бе съвсем различна от онова, което очакваха.

Надяваха се да видят сивкавото тревисто бърдо, което стръмно стигаше чак до мрачното есенно небе. Вместо това ги посрещна поток слънчева светлина. Лееше се оттам, както юнският светлик се излива в гаража през отворената врата. От него капките роса по тревата проблясваха като перли и подчертаваха мръсотията по набразденото от сълзи лице на Джил. Светлината идваше без съмнение от различен свят, ако съдеха по това, което виждаха. Пред тях бе равна поляна — по-равна и по-ярка от всички, които Джил някога бе виждала. Небето бе синьо и прехвърчаха напред-назад неща — тъй бляскави, че сигурно бяха скъпоценни камъни или огромни пеперуди.

Макар и да си бе мечтала за нещо точно такова, Джил се изплаши. Хвърли поглед на Скруб и видя, че и той бе изплашен.

— Да влизаме, Поул — прошепна задъхано той.

— Можем ли да се върнем после? Безопасно ли е?

В този миг зад тях се чу неприятно и злобно гласче.

— Хайде, хайде, Поул — изквича то. — Всички знаем, че си там. Веднага слизай! — Бе гласът на Едит Джакъл, която не бе точно от Онези, а една от техните подмазвачки и доносници.

— Бързо дай ръка! — викна Скруб. — Не бива да се разделяме.

И преди Джил да осъзнае какво става, той сграбчи ръката ѝ. Задърпа я през вратата — извън училищния двор, извън Англия, извън целия този свят и към Онова място.

Гласът на Едит Джакъл секна тъй рязко, както спира радио, когато го изключите от контакта. Внезапно около тях се разнесе нещо

съвсем различно. Идваше от ярките неща във въздуха, които се оказаха птици. Шумът бе оглушителен, но приличаше на музика (доста интелектуална музика, която не може да се възприеме от първо слушане) много повече, отколкото на птичите песни в нашия свят. Все пак някъде отвъд пеенето се долавяше фон от страшна тишина. Тази тишина заедно със свежия въздух напомниха на Джил за върха на висока планина.

Скруб все още я държеше за ръка и те вървяха, като непрекъснато се оглеждаха. Във всички посоки се виждаха грамадни дървета. Приличаха на кедри, само че по-високи. Но понеже не растяха близо едно до друго, под тях нямаше растителност и се виждаше далече напред в гората — както вляво, така и вдясно. Докъдето стигаше погледът, всичко бе едно и също — равна трева; стрелкащи се насам-натам птици с пера, оцветени в жълто, синьо (като водно конче) или пъстро (като дъга); сини сенки и празнота. В хладния бляскав въздух не се усещаше никакъв полъх на вятър. Гората бе много самотна.

Точно отпред им вече не растяха дървета, а синееше само небето. Продължиха нататък, без да разговарят. Внезапно Скруб извика:

— Внн-ии-мавай!

Джил усети как я задърпа назад. Намираха се на самия ръб на дълбока пропаст.

Джил можеше спокойно да стои на високи места. Нямаше нищо против да застане на ръба на бездната и се подразни, когато Скруб я дръпна назад.

— Все едно съм бебе! — каза тя и изтръгна ръката си от неговата. Като го видя колко е преbledнял, изпита презрение към него. — Какво има? — продължи и за да покаже, че не я е страх, застана съвсем близо до ръба.

Всъщност бе дори по-близо, отколкото на самата нея й допадаше. После погледна надолу.

Тогава осъзна, че Скруб с право е преbledнял така, защото никоя пропаст в нашия свят не може да се сравни с тази. Представете си, че сте застанали над най-дълбоката пропаст, която сте виждали. После си представете как поглеждате към дъното ѝ. След това си представете, че бездната се спуска още по-надолу — два пъти по-надолу, после десет, двадесет пъти по-надолу. А там долу си представете нещица, които на

пръв поглед могат да се помислят за овце. После става ясно, че са облаци — не малки венчета мъгла, а огромни бели пухкави облаци, грамадни като планини. Най-после измежду тези облаци започват за пръв път да забелязват истинското дъно. То е толкова далече, че не се разбира дали е поле или гора, дали е суша или вода. И е на по-голямо разстояние от облаците, отколкото сте вие над тях.

Джил впери поглед надолу. През ума ѝ мина, че в края на краищата може би ще отстъпи крачка-две от ръба. Не искаше да го прави, защото я беше страх какво ще си помисли Юстас. После изведнъж реши, че не ѝ пука за него — ще се махне от страшния ръб и никога повече няма да се присмива на хора, които ги е страх от височини. Но когато опита да помръдне, откри, че не може. Краката ѝ сякаш бяха омекнали и ѝ се зави свят.

— Какво правиш, Поул? Върни се, идиотка такава! — изкрещя Скруб, но гласът му като че ли идваше от много далече.

Джил усети как той я сграбчи. Вече не можеше да контролира ръцете и краката си. Сборичкаха се на ръба на пропастта. Джил бе така изплашена и замаяна, че не осъзнаваше какво става. Но за цял живот не забрави следните две неща (по-късно често идваха в сънищата ѝ). Едното бе, че се освобождава от хватката на Скруб, а другото — в същия миг Скруб губи равновесие и с ужасен писък полита към бездната.

За щастие нямаше време да премисля какво бе сторила. Огромно и ярко на цвят животно се спусна към ръба на пропастта. Легна, надвеси се над нея и (което бе странно) започна да духа. Не ревеше, нито ръмжеше, а просто духаше през широко отворената си уста — духаше непрестанно като прахосмукачка. Джил лежеше тъй близо до съществото, че усещаше как от дъха тялото му вибрира. Все още лежеше, защото не можеше да стане. Бе почти изгубила съзнание. Всъщност искаше ѝ се напълно да изгуби съзнание, но това не става по поръчка. Накрая видя далече под себе си малка черна точка, която се издигаше и отдалечаваше едновременно. Когато се изравни с нея, бе толкова далече, че едва се виждаше. Явно се отдалечаваше с бясна скорост. Джил не можа да не си помисли, че съществото край нея като че ли я издухваше.

Обърна се и погледна съществото. Беше лъв.

[1] А защо е лош късмет да се казваш Скруб, вече знаете от книга пета от „Хрониките на Нарния“ — бел.ред.; всъщност обяснението е в третата книга по реда на издаването им — Б.Ріршо ↑

ГЛАВА ВТОРА

ДЖИЛ ПОЛУЧАВА ЗАДАЧА

Без да удостои Джил с поглед, лъвът се изправи на крака и духна за последен път. След това, като че ли доволен от делото си, се обърна и бавно се отдалечи към гората.

„Сигурно е сън... трябва да е сън — каза си Джил. — Ей сега ще се събудя.“ Но не беше сън и не се събуди. „Изобщо не трябваше да идваме на това ужасно място — продължи тя. — Сигурно Скруб не е знаел за него повече от мен. А и дори да е знаел, не му е било работа да ме води тук, без да ме предупреди какво представлява. Не е моя вината, че падна в тази пропаст. Ако ме бе оставил на мира, и двамата сега щяхме да сме добре.“ После отново си спомни писъка, който Скруб нададе при падането си, и избухна в плач.

Сълзите донякъде помагат, но само докато текат. Така или иначе все някога трябва да спреш да плачеш и да решиш какво да правиш по-нататък. Щом спря да плаче, Джил откри, че е ужасно жадна. Досега бе лежала по корем и се изправи. Птиците бяха спрели да пеят и навсякъде цареше абсолютна тишина — с изключение на един тих, несекващ звук, който сякаш идваше от доста далече. Тя се заслуша внимателно и стигна до извода, че трябва да е звук от течаща вода.

Джил внимателно се огледа. Лъвът не се виждаше, но наоколо имаше толкова много дървета, че можеше спокойно да е съвсем близо и да не го вижда. Доколкото ѝ бе известно, можеше и да не е сам. Но вече бе толкова жадна, че събра смелост и тръгна да търси течащата вода. Вървеше на пръсти и се прокрадваше предпазливо от дърво на дърво. На всяка крачка спираше, за да се огледа.

Гората бе тъй спокойна, че не бе трудно да определи откъде идваше звукът. Ставаше все по-ясен с всяка изминала секунда. По-скоро, отколкото очакваше, Джил излезе на полянка и съзря блестящ като стъкло поток, който течеше на един хвърлей от нея. Въпреки че видът на водата я накара да се почувства десет пъти по-жадна отпреди, тя не се спусна нататък. Вцепени се на място и остана с широко

отворена уста. Причината за това бе съвсем ясна — от отсамната страна на потока лежеше лъвът.

Звярът лежеше с повдигната глава и с двете предни лапи пред тялото — също както лъвовете на площад „Трафалгар“. Джил веднага разбра, че я е видял, защото очите му срещнаха нейните за миг. След това се отместиха встрани, сякаш я познаваше добре и нямаше много високо мнение за нея.

„Ако избягам, ще ме хване веднага — помисли тя. — А ако продължа, ще ида право в устата му“. И без това нямаше да може да помръдне, ако бе опитала. Не можеше да откъсне очите си от него. Колко време продължи това, Джил нямаше представа, но сякаш изминаха часове. Жаждата така се усили, че ѝ се струваше, че няма нищо против да я изяде лъвът, стига първо да пийне глътка вода.

— Ако си жадна, можеш да пиеш.

Това бяха първите думи, които чу, откакто Скруб бе извикал на ръба на пропастта. Тя се огледа тук-там, като се чудеше кой ли говори. После гласът проговори отново:

— Ако си жадна, ела и пий.

Едва тогава си спомни какво ѝ бе казал Скруб — животните в другия свят можели да говорят — и разбра, че гласът е на лъва. Този път бе видяла устните му да мърдат, а и гласът му не бе глас на човек. Беше по-дълбок, див и мощен — някак си тежък и златен. Този глас не намали опасенията ѝ, но я накара да изпита друг вид страх.

— Не си ли жадна? — попита лъвът.

— Умирам от жажда — отговори Джил.

— Тогава пий!

— Може ли... мога ли... дали няма да имате нещо против да се отдръпнете, докато пия? — осмели се Джил.

На това лъвът отговори само с поглед и много дълбоко ръмжение. Джил се загледа в неподвижната му грамада и осъзна, че със същия успех е можела да помоли цялата планина да се премести, за да ѝ е по-удобно.

Сладостният бълбукащ шум на потока направо я подлудяваше.

— Ще ми обещаете ли да... да не ми сторите нищо лошо, ако дойда?

— Нищо не обещавам — рече лъвът.

Сега вече Джил бе толкова жадна, че без да забележи, бе пристъпила крачка напред.

— Ядеш ли момичета? — попита тя.

— Поглъщал съм момичета и момчета, жени и мъже, крале и императори, градове и кралства — отвърна лъвът. Не го каза нито за да се хвали, нито със съжаление, нито ядосано. Просто го каза.

— Не смея да дойда и да пия — промълви Джил.

— Тогава ще умреш от жажда — рече лъвът.

— Ох! — изпъшка Джил и се приближи още малко. — В такъв случай предполагам, че ще се наложи да отида и да потърся друг поток.

— Друг поток няма — каза лъвът.

На Джил изобщо не ѝ хрумна да не му повярва. Никой, видял строгото му лице, не би помислил такова нещо. Внезапно тя взе решение. Това бе най-страшното нещо, което някога ѝ се бе случвало. Стигна потока, коленичи и започна да гребе с ръка. Никога не бе вкусвала толкова студена и освежителна вода. От нея нямаше нужда да се пие много, понеже веднага утоляваше жаждата. Преди да отпие, тя смяташе да хукне от лъва, щом свърши. Но сега осъзна, че това би било възможно най-опасното действие. Изправи се с все още мокри от водата устни.

— Ела тук! — повика я лъвът.

Тя трябваше да се подчини. Застана почти между двете му предни лапи, а очите ѝ гледаха право в него. Но не можа да издържи дълго и сведе поглед.

— Човешко дете — рече лъвът, — къде е момчето?

— Падна в пропастта — отговори Джил и добави: — ... *сър*. — Не знаеше как иначе да го назове, а звучеше нагло да не се обърне почтително към него.

— Как стана това, Човешко дете?

— Мъчеше се да ме предпази да не падна аз, *сър*.

— Защо беше застанала толкова близо до ръба, Човешко дете?

— Искях да се изфукам, *сър*.

— Много правилен отговор, Човешко дете. Не прави повече така. А сега... — гласът на лъва за пръв път изгуби малко от строгостта си — момчето е в безопасност. Издухах го в Нарния. Но твоята задача ще бъде по-тежка заради това, което си сторила.

— Извинете, сър, но за каква задача говорите?

— Задачата, заради която извиках вас двамата от вашия свят.

Това озадачи Джил. „Сигурно ме бърка с някой друг“ — помисли тя. Не посмя да каже това на лъва, макар че според нея всичко щеше да се оплете, ако не го направеше.

— Кажи какво мислиш, Човешко дете — рече лъвът.

— Чудех се... искам да кажа... да не би да е станала някаква грешка? Защото никой не ни е викал със Скруб. Тъкмо обратното, ние пожелахме да дойдем тук. Скруб каза, че трябва да помолим... Някого, чието име не ми беше познато, и може би Тази Личност щеше да ни пусне да влезем. Така и стана! Вратата се оказа отворена.

— Вие нямаше да ми се помолите, ако аз не ви бях извикал — обясни лъвът.

— Тогава значи вие сте Тази Личност, сър? — попита Джил.

— Аз съм. А сега слушай каква е задачата ти. Далече оттук, в страната Нарния, живее престарял крал и тъгува, защото след него няма да управлява принц от неговата кръв и плът. Той няма наследник. Преди много години единственият му син е бил отвлечен и никой в Нарния не знае къде е принцът и дали е още жив. Но той е жив. Нареждам ти да тръгнеш и да търсиш изгубения принц, докато го намериш и го върнеш в дома на баща му или докато умреш по време на пътуването, или докато се върнеш в своя свят.

— И как ще стане това?

— Ще ти обясня, дете — успокои я Лъва. — Ето знаменията, чрез които ще те напътствам в търсенето ти. Първо, веднага щом Юстас стъпи в Нарния, ще види свой стар и скъп приятел. Трябва веднага да поздрави приятеля си и ако го стори, и двамата ще получат нужната помощ. Второ, трябва да тръгнете на север от Нарния и да вървите, докато стигнете до Разрушения град на древните великани. Трето, на един камък в Разрушения град ще видите надпис и трябва да изпълните онова, което повелява надписът. Четвърто, ще познаете принца (ако го намерите) по това, че ще бъде първият човек, срещнат по пътя, който ще ви помоли да направите нещо в моето име, в името на Аслан.

Тъй като Лъва, изглежда, бе свършил, Джил почувства, че трябва да каже нещо. Затова промърмори:

— Благодаря ви, сър. Разбрах.

— Дете — рече Аслан с по-кротък глас отпреди, — може би не разбираш толкова добре, колкото си мислиш. Но първата стъпка е да запомниш. Повтори ми четирите знамения по реда им.

Джил се опита, но не ги каза съвсем правилно. Лъва я поправи. Накара я да ги повтори пак и пак, докато накрая можеше да ги казва без грешка. Аслан прояви голямо търпение и затова, щом свърши, Джил събра смелост и го попита:

— Извинете, а как ще стигна до Нарния?

— С дъха ми! — отвърна Лъва. — Ще те издухам на запад, както направих с Юстас.

— Ще го настигна ли навреме, за да му кажа първия знак? Но сигурно това няма значение. Ако види свой стар приятел, той непременно ще отиде да говори с него, нали?

— Нямаш време за губене! — отговори Лъва. — Затова трябва да те изпратя веднага. Ела, върви пред мен към ръба на пропастта.

Джил си спомни, че тя бе виновна да няма време. „Ако не бях се държала като глупачка, двамата със Скруб щяхме да тръгнем заедно. И той също щеше да чуе нарежданията“ — помисли тя и направи както ѝ бе наредено. Беше много страшно да се върне до ръба на пропастта, особено когато Лъва не вървеше до нея, а зад нея. Меките му лапи не вдигаха никакъв шум.

Ала дълго преди да стигне до ръба, гласът зад нея каза:

— Не мърдай! Сега ще задухам. Но най-напред не забравяй, в никакъв случай не забравяй знаменията. Повтаряй ги сутрин след събуждане и вечер преди лягане и когато се събудиш посред нощ. Каквито и необикновени неща да ти се случат, не позволявай нищо да отвлича мисълта ти от знаменията. Второ, предупреждавам те, че тук на тази планина ти говорих ясно. В Нарния често няма да бъде така. Тук на върха на планината въздухът е чист, твоят ум — също. Като попаднеш в Нарния, въздухът ще се сгъсти. Внимавай много да не ти се замъгли умът. А знаменията, научени тук, ще изглеждат много различно от твоите представи, когато ги срещнеш там. Ето защо е толкова важно да ги знаеш наизуст и да не обръщаш внимание на външността. Помни знаменията и вярвай в тях. Нищо друго няма значение. А сега, дъще Евина, сбогом...

Към края на речта гласът затихна и накрая съвсем изчезна. Джил погледна зад себе си. За свое изумление видя, че скалата е вече на

стотина метра зад нея, а Лъва се бе превърнал в яркозлатна точица на ръба. Тя бе стиснала зъби и юмруци в очакване на мощен порив, но дъхът му всъщност се оказа тъй нежен, че дори не забеляза кога се отдели от земята. Сега на хиляди метри под нея имаше единствено въздух.

Уплаши се само за миг. Най-напред светът под нея бе тъй далече, че сякаш нямаше нищо общо с нея. Освен това да се носиш на дъха на Лъва бе изключително удобно. Джил откри, че може да легне по гръб или по корем и да се върти както си иска, сякаш беше във вода (ако добре сте усвоили как). Понеже се движеше със скоростта на дъха, не се усещаше вятър и въздухът бе приятно топъл. Никак не приличаше на полет със самолет, защото нямаше и следа от шум и вибрации. Ако някога се бе возила на балон, щеше да ѝ заприлича на този вид пътуване, само че бе още по-приятно.

Когато погледна назад, забеляза за пръв път колко е огромна планината, от която в момента се отдалечаваше. Зачуди се защо такава висока планина не е покрита със снегове и ледове. „Сигурно в този свят тези явления са различни“ — помисли тя. После погледна под себе си. Намираще се толкова високо, че не можеше да разбере дали се носи над суша или над вода, нито с каква скорост пътува.

— Олеле! Знаменията! — извика изведнъж Джил. — Трябва да ги повторя. — За секунда-две я обхвана паника, но откри, че може да ги казва без грешка. — Е, тогава всичко е наред — успокои се тя и с въздишка на задоволство се изтегна във въздуха като върху диван.

„Ама че работа — каза си тя след няколко часа, — май съм заспала. Да спиш върху въздуха! Питам се дали някой го е правил преди мен. Сигурно не! А, разбира се, ами Скруб! Нали е пътувал по същия маршрут малко преди мен. Нека да видя какво има там долу.“

Под нея като че ли се простираше необятна тъмносиня равнина. Не се виждаха възвишения, но по нея се движеха големички бели предмети. „Сигурно са облаци — помисли тя. — Но много по-големи от онези, дето ги видяхме от планината. Навярно са по-големи, защото са по-близо. Сигурно започвам да слизам. Проклето слънце!“

Слънцето, което бе високо над нея в началото на пътуването, сега блестеше в очите ѝ. Това значеше, че и то слизаше надолу преди нея. Скруб бе прав, когато каза, че Джил не може да познава посоките на

света (за момичетата по принцип не знам). В противен случай тя би разбрала, че отива на запад, по това, че слънцето почна да я заслепява.

Докато гледаше синята равнина под себе си, забеляза, че тук-там бе осеяна със светли и бледи точки.

— Ами че това е морето! — възкликна тя. — А онова сигурно са острови.

Беше съвсем права. И може би щеше да завиди на Скруб, ако знаеше, че е виждал някои от тях от кораб, а на други дори е слизал. Но не знаеше това. Малко по-късно видя леки гънки по равната синя повърхност, които сигурно бяха огромни вълни. По целия хоризонт се появи дебела тъмна ивица, която ставаше по-дебела и по-тъмна толкова бързо, че бе видима с просто око. Това бе първият признак за невероятната скорост, с която се носеше. Джил разбра, че удебеляващата се ивица е сушата.

Изведнъж от лявата ѝ страна (вятърът духаше откъм юг) върху нея врхлетя грамаден бял облак, който бе на същото ниво. И преди да разбере какво става, тя пропадна сред студената и влажна мъгла. Дъхът ѝ спря, но остана там не повече от секунда. Когато излезе, примигваше срещу слънцето, а дрехите ѝ бяха мокри. (Беше облечена с яке, пуловер, панталонки, чорапи и здрави обувки — в Англия времето бе доста кално.) Оказа се на по-малка височина, отколкото бе влязла в облака. Веднага след това забеляза нещо, което според мен бе редно да очаква, но то я изненада и стресна. Чуваха се шумове. Дотогава бе пътувала в абсолютна тишина. Сега за пръв път дочу шума на вълните и крясъците на гларусите. Чак сега усети и мириса на море. Вече нямаше съмнение за скоростта, с която се носеше. Видя как две вълни се сблъскаха с грохот и от тях се надигаха пръски. Но веднага те изостанаха на стотина метра зад нея. Сушата приближаваше с голяма скорост. Вече се виждаха далечни планини във вътрешността, а отляво имаше няколко по-близки. Виждаха се заливи и носове, гори и поля, както и песъчливи плажове. Шумът от разбиващите се вълни се усилваше непрекъснато и заглушаваше останалите.

Точно срещу нея внезапно се откри сушата. Приближаваше устието на река. Вече бе съвсем ниско — едва на няколко метра над земята. Гребенът на една вълна достигна пръстите на краката ѝ, а от водата бликна пенеста струя и я заля почти до кръста. Скоростта ѝ намаляваше. Вместо да се понесе нагоре по течението на реката, тя се

плъзна към левия бряг. Имаше толкова много за гледане, че едва успя да го възприеме — равно зелено поле, ярко украсен кораб (който приличаше на огромен скъпоценен камък), кули и укрепления, плющящи знамена, тълпа с разноцветни дрехи, доспехи, злато, мечове, музика. Но всичко се сливаше. Вече се бе приземила, когато забеляза, че стои сред горичка до речния бряг. Само на няколко метра от нея бе Скруб.

Първата ѝ мисъл бе, че той изглежда мръсен и опърпан, съвсем безличен. А втората — че самата тя е цялата мокра.

ГЛАВА ТРЕТА

ОТПЛАВАНЕТО НА КРАЛЯ

Причината Скруб да изглежда тъй мърляв (а също и Джил, ако можеше да се види отстрани) беше заобикалящото ги великолепие. Най-добре веднага да пристъпя към описанието му.

През един процеп сред планините, които Джил бе видяла далече във вътрешността на сушата, докато приближаваше, лъчите на залеза се изливаха върху равно поле. В далечния му край се издигаше замък с безброй кули и кулички, чиито ветропоказатели лъщяха на слънцето. Беше най-прекрасният замък, който Джил някога бе виждала. В близкия край светеше пристан от бял мрамор, на който бе закотвен грамаден кораб с извисяваща се предна и задна палуба. Целият бе в златно и пурпурно, с развят флаг на върха на мачтата, с многобройни знаменца по палубата и със сребристи щитове, наредени по двата фалшборда. Мостчето беше спуснато. Пред него стоеше престарял мъж. Готвеше се да се качи на борда. Беше облечен с богато украсена червена мантия, която покриваше сребърна ризница. Главата му бе обрамчена с тънък златен кръг. Бялата му като вълна брада падаше почти до кръста. Стоеше изправен, колкото можеше, и бе облегнал едната си ръка на рамото на разкошно облечен благородник, който изглеждаше по-млад от него. Личеше, че кралят е много стар и болен. Сякаш само един полъх на вятъра можеше да го отвее, а очите му сълзяха.

Обърнал се бе към народа с готовност да произнесе реч, преди да се качи на кораба. Пред него се намираше столче на колела, в което бе впрегнато магаренце — не по-голямо от ловджийско куче. На столчето седеше дебело джудже. И неговите дрехи бяха богато украсени като на краля, но поради тлъстината му и поради това, че се бе сгушило между възглавничките, правеше съвсем различно впечатление. Приличаше на безформено вързопче от кожи, коприна и кадифе. Беше старо колкото краля, но с по-здрав вид и с проникателен поглед. Не носеше шапка на

голямата си плешива глава, която блестеше като гигантска билиардна топка на залязващите слънчеви лъчи.

По-нататък в полукръг стояха придворните. Джил ги разпозна веднага. Заслужаваше си да ги разгледа поне заради облеклото и доспехите им. С тях приличаха повече на цветна леха, отколкото на група изпращачи. Но причината Джил да се ококори и да отвори уста колкото можеше бяха по-скоро самите хора. Ако точната дума бе „хора“. Може би средно един на всеки петима бе човек. Останалите бяха непознати за нашия свят същества. Фавни, сатири, кентаври — Джил ги позна, защото беше ги виждала на картинки. Също и джуджета. Имаше и множество познати животни: мечки, язовци, къртици, леопарди, мишки и най-различни птици. Но те съвсем не съвпадаха с животните със същите имена в Англия. Някои бяха много по-големи — например мишките стояха изправени на задните си крака и бяха високи около половин метър. Но дори като изключим това, всички изглеждаха различно. По израза на лицата им личеше, че могат да говорят и да разсъждават също като нас, хората.

„Я! Значи все пак било истина! — помисли Джил, но побърза да прибави: — Дали са приятелски настроени?“ Тя тъкмо бе забелязала в крайните редици на събралите се един-двама великани и няколко същества, чийто вид съвсем не можеше да определи.

В този миг си припомни за Аслан и знаменията. През последния половин час напълно бе забравила за тях.

— Скруб! — прошепна тя й го хвана за ръката. — Бързо кажи дали виждаш някой твой познат!

— А ето те и теб, значи — каза Скруб неприязнено (за което имаше известна причина). — Млъкни, моля те! Искам да слушам.

— Не бъди глупак — настоя Джил. — Няма никакво време за губене. Тук виждаш ли някой твой приятел? Защото трябва веднага да идеш и да поговориш с него.

— Какви ги приказваш? — удиви се Скруб.

— Аслан... Лъва... казва, че така трябва — отчаяно продължи Джил. — Аз го видях.

— Видяла си го значи, а? И какво каза?

— Каза, че най-първият човек, когото видиш в Нарния, ще бъде твой стар приятел и трябва веднага да говориш с него.

— Е, тук няма никой, който да съм виждал преди. Така или иначе, изобщо не знам дали това е Нарния.

— Но аз мислих, че си бил тук и преди!

— Сбъркала си.

— Ама че работа! Ти каза...

— За бога, затвори си устата и нека чуем какво казват!

Кралят говореше на джуджето, но Джил не долавяше нито дума. Доколкото можеше да види, джуджето не казваше нищо в отговор, макар че усърдно кимаше и клатеше глава. После кралят заговори по-силно и се обърна към целия двор. Гласът му бе тъй отслабнал и пресекващ, че тя разбра много малко от речта, особено като се има предвид, че в нея ставаше дума за места и хора, за които никога не бе чувала. Щом речта свърши, кралят се наведе и целуна джуджето по двете страни. После се изправи, вдигна дясната си ръка като за благословия и тръгна с бавни и несигурни стъпки по мостчето. Придворните изглеждаха много трогнати от неговото заминаване. Извадиха се носни кърпички и отвсякъде се разнесоха хлипалия. Вдигнаха мостчето, от задната палуба прозвуча тръба и корабът се отдели от кея. (Дърпаше го лодка с весла, но Джил не я забеляза.)

— А сега... — почна Скруб, но не успя да продължи, защото в този миг голям бял предмет (Джил го помисли за хвърчило) долетя отнейде и кацна в краката му. Беше бял бухал, само че огромен — почти с височината на едно джудже.

Бухалът примигна и присви очи, сякаш бе късоглед. Леко накриви глава настрана, а после проговори с тих, бухащ глас:

— Буху-буху! Кои сте вие двамата?

— Казвам се Скруб, а това е Поул — отвърна Юстас. — Бихте ли ни казали къде се намираме?

— В страната Нарния, до кралския замък Каир Паравел.

— А този, който замина, кралят ли беше?

— Тъй, тъй — тъжно отвърна Бухала и поклати голямата си глава. — Но кои сте вие? Има нещо вълшебно около вас. Видях как пристигате. Летяхте. Всички останали бяха заети да изпращат краля и никой не забеляза. Освен мен. Аз ви забелязах. Вие летяхте.

— Тук ни изпрати Аслан — тихо произнесе Юстас.

— Буху-буху! — Бухала разроши перата си. — Това е прекалено много за мен толкова рано вечерта. Не съм напълно на себе си преди

залез слънце...

— И ни изпратиха да дирим изчезналия принц — добави Джил, която с нетърпение очакваше сгоден случай да се намеси.

— За пръв път чувам за това — изненада се Юстас. — Какъв принц?

— Най-добре веднага да дойдете да разговаряте с Регента — рече Бухала. — Ето го там, в каляската с магаренцето. Джуджето Тръмпкин. — Птицата се извърна и ги поведе, като си мърмореше: — Бух! Буху-бух! Каква бъркотия! Още не мога да мисля както трябва. Твърде рано е.

— Как се казва кралят? — попита Юстас.

— Каспиан Десети — отговори Бухала.

Джил се зачуди защо Юстас внезапно спря, както си вървеше, и лицето му придоби необикновен цвят. Тя реши, че никога не го е виждала да изглежда по-зле. Но преди да успее да му зададе някакъв въпрос, стигнаха до джуджето, което тъкмо дърпаше юздите на магаренцето и се готвеше да потегли обратно към замъка. Тълпата придворни се бе разпръснала в същата посока поединично, по двама или на малки групички — като хора, които се завръщат от спортно състезание.

— Буху! Хм... Ваша светлост... — почна Бухала, като леко се приведе и доближи човка до ухото на джуджето.

— Ъ? Какво? — сепна се джуджето.

— Двама чужденци, милорд — рече Бухала.

— Бегълци ли? Какво искаш да кажеш? — каза джуджето. — Пред себе си виждам единствено две необикновено мръсни малки човешки същества. Какво искат?

— Казвам се Джил — избърбори момичето, като се бутна напред, защото изгаряше от нетърпение да обясни по каква важна работа са дошли.

— Момичето се казва Джил — изкрещя с пълна сила Бухала.

— Какво? Убил ли каза? Не вярвам! Кой ги е убил?

— Само едно момиче, милорд — обясни Бухала. — Името ѝ е Джил.

— По-високо, по-високо! — каза джуджето. — Недей да бръмчиш и да цвъртиш в ухото ми! Кой кого е убил?

— Никой никого не е убивал — избуха Бухала.

— Кой?

— *Никой!*

— Добре де, добре. Няма нужда да викаш. Не съм чак толкова глух. Какво искаш да кажеш с това, че никой не е убит? Защо изобщо някой трябва да е убит?

— По-добре му кажи, че аз съм Юстас — намеси се Скруб.

— Момчето се казва Юстас, милорд — извика Бухала с всичка сила.

— Юноша ли? — раздразнено откликна джуджето. — Наистина е такъв. Това причина ли е да ми го водите в двора? А?

— Не юноша, а Юстас — повтори Бухала.

— Напусто, значи. Със сигурност не разбирам за какво говориш. Чуй ме сега, Гладкопер! Когато бях младо джудже, в тази страна имаше Говорещи зверове и птици и те наистина говореха. Нямахме такова мънкане, шепнене и смотолеване. Нямахме да ги търпят нито за миг. Нито за миг, сър. Урнус, тръбата ми, моля те...

Един мъничък фавън, който дотогава стоеше безмълвен до лакътя на джуджето, му подаде сребърна тръба. Приличаше на музикалния инструмент туба и се увиваше около врата на джуджето. Докато го наместваше, Гладкопер изведнъж прошепна на децата:

— Сега умът ми се проясни малко. Не споменавайте нищо за изчезналия принц. Ще ви обясня по-късно. Няма смисъл, няма смисъл. Буху-буху. Каква бъркотия!

— А сега, Гладкопер — обади се джуджето, — ако имаш нещо умно за казване, опитай се да го кажеш. Поеми си дълбоко дъх и не се мъчи да говориш прекалено бързо.

С помощта на децата и въпреки пристъпа на кашлица, който задави Джуджето, Бухала обясни, че чужденците са изпратени от Аслан да посетят кралския нарнийски двор. Джуджето им хвърли бърз поглед и в очите му се появи ново изражение.

— Изпратени от Лъва, така ли? И от... от онова другото Място, отвъд Края на света, а?

— Да, милорд — изрева в тръбата Юстас.

— Значи, син на Адам и дъщеря на Ева? — добави Джуджето.

Но децата от Експерименталното училище не бяха чували за Адам и Ева, така че Джил и Юстас не можаха да отговорят на този въпрос. Но джуджето не показва, че е забелязало.

— Мили мои — рече то, като хвана за ръка първо единия, после другия и леко наведе глава, — добре сте дошли. Ако благородният крал, бедният ми Господар, не бе отплавал току-що за Седемте острова, щеше много да се зарадва на вашето пристигане. Щеше да припомни младостта си... за миг. А сега е време за вечеря. Ще ми разкажете по каква работа сте тук утре сутрин. Пред целия съвет. Гладкопере, виж на гостите да им се осигурят стаи, подходящо облекло и всичко необходимо, както подобава! А, Гладкопер... дай си ухото...

Сега джуджето доближи устата си до главата на Бухала и несъмнено намерението му бе да зашепне, но като всички глухи хора не можеше да прецени силата на своя глас, та и двете деца чуха думите:

— ... гледай да се представят изкърпани.

След това джуджето подкара магаренцето, което тръгна към замъка в нещо средно между тръс и гъше поклащане (бе тлъстичко животинче). Фавънът, Бухала и децата ги последваха с доста по-бавна крачка. Слънцето бе залязло и въздухът захладня.

Прекосиха зеленината, после — овощна градина, и преминаха през широко отворената Северна порта на Каир Паравел. Влязоха във вътрешен двор с избуяла трева. Прозорците на главната зала отдясно вече светеха, също и тези на по-особените сгради точно пред тях. Натам ги поведе Бухала и повика една много приятна особа, чието задължение бе да се погрижи за Джил. Тя не бе много по-висока от Поул, но доста по-стройна и очевидно напълно пораснала. Бе грациозна като върба и с върбова коса, в която като че ли растеше мъх. Тя заведе Джил в кръгла стая в една от куличките. Там имаше малка вана на пода, а в огнището бе запален огън от приятно ухаещи дърва. От свода висеше сребърна верига с лампа. Прозорецът гледаше към непознатата страна Нарния. Джил видя алените остатъци от залеза, които все още грееха отвъд далечните планини. Гледката я накара да закопнее за други приключения и да усети, че това е само началото.

След като се изкъпа и среса, тя облече приготвените за нея дрехи. Бяха приятни не само на допир, но и на вид и на мирис, а и шумоляха нежно при ходене. Джил щеше да иде отново при интересния изглед от прозореца, ако в този миг не я прекъсна тропане по вратата.

— Влез! — извика Джил.

Появи се Скруб, който също се бе изкъпал и облякъл във великолепни нарнийски дрехи. Ала не личеше да му е особено приятно.

— А, ето те и теб най-послед! — сърдито рече той и се хвърли на един стол. — Търся те от сто години.

— Ами ето, намери ме! — каза Джил. — Слушай, Скруб, тук е страотно. Направо екстра, нали? — За миг бе забравила всичко за знаменията и за изчезналия принц.

— Така ли мислиш? — промърмори Скруб и след кратко мълчание добави: — Да не бяхме идвали въобще!

— Но защо?

— Не мога да понеса това — продължи Скруб. — Да видя краля... Каспиан... превърнал се в кретащ старец. Просто е... просто е страшно.

— Защо? Какво ти пречи на теб?

— Ах, нищо не разбираш. Но като си помисля, как би могла. Не ти казах, че този свят има различно време от нашето.

— Какво искаш да кажеш?

— Времето, прекарано тук, не отговаря на нашето време. Разбираш ли? Колкото и дълго да останем тук, пак ще се върнем в Експерименталното училище в същия миг, в който го напуснахме...

— Това няма да е много забавно...

— О, затвори си устата и не ме прекъсвай! А като се върнеш в Англия, в нашия свят, не можеш да разбереш колко време минава тук. Могат да минат години в Нарния, а у дома минава само една. Братовчедите Певънзи ми обясниха всичко това, но се проявих като глупак и забравих! По всичко личи, че в Нарния са минали седемдесет години, откакто за последен път съм бил тук. Разбираш ли сега? Връщам се и Каспиан е грохнал старец.

— Тогава значи кралят наистина е бил твой стар приятел — прошепна Джил. Ужасяваща мисъл се бе промъкнала в ума ѝ.

— Точно така — съгласи се нещастно Юстас. — И то много добър приятел. Но миналия път беше само с няколко години по-голям от мен. Да видя този старец с бяла брада и да си спомня Каспиан през онази сутрин, когато завзехме Уединените острови или когато се бихме с Морската змия... ах, това е ужасно! По-лошо е, отколкото ако го бях намерил мъртъв.

— Млъкни веднага! — прекъсна го Джил нетърпеливо. — Много по-лошо е, отколкото си мислиш. Изпуснахме първото знамение.

Скруб естествено не разбра нищо. Тогава Джил му разказа за разговора си с Аслан — за четирите знамения и за поставената им задача да открият изчезналият принц.

— Разбираш ли — завърши тя, — ти наистина видя твой стар приятел, точно както каза Аслан. Трябваше да отидеш и да говориш с него. А ти не го направи и всичко тръгна наопаки от самото начало.

— Но откъде можех да знам? — възмути се Юстас.

— Ако ме беше слушал, когато се опитах да ти кажа, всичко щеше да е наред! — укори го Джил.

— Да-да, а ако ти не се беше правила на герой на ръба на пропастта и не беше се опитала да ме убиеш... да, казах „убиеш“ и смятам да го повтарям често, така че се подготви... щяхме да дойдем заедно и да знаем какво да правим.

— Сигурно наистина е бил първият човек, когото си видял! — рече Джил. — Навярно си пристигнал тук часове преди мен. Убеден ли си, че не видя друг преди него?

— Пристигнах не повече от минута преди теб — отвърна Скруб. — Може би теб те е духал по-бързо от мен. За да навакса изгубеното време. Изгубеното от теб!

— Не бъди такъв звяр, Скруб! — оплака се Джил. — Я! Какво е това?!

Беше камбанката на замъка, която ги призоваваше на вечеря. За щастие прекъсна разговора, който щеше да се превърне в първокласна караница. И двамата усещаха невероятен глад.

Джил и Юстас не бяха виждали нищо по-великолепно от вечерята в огромната главна зала на замъка. Той наистина бе идвал в този свят и преди, но бе прекарал цялото си време по море и не знаеше нищо за славното гостоприемство на нарнийците у дома. От тавана висяха знаменца и всяко ястие пристигаше придружено със звук от тръби и барабани. Супите щяха да накарат слюнките ви да потекат само при мисълта за тях. Също и чудесните риби павендери, еленовото месо, пауните, сладкишите, сладоледът, кремове, плодовете и ядките. Да не говорим за разнообразните вина и други питиета. Дори Юстас се развесели и призна, че „не е зле“. А щом приключиха със сериозното ядене и пиене, един сляп бард излезе пред тях и захвана

великата древна легенда за принц Кор, Аравис и коня Брий, наречена „Брий и неговото момче“. В нея се разказва за приключението, случило се в Нарния и Калормен, както и в земите между тях, през Златния век, когато Питър бе Върховен крал в Каир Паравел. (Сега нямам време да ви я разказвам, но си заслужава да я чуете.)

Докато с прозявки се изкачваха обратно по стълби те, Джил каза:
— Бас лоя, че тази нощ ще спим добре.

Наистина, изминалият ден бе богат на събития, което показваше колко малко знае човек за това, което му предстои.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ЗАСЕДАНИЕТО НА БУХАЛИТЕ

Интересен е фактът, че колкото повече ти се спи, толкова повече се мотаеш, преди да си легнеш, особено ако имаш късмет в стаята ти да гори огън. Джил си помисли, че не може да започне да се разсъблича, преди да е поседяла известно време пред огъня. А веднъж седнала, не ѝ се ставаше. Може би вече пет пъти си беше казала: „Трябва да си лягам!“, когато я стресна удар по прозореца.

Тя стана, дръпна завесата и отначало не видя друго освен тъмнината. После отскочи, защото в прозореца се блъсна нещо много голямо и удари стъклото. В главата ѝ се мярна изключително неприятна мисъл: „Ами ако в тази страна има нощни пеперуди-великани? Пфу!“ В този момент съществото се завърна и тя бе почти сигурна, че този път е съзряла човка и че звукът от удара идва от човката. „Това е някаква гигантска птица — помисли Джил. — Може би е орел?“ Не изпитваше кой знае какво желание да бъде посетена от орли, но отвори прозореца и погледна. В този миг със силен шум от криле съществото кацна на перваза и изпълни целия прозорец така, че Джил трябваше да се отдръпне, за да му направи място. Беше Бухала.

— Шшт, тихо! Буху-бух! — каза той. — Не вдигай шум. Вие двамата сериозно ли се отнасяте към работата, която трябва да свършите?

— За принца ли? Да, май че да.

Джил си припомни гласа и лицето на Лъва, които почти бе забравила по време на пиршеството.

— Добре — рече Бухала със задоволство. — В такъв случай нямаме време за губене. Веднага трябва да бягате оттук. Ще ида да събудя другия човек. После ще се върна за теб. Няма да е лошо да съблечеш тези дворцови дрехи и да сложиш нещо, с което ще можеш да пътуваш. Ще се върна за нула време. Буху-бух. — И без да чака отговор, отлетя.

Ако Джил беше свикнала с приключенията, може би щеше да се усъмни в думите на Бухала, но това изобщо не ѝ мина през ума. Мисълта за среднощното бягство бе толкова вълнуваща, че забрави сънливостта си. Преоблече се в пуловер и панталонки (на колана висеше джобно ножче, което можеше да се окаже от полза) и прибави няколко от нещата, оставени в стаята ѝ от момичето с върбовата коса. Избра си къса пелерина с качулка. „Много е удобна в случай на дъжд“ — помисли Джил. Взе и няколко носни кърпички и гребен. После седна и зачака.

Вече отново ѝ се приспиваше, когато Бухала се върна.

— Сега сме готови — каза той.

— Трябва да ме водиш — рече Джил. — Още не познавам коридорите.

— Буху-бух — възрази Бухала, — няма да минаваме през замъка. Безсмислено е. Налага се да ме яхнеш. Ще летим.

— О... — Джил понечи да каже нещо, но остана с отворена уста, защото идеята никак не ѝ допадна. — Няма ли да ти тежа?

— Буху-бух, буху-бух! Не говори глупости. Вече пренесох другия. Хайде. Но първо да угасим тази лампа.

Веднага щом лампата изгасна, нощта отвъд прозореца стана по-светла — вече не беше черна, а сива. Бухала застана на перваза с гръб към стаята и разпери криле. Джил трябваше да се покатери на късото му дебело туловище, да пхне колене под крилете му и да се държи здраво. Перата бяха чудно топли и меки, но нямаше за какво да се държи. „Как ли се е отразила тази нощна разходка на Скруб?“ — рече си Джил. И едва помислила това, те се спуснаха от перваза със страховита дъга. Крилете пърхаха около ушите ѝ, а хладният и влажен нощен въздух се стелеше по лицето ѝ.

Бе много по-светло, отколкото очакваше. Макар че небето бе надвиснало над тях, един воднистосребрист отблясък показваше къде зад облаците се крие луната. Под тях полетата изглеждаха сиви, а дърветата — черни. Духаше лек ветреца — сподавен, смущаващ — и предвещаваще дъжд.

Бухала направи завой така, че сега замъкът се издигаше пред тях. Светеха само няколко прозореца. Прелетяха точно отгоре, в посока север, и пресякоха реката. Въздухът изстина. На Джил ѝ се стори, че

различава бялата сянка на Бухала във водата под тях. Скоро стигнаха северния бряг на реката и летяха над гориста местност.

Бухала глътна нещо, което Джил не видя.

— Моля те, недей! — простена тя. — Не ме тръскай така. Почти ме изхвърли от гърба си.

— Моля за извинение — рече Бухала. — Само си хапнах прилепче. Няма нищо тъй хранително, поне за кратко време, от хубаво охранено прилепче. Да ти хвана ли едно?

— Не, благодаря! — потрепери Джил.

Сега той летеше малко по-ниско и пред тях се мерзелееше голям и тъмен предмет. Джил успя да види, че е кула. „Отчасти е разрушена — помисли тя — и е обвита в много бръшлян.“ После внезапно се сниши, за да избегне сблъсък с рамката на един прозорец, защото Бухала се провря с нея през обраслия с бръшлян и покрит с паяжини отвор. Изведнъж от свежата сива нощ попаднаха в тъмно помещение на върха на кулата. Бе доста задушно и докато се смъкваше от гърба на Бухала, разбра (както става обикновено), че залата бе препълнена. Отвсякъде из тъмнината се понесоха бухубухания — беше пълно с бухали. Почувства огромно облекчение, когато чу много по-различен глас:

— Ти ли си, Поул?

— А това ти ли си, Скруб?

— Сега мисля — почна Гладкопер, — че всички сме тук. Ще проведем заседание на бухалите.

— Буху-бух. Тъй, тъй. Тъкмо така трябва да постъпим — откликнаха няколко гласа.

— Един момент — обади се Скруб. — Първо искам да кажа нещо.

— Добре, давай, давай! — рекоха бухалите, а Джил го окуражи:

— Започвай!

— Предполагам, че всички хора тук... искам да кажа, бухали... знаете, че в младостта си крал Каспиан Десети плава до Източния край на света. Бях с него на това пътешествие заедно с Мишката Рипичийп, лорд Дриниан и останалите. Знам, че е трудно за вярване, но в нашия свят хората не остаряват така бързо, както във вашия. А това, което искам да ви кажа, е, че съм приятел на краля и ако това бухалско

заседание има за цел някакъв заговор срещу него, не искам да участвам.

— Буху-бух, буху-бух! Ние също сме приятели на краля — рекоха в един глас бухалите.

— Тогава за какво става дума? — попита Скруб.

— Само за това, че ако Регентът, джуджето Тръмпкин, разбере за намерението ви да търсите изчезналия принц, няма да ви пусне да тръгнете. По-скоро ще ви сложи под стража.

— Ама че работа! — възкликна Скруб. — Нима Тръмпкин е предател? Едно време, докато плавахме, съм слушал много за него. Каспиан, искам да кажа кралят, му имаше пълно доверие.

— О, не! — обади се нечий глас. — Тръмпкин не е предател. Но повече от трийсет храбреци (рицари, кентаври, добри великани и други) са тръгвали по различно време да търсят принца и никой от тях не се е върнал. Накрая кралят заяви, че няма да позволи всички най-храбри нарнийци да загинат в търсене на сина му. И сега е забранено да се тръгва на такова пътешествие.

— Но той със сигурност щеше да ни пусне — прекъсна го Скруб. — Ако знаеше кой съм и кой ме е изпратил.

— ... кой е изпратил и двама ни — намеси се Джил.

— Да, така е — съгласи се Гладкопер. — Според мен това щеше да е много вероятно. Но краля го няма. А Тръмпкин ще се придържа към правилата. Той е железен, но е глух като пън и е много сприхав. Никога не бихте го убедили, че може би сега е моментът да се направи изключение.

— Може да се очаква, че ще обърне внимание на нас, понеже сме бухали и всички знаят колко сме мъдри — каза някой, — но той е така остарял, че само щеше да каже: „Ти си просто едно пиленце. Помня те, когато беше яйце. Хич не се опитвай да учиш стария. Гръм и мълнии!“

Този Бухал доста добре имитираше гласа на Тръмпкин и навсякъде се разнесе бухалски смях. Децата започнаха да разбират, че всички нарнийци се отнасяха към Тръмпкин като ученици към сприхав даскал, от когото всички малко се страхуват, на когото всички се подиграват, но никой всъщност не го мрази.

— Колко време ще отсъства кралят? — попита Скруб.

— Де да знаехме! — въздъхна Гладкопер. — Разбирате ли, напоследък се носят слухове, че са видели и самия Аслан по

островите. Мисля, че в Теребинтия. И кралят каза, че ще направи още един опит да се срещне с него очи в очи преди смъртта си и да го помоли за съвет кой да бъде следващият крал на Нарния. Но всички се боим, че ако не срещне Аслан в Теребинтия, ще продължи да плава на изток, към Седемте острова и Уединените острови, и после все нататък... Той никога не е отварял дума за това, но ние знаем, че не е забравил онова плаване до Края на света. Убеден съм, че в най-съкровениите кътчета на сърцето си мечтае отново да тръгне натам.

— В такъв случай няма смисъл да го чакаме да се върне, така ли? — попита Джил.

— Не, няма! — отвърна Бухала. — Ох, каква бъркотия. Жалко, че вие двамата не сте знаели и не сте му казали веднага! Той щеше да уреди всичко. Може би щеше да ви даде цяла армия за търсенето на принца.

Тук Джил замълча с надеждата, че Скруб ще прояви кавалерство и няма да обяви пред бухалите защо е станало така. Той наистина се сдържа или почти се сдържа, защото промърмори под носа си: „Не съм виновен за това!“, преди да продължи на глас:

— Добре. Ще трябва да се оправим сами. Има обаче още нещо, което бих искал да знам. Ако това заседание на бухалите, както го наричате, е тъй справедливо, открито и няма никакви пъклени замисли, защо трябва да е толкова тайно. Имам предвид, че се провежда посред нощ, в някаква си развалина и прочие?

— Буху-бух, буху-бух! — откликнаха няколко бухала. — А къде да се срещаме? Кога да се срещаме освен през нощта?

— Виждате ли — обясни Гладкопер, — повечето от съществата в Нарния имат несвойствени за нас навици. Работят на светло през деня (пфу!), когато всички би трябвало да спят. В резултат на това през нощта са така слепи и глупави, че не можеш да измъкнеш и дума от тях. Затова ние, бухалите, имаме навика да се събираме самостоятелно в разумно време, когато искаме да разговаряме помежду си.

— Разбирам — каза Скруб. — Добре тогава, да продължаваме нататък. Разкажете ни за изчезналия принц.

Историята разказа един стар бухал, а не Гладкопер.

В едно майско утро преди около десет години съвсем младият рицар Рилиан, синът на Каспиан, излязъл да поизди с майка си — кралицата, в северната област на Нарния. С тях били множество

оръженосци и придворни дами, като всички носели на главите си гирлянди от свежи листа, а на раменете им висели рокове. С тях обаче нямало хрътки, понеже не ловували, а празнували майските празници. Докато денят бил още топъл, озовали се на красива полянка, на която имало извор. Именно там слезли от конете и се отдали на ядене, пиене и веселба. След известно време на кралицата ѝ се приспало. Постлали ѝ наметало върху тревата, след което принц Рилиан и останалите от компанията се отдалечили, за да не я разбудят с приказките и смеха си. Скоро от гъстата гора изпъзляла великанска змия и ухапала кралицата по ръката. Щом чули вика ѝ, всички хукнали към нея, но пръв пристигнал Рилиан. Видял как влечугото се отдалечава и се спуснал след него с изваден меч. Било огромно, блестящо и зелено като отрова. За нещастие изчезнало бързо в гъсталака и принцът не успял да го стигне. Затова се върнал при майка си. Напразно всички се били струпали около нея. От пръв поглед Рилиан разбрал, че никой лекар на света вече не може да ѝ помогне. Докато била жива, тя като че ли се опитвала да му каже нещо, но гласът ѝ бил неясен. Умряла, без да може да му предаде посланието си, каквото и да е било то. Това станало едва десет минути, след като надала първия вик.

Занесли мъртвата кралица обратно в Каир Паравел, където била горчиво оплакана от краля и от цяла Нарния. Тя била велика кралица — мъдра, красива и щастлива. Крал Каспиан я довел за невеста от Източния край на света. Говорело се, че във вените ѝ течала звездна кръв. Принцът, както се очаквало, понесъл смъртта на майка си много тежко. След това често яздел из северната област на Нарния на лов за онова отровно влечуго, за да го убие и отмъсти. От тези си странствания принцът се завръщал уморен и объркан, но никой не обърнал особено внимание на състоянието му. Близо месец след смъртта на кралицата хората заговорили, че в него е настъпила промяна. Погледът му бил като на човек, преживял видения, и въпреки че бил навън по цял ден, конят му не показвал признаци на усилен езда. Най-добрият му приятел сред придворните бил лорд Дриниан — капитанът на бащиния му кораб по време на великото плаване към Източните морета.

Една вечер Дриниан рекъл на принца:

— Ваше височество, трябва да се откажете да търсите змията. Да се отмъщава на безмозъчни същества не е същото, както да отмъщаваш

на хора. Напразно се морите.

Принцът му отговорил:

— Милорд, през последната седмица направо забравих за змията.

Дриниан го попитал защо язди непрестанно из северната област.

— Милорд — отвърнал принцът, — видях най-красивото създание на света.

— Любезни принце — казал Дриниан, — окажете ми честта да ми позволите да дойда с вас утре, та и аз да видя това красиво създание.

— С най-голямо удоволствие — рекъл принцът.

По някое време на следващия ден оседлали конете си и препуснали в галоп към северните гори. Стигнали до същия извор, където кралицата намерила смъртта си. На Дриниан му се видяло странно, че принцът е избрал точно това място за скитанията си. Останали там до обед. Точно тогава Дриниан вдигнал очи и съзрял най-красивата жена, която някога бил виждал. Тя стояла от северната страна на извора и не проговаряла. Само махала с ръка на принца — все едно го викала да иде при нея. Била висока и стройна. От нея струяла светлина, а тялото ѝ било обвито в тънка дреха — зелена като отрова. Принцът я гледал като човек, загубил ума си. Изведнъж жената изчезнала, Дриниан не видял накъде. След това двамата с принца се завърнали в Каир Паравел. В ума на Дриниан обаче се загнездила мисълта, че тази сияйнозелена жена е зла.

Бил обзет от силни съмнения дали да разкаже на краля за приключението, но не му се щяло да се проявява като дърдорко и издайник. Затова запазил мълчание. По-късно обаче съжалявал, че не казал на краля. Защото на другия ден принц Рилиан тръгнал на езда сам. Същата нощ не се завърнал. Оттогава досега от него не е намерена следа нито в Нарния, нито в съседните страни. Нито пък са открити конят му, шапката или наметалото. Тогава Дриниан, горчиво разкаян, отишъл при краля и му казал:

— Господарю, убий ме като нечуван предател, защото заради моето мълчание твоят син е унищожен. — И му разказал цялата история.

Тогава крал Каспиан грабнал бойна секира и се спуснал към Дриниан да го убие. А лордът стоял неподвижен като скала в очакване

на смъртоносния удар. Но щом вдигнал секирата, Каспиан я хвърлил и извикал:

— Изгубих кралицата и сина си. Трябва ли да изгубя и своя приятел?

Хвърлил се на шията на Дриниан и го прегърнал. Двамата се разплакали, а приятелството им продължило.

Такава била историята на Рилиан. Накрая Джил добави:

— Хващам се на бас, че змията и жената са били едно и също същество.

— Тъй, тъй, и ние мислим като теб — избухаха бухалите.

— Но според нас тя не е убила принца — каза Гладкопер, — защото никакви кости...

— Знаем, че не го е убила — прекъсна го Скруб. — Аслан е казал на Поул, че е някъде и е жив.

— Това може би е още по-лошо — обади се най-старият бухал. — Значи, че тя иска да го използва и крои пъклен план срещу Нарния. Преди много, много години, в самото начало, от Севера дошла Бялата вещица и омагьосала страната ни така, че сто години е имало само снегове и ледове. Ние смятаме, че тази жена има някаква връзка с нея.

— Добре тогава — заяви Скруб. — Двамата с Поул трябва да намерим принца. Можете ли да ни помогнете?

— Вие двамата знаете ли накъде да тръгнете? — попита Гладкопер.

— Да. Трябва да тръгнем на север и да стигнем до развалините на града на великаните.

Щом каза това, настана кресливо бухане, съпроводено с шум от преместване на птичи крака и от разрошване на пера. После всички птици заговориха едновременно. Обясняваха колко съжаляват, че няма да могат да тръгнат с децата в търсене на изчезналия принц.

— Вие не искате да пътувате през деня, а ние — през нощта — рекоха те. — Няма смисъл, няма смисъл.

Един-двама бухали прибавиха, че дори в разрушената кула не било вече толкова тъмно, колкото когато започнали, което значеше, че събранието вече е продължило достатъчно дълго. Всъщност само споменаването на развалините на великанския град сякаш бе охладило ентусиазма на птиците. Но Гладкопер рече:

— Щом искат да тръгнат по пътя към Етинсмур, трябва да ги заведем при някой от Блатните мърморци. Те са единствените, които биха могли да им бъдат в помощ.

— Тъй, тъй, заведи ги — обадиха се бухалите.

— Хайде тогава, да вървим — подкани ги Гладкопер. — Аз ще взема единия, но кой ще носи другия? Трябва да се направи тази нощ.

— Аз ще дойда, но само до Блатните мърморци — реши се един от бухалите.

— Готова ли си? — обърна се Гладкопер към Джил.

— Мисля, че Поул спи — каза Скруб.

ГЛАВА ПЕТА

БЛАТНИЯ МЪРМОРЕЦ

Джил спеше. От самото начало на събранието на бухалите се прозяваше непрекъснато и сега бе задрямала. Изобщо не бе доволна, че я будят, както и от това, че се намира на голите дъски в някакво прашно помещение, приличащо на камбанария — абсолютно тъмно и пълно с бухали. Недоволството ѝ се увеличи, когато чу, че трябва да тръгне към друго място (очевидно различно от леглото), и то на гърба на Бухала.

— Ох, Поул, вземи се в ръце! — чу гласът на Скруб. — В края на краищата това е приключение.

— Писна ми от приключения! — ядосано заяви Джил.

Съгласи се обаче да се качи на гърба на Гладкопер и когато излетяха в нощта, се разбуди напълно от неочаквано студения въздух. Луната се бе скрила, нямаше и звезди. Далече зад тях високо над земята видя един-единствен светец прозорец — несъмнено в някоя от кулите на Каир Паравел. Това я накара да закопнее за онази чудна спалня, където щеше да се гушне в леглото и да гледа как сенките от огнището играят по стените. После пхна ръце под наметалото и се уви плътно с него. Стреснаха я два гласа недалеч от нея — Скруб и неговият бухал си говореха. „Въобще не изглежда уморен“ — помисли Джил. Тя не знаеше за великите приключения на Юстас в този свят, както и че сега нарнийският въздух му възвръщаше силата, придобита по време на плаването с крал Каспиан към Източните морета.

За да остане будна, Джил започна да се щипе. Знаеше, че ако заспи на гърба на Гладкопер, сигурно щеше да падне. Най-послед двата бухала кацнаха. Тя сковано слезе от Гладкопер и се озова върху равно място. Духаше пронизващ вятър, сякаш тук нямаше дървета.

— Буху-бух — провикна се Гладкопер. — Събуди се, Пъдългълм, събуди се! Идваме по работа на Лъва.

Дълго време никой не отговори. После в далечината се появи бледа светлина, която започна да се приближава. С нея долетя и глас.

— Та това са бухали! Какво има? Да не е умрял кралят? Враговете ли са нападнали Нарния? Има наводнение или пък дракони?

Когато светлината ги огря, оказа се, че идва от голям фенер. Джил не видя почти нищо от съществото, което държеше фенера. То като че ли се състоеше само от ръце и крака. Бухалите започнаха да му обясняват всичко, но тя бе прекалено уморена, за да слуша. Опита да се разбуди напълно, като разбра, че се сбогуват с нея. Но след това никога не можеше да си спомни друго, освен че по някое време двамата със Скруб се наведоха и минаха през нисък вход. После (слава богу!) легнаха на нещо меко и топло, а някакъв глас им говореше:

— Ето, настанихте се. Колкото можем, толкова. Ще ви бъде студено и твърдо. Няма да се учудя и ако е влажно. Вероятно няма да можете да мигнете дори и да няма гръмотевична буря, наводнение или вигвамът^[1] да не се срути върху ни, както съм виждал да става. Все пак да направим най-доброто, което можем... — и преди гласът да е свършил, Джил заспа непробудно.

На другата сутрин децата откриха, че са на сухо и топло — лежах на върху сламени легла в тъмно помещение. Дневната светлина навлизаше през триъгълен отвор.

— Къде ли може да сме? — попита Джил.

— Във вигвама на Блатния мърморец — отвърна Юстас.

— Чий вигвам?

— На Блатния мърморец. Не ме питай какво е това същество. Снощи не можах да го разгледам. Ставам. Да идем и да го потърсим.

— Колко отвратително се чувства човек, като спи с дрехите — оплака се Джил, докато се изправяше.

— Аз пък си мислех колко е хубаво, че няма нужда да се обличаме — рече Юстас.

— И да се мием сигурно — саркастично отбеляза Джил.

Скруб вече бе станал и се прозяваше, а после се протегна и изпълзя от вигвама. Джил го последва.

Пред тях се простираше местност, съвсем различна от онази Нарния, която бяха видели предния ден. Намираха се сред необятна равнина, насечена на безброй островчета от хиляди канали. Островчетата бяха покрити с рядка трева и около тях растяха тръстики и папури. На места папурите заемаха цели акри земя. Сред тях постоянно кацаха и излитаха ята птици — патици, бекаси, водни

бикове и чапли. Наоколо се виждаха множество вигвами като този, в който прекараха нощта, но бяха разпръснати на голямо разстояние един от друг. Блатните мърморци обичат уединението. На няколко километра на юг и на запад, с изключение на покрайнините на гората, не се виждаха никакви дървета. На изток се простираха блата чак до ниските пясъчни възвишения на хоризонта, а по соления привкус на вятъра, който духаше от тази посока, личеше, че натам бе морето. На север имаше светли ниски хълмчета, на места оградени със скали. Останалото бяха блата. Вероятно в дъждовна вечер мястото изглеждаше много тъжно. Но под утринните лъчи и при свежия вятрец, сред крясъците на птиците самотата му навяваше мисли за нещо хубаво, свежо и чисто. Децата усетиха, че настроението им се повишава.

— Къде ли е отишло онова нещо? — зачуди се Джил.

— Блатния мърморец — поясни Скруб. Бе доста горд, че помни думата. — Според мен... ей това там сигурно е той!

Сега и двамата го видяха. Беше седнал на около петдесет метра с гръб към тях и ловеше риба. Отначало не го бяха забелязали, защото беше с почти същия цвят като блатото, а и седеше напълно неподвижно.

— Може би трябва да отидем и да го заговорим — каза Джил.

Скруб кимна. И двамата бяха малко притеснени.

Докато приближаваха, фигурата извърна глава. Лицето му бе продълговато и слабо, без брада, с невероятно хлътнали бузи, здраво стисната уста и остър нос. Носеше висока островърха шапка с огромна периферия. Косата му, ако изобщо можеше да се нарече коса, висеше над големите му уши и бе сиво-зелена на цвят, а къдриците бяха сплескани и напомняха на мънички тръстики. По израза на лицето и землистия цвят на кожата личеше сериозното му отношение към живота.

— Добро утро, гости — рече той. — Макар че, като казвам „добро“, не съм сигурен, че няма да го обърне на дъжд или сняг, на мъгла или гръмотевична буря. Предполагам, не сте спали изобщо, нали?

— Напротив, спяхме, и то чудесно! — възрази Джил.

— Аха — поклати глава Блатния мърморец, — виждам, че се мъчите да гледате на лошото откъм хубавата му страна. Правилно.

Наистина сте добре възпитани. Научени сте да наричате нещата с приятни имена.

— Извинете, не знаем как се казвате? — осмели се да попита Скруб.

— Името ми е Пъдългълм, Гълм. Не се притеснявайте, ако го забравите. Винаги мога да ви го кажа пак.

Децата седнаха от двете му страни. Сега забелязаха, че ръцете и краката му бяха много дълги. Макар туловището му да бе дребно като на джудже, изправен щеше да е по-висок от повечето хора. На пръстите на ръцете му имаше ципи като на жаба. С ципи бяха и босите му крака, които поклащаше в калната вода. Бе облечен с провиснали по тялото му дрехи със землист цвят.

— Опитвам се да хвана няколко змиорки, за да сготвя яхния за обяд — поясни Гълм. — Но няма да се изненадам, ако не хвана нищо. А и без това няма да ги харесате.

— Защо? — запита Скруб.

— Ами защото не е логично да обичате нашата храна, но вероятно ще се престорите, че ви харесва. Както и да е, докато ги ловя, двамата можете да се опитате да запалите огън. От опит глава не боли... Дърветата са зад вигвама. Сигурно са влажни. Можете да запалите огъня във вигвама и тогава димът ще ни влиза в очите. Ако пък го запалите отвън, ще завали дъжд и ще го угаси. Ето ви кутията с прахан. Предполагам, че не знаете как се действа с нея.

Скруб обаче се бе научил да прави такива неща по време на предишното приключение. Децата изтичаха обратно към вигвама, намериха дървата, които бяха съвършено сухи, и успяха да стъкнат огъня за доста по-кратко от обикновено. Скруб седна да го наглежда, а Джил отиде да се измие в близкия канал (измиването не беше кой знае колко качествено). После тя остана да наглежда огъня, докато той се измие. След което и двамата се почувстваха освежени и страшно гладни.

Блатния мърморец скоро дойде при тях. Въпреки предвижданията, че няма да хване нищо, бе уловил около дузина змиорки. Вече ги бе изчистил и обелил. Разрови огъня, сложи отгоре голяма тенджерка и запали лулата си. Блатните мърморци пушат особен вид тежък тютюн (според някои го смесват с кал). Скоро децата забелязаха, че димът от лулата на Гълм почти не се издига във въздуха.

Процеждаше се от главата на лулата и се стелеше по земята като мъгла. Беше много черен и от него Скруб се закашля.

— А сега — рече Глъм, — понеже тези змиорки ще се готвят прекалено дълго време, сигурно преди това някой от вас ще припадне от глад. Познавах едно малко момиче... но по-добре да не ви разказвам тази история. Може да ви развали настроението, а това никога не правя. Така че, за да не мислите за глада, можем да поговорим за нашите планове.

— Да, наистина — рече Джил. — А можете ли да ни помогнете да намерим принц Рилиан?

Блатния мърморец всмука бузите си, които (невероятно, но факт) хлътнаха още повече.

— Не знам дали бихте могли да го наречете помощ — каза той. — Не знам дали някой изобщо може да помогне в истинския смисъл на думата. Налага се изводът, че няма да стигнем много далече в пътуването си на север. Едва ли по това време на годината, защото зимата приближава и прочие. И то приближава с пълна сила, както изглежда. Но това не бива да ви обезсърчава. Много е вероятно да не обръщаме внимание на времето. Имам предвид неприятелите, които ще срещнем, планините и реките, които ще трябва да преминем, моментите, в които ще се губим, когато няма да имаме какво да ядем, когато краката ни ще бъдат подбити от ходене. А дори и да не стигнем достатъчно далече, за да свършим работата, можем толкова да се отдалечим, че връщането ни да не е никак лесно.

Двете деца забелязаха, че той казва „ние“, а не „вие“, и възкликнаха едновременно:

— С нас ли ще дойдете?

— О, да, разбира се. Ще дойда. Защо пък не. Кралят едва ли ще се върне в Нарния, нали бил отплавал за далечни земи, а и на тръгване кашляше лошо. А пък и този Тръмпкин. Здравето му се влошава. Най-вероятно след това ужасно лято и реколтата да е лоша. И изобщо няма да се учудя, ако ни нападнат неприятели. Помнете ми думата.

— А накъде ще тръгнем? — запита Джил.

— Ами... — много бавно започна Блатния мърморец — всички, тръгнали да търсят принц Рилиан, са започвали от същия онзи извор, където лорд Дриниан е видял жената. Повечето от тях са се отпращали

на север. И понеже никой не се е завърнал, не можем да кажем със сигурност какво са преживели.

— Най-напред трябва да намерим развалините на великанския град — намеси се Джил. — Така каза Аслан.

— Да намерим ли каза? — удиви се Глъм. — Не може ли вместо това най-напред да ги потърсим?

— Това имах предвид, естествено — тросна се Джил. — И когато ги открием...

— Точно тъй, когато... — сухо я прекъсна Глъм.

— Никой ли не знае къде се намира градът?

— Чак никой, не знам — отвърна Глъм. — Не мога да твърдя, че не съм чувал за Разрушения град. Обаче тогава не трябва да тръгваме от извора, а направо да вървим през Етинсмур. Ако изобщо има такова нещо като Разрушения град, то той е в тази посока. Ходил съм натам и съм стигал по-далече от всеки друг, но никога не съм попадал на развалини. Няма да ви лъжа.

— Къде се намира Етинсмур? — попита Скруб.

— Погледнете на север — посочи с лулата си Глъм. — Виждате ли онези възвишения и скалисти места? Това е началото на Етинсмур. Но между него и мястото, където сме сега, тече реката Шрибъл, която естествено няма мостове.

— Сигурно ще успеем да намерим брод — каза Скруб.

— Е, всъщност брод има — призна Блатния мърморец.

— Може би в Етинсмур ще срещнем хора, които ще ни посочат пътя — вметна Джил.

— Права си за хората — загадъчно промълви Глъм.

— Защо, какви хора живеят там?

— Не е моя работа да твърдя, че не са свестни по свой собствен начин — отговори Глъм. — Разбира се, ако го харесвате.

— Да, но какви са те? — настояваше Джил. — Тази страна е пълна с всякакви странни същества. Искам да кажа, животни ли са те, птици, джуджета или какви?

Блатния мърморец подсвирна:

— Не знаете ли? Мислех, че бухалите са ви казали. Те са великани.

Джил потрепери. Никога не бе обичала великаните, дори в книжките. А веднъж бе сънувала кошмар с великани. После забеляза,

че лицето на Скруб е пребледняло и си рече: „Хващам се на бас, че го е страх повече от мен.“ Така се почувства по-смела.

— Преди много години, когато бяхме заедно на плаване, кралят казваше, че е победил тези великани във война и ги е принудил да му плащат дан — отбеляза Скруб.

— Това е така — призна Глъм. — Те наистина са в мирни отношения с нас. Стига да стоим от отсамната страна на река Шрибъл, няма да ни направят нищо лошо. Но от другата страна, сред пустошта... Обаче винаги съществува шанс. Ако не се доближаваме до тях и ако не ни видят, има малка вероятност да преминем невредими.

— Виж какво! — кресна ядосано Скруб, както правят обикновено уплашените хора. — Не вярвам, че нещата стоят толкова зле, колкото разправяш. Аслан нямаше да ни изпрати тук, ако шансовете бяха толкова малки.

Той вече очакваше да му отговорят тъй ядосано, но Блатния мърморец се задоволи само с:

— Точно така трябва да се говори, Скруб. Това е начинът. Нещата трябва да се наричат с приятни имена. Но да внимаваме да не се ядосваме предвид всички трудности, през които ще се наложи да преминем. Няма смисъл да се караме, нали разбираш. Във всеки случай поне не толкова рано. Знам как свършват подобни пътешествия. Хората се изпокарват помежду си, преди да стигнат до края, и това никак не ме учудва. Но колкото по-дълго успеем да не правим така...

— Щом мислиш, че е толкова безнадеждно — прекъсна го Скруб, — по-добре недей да идваш. Ние с Поул можем да вървим и сами, нали така?

— Млъкни и не се прави на магаре, Скруб! — бързо рече Джил, която бе ужасена да не би Блатния мърморец да вземе думите му насериозно.

— Не се плаши, Поул! — утеши я Глъм. — Ще дойда, това е абсолютно сигурно. Няма да изпусна случай като този. Ще ми се отрази добре. Всички казват... искам да кажа, другите мърморци казват, че съм прекалено вятърничав, че не гледам достатъчно сериозно на живота. Щом са го казали веднъж, считай, че са го казали хиляди пъти. „Глъм — казваха ми, — като цяло в теб има прекалено много хъс, самохвалство и добро настроение. Трябва да се научиш, че животът не е само жаби фрикасе и пай от змиорки. Имаш нужда от

нещо отрезвяващо. Само за твое добро ти говорим, Глъм.“ Ето тъй говорят. А работа като тази... пътуване на север точно в началото на зимата, търсене на принц, който сигурно не е там, покрай разрушен град, който никой никога не е виждал... е, и това ако не е тъкмо за мен! Ако това не вразуми човек, не знам какво ще го вразуми. — Той потърка жабешките си ръце, сякаш говореше за отиване на гости или на театър. — А сега — завърши — да видим какво става с тези змиорки.

Оказа се, че храната е много вкусна, и децата изядоха по две големи порции. Отначало Блатния мърморец не искаше да повярва, че наистина им харесва. После, когато изядоха толкова много и се наложи да им повярва, все пак каза, че сигурно няма да им се отрази добре.

— Изобщо няма да се учудя, ако храната за Блатните мърморци се окаже отрова за човеци — рече той.

След като се нахраниха, пиха чай в канчета (може би сте виждали работници по пътя да пият чай в такива). После Глъм дръпна солиден брой глътки от плоско черно шишенце. Предложи и на децата да опитат, но те решиха, че напитката е отвратителна.

Прекараха остатъка от деня в подготовка за ранното потегляне на следващата сутрин. Като най-висок Глъм реши да носи три одеяла и да увие в тях големи късове бекон. За гърба на Джил бяха останалите змиорки, малко бисквити и кутията с прахан. Скруб пък трябваше да носи както своето наметало, така и това на Джил (когато не искаха да ги обличат). Понеже се бе научил да стреля по време на плаването си на изток с крал Каспиан, той взе и резервния лък на Глъм. Блатния мърморец приготви най-хубавия си лък, макар да не пропусна да отбележи, че при всичките ветрове, влажни тетиви, лоша светлина и премръзнали пръсти шансът дори един от тях да уцели нещо бил едно на сто. И двамата със Скруб имаха мечове (Скруб носеше определения за него меч от стаята в Каир Паравел), а Джил трябваше да се задоволи с ножа си. Щяха да се скарат за оръжията, но щом започнаха да се препират, Глъм потри ръце и каза:

— Ето, почна се. Знаех си аз. На всички приключения става така.

При което те млъкнаха.

Тримата си легнаха рано във вигвама. Този път децата действително спаха зле. Причината бе в Глъм, който каза:

— Опитайте да поспите, макар че не ми се вярва някой от нас да успее да мигне тази нощ!

След това поде такова мощно хъркане, че когато Джил най-сетне успя да заспи, цяла нощ сънува пневматични чукове, водопади и експресни влакове в тунели.

[1] Вигвамът е жилище на индианците в Северна Америка. Представлява забити в кръг или елипса в земята жилави дървени прътове, чиито горни краища са събрани в едно. Скелетът на вигвама се покрива с вейки, клони, рогозки, кожи — бел.ред. ↑

ГЛАВА ШЕСТА

ДИВИТЕ ЗЕМИ НА СЕВЕРА

Към девет часа на следната сутрин можеха да се забележат три самотни фигури. Проправяха си път по камъните и плитчините през река Шрибъл. Течението бе плитко и ромолящо. Дори Джил не се измокри над коленете, преди да стигнат до северния бряг. Около петдесет метра по-нататък започваше доста стръмно и скалисто нанагорнище, водещо към платото.

— Сигурно точно оттам минава пътят ни — каза Скруб и посочи наляво и на запад.

Там от скалите тръгваше поточе и течеше през недълбока клисура. Но Блатния мърморец поклати глава.

— Великаните живеят предимно от отсамната страна на тази клисура — каза той. — Можете да смятате, че за тях клисурата е като улица. По-добре да тръгнем направо. Нищо, че е малко стръмно.

Намериха местенце, откъдето можеха да се изкатерят, и след десетина минути стигнаха върха изнемощели. Погледнаха с копнеж назад, към долините на Нарния, а после обърнаха взор на север. Необятното, самотно плато се простираше напред и нагоре, докдето поглед стига. Отляво земята бе по-скалиста. Джил реши, че там навярно е ръбът на клисурата на великаните, и не изпита особено желание да гледа в тази посока. След това потеглиха.

Пътеката се оказа удобна за вървене, а денят бе озарен от бледо зимно слънце. С навлизането в платото самотата им нарасна. Чуваха крясъци на калугерици и от време на време мяркаха ястреби. Към обед спряха да починат и да пийнат вода от изворче край потока. Тогава Джил сподели усещането си, че приключенията в крайна сметка биха могли да й допаднат.

— Но ние още не сме преживели нищо — възрази Блатния мърморец.

Вървенето след първата почивка прилича на час след голямо междучасие или на пътуване с влак след смяна на гарата. Нищо вече не

е съвсем същото. Щом потеглиха отново, Джил забеляза, че са приближили скалистия край на клисурата. Камъните не бяха плоски както преди, а по-отвесни. Всъщност наподобяваха малки скални кули. И какви странни форми имаха!

— Струва ми се — започна тя, — че приказките за великани може би водят началото си от тези странни скали. Ако човек минава оттук по здрач, може лесно да вземе онези камъни за великани. Погледнете например този. Можеш да си помислиш, че буцата на върха му е глава. Ще е доста големичка за тялото, но за грозен великан става. А тези рошавите неща, дето сигурно всъщност са трева и птичи гнезда, могат да минат за коса и брада. А онези, дето стърчат от двете страни, са съвсем като уши. Грамадни са наистина, но сигурно великаните имат големи уши, като слонове. А пък... О-о-о!

Кръвта във вените ѝ замръзна. Въпросният предмет помръдна. Беше истински великан! Тя видя как си завърта главата. Бе зърнала голямото тъпо, подпухнало лице. Всички бяха великани, а не камъни. Четиридесет или петдесет. Стояха в редица с крака, стъпили на дъното на клисурата, а лактите им се опираха на ръба ѝ също като подпрели се на стена ленивци в някоя прекрасна утрин след закуска.

— Продължавайте право напред! — прошепна Глъм, който също ги бе забелязал. — Не ги гледайте! И каквото и да стане, не тичайте. Ще ни настигнат за нула време.

И тъй, продължиха напред, преструвайки се, че не забелязват великаните. Приличаше на минаване покрай портата на къща, в която има свирепо куче. Положението обаче бе далече по-лошо. Великаните бяха много, много на брой. Не изглеждаха сърдити, нито любезни, нито заинтересувани. Нямаше признаци да са забелязали пътешествениците.

Изведнъж — фиу, фиу! — във въздуха полетя тежък предмет и на двайсестина крачки пред тях се сгромоляса канара. После — туп! — друга се стовари на десет метра зад тях.

— Нас ли целят? — попита Скруб.

— Не — отвърна Глъм. — Ако беше така, щяхме да сме в безопасност. Опитват се да уцелят ей онази скална камара вдясно. Няма да успеят да я ударят, нали разбирате. Просто са много зле с мерника. При хубаво време често играят на тази игра. Тя е единствената, за която им стига умът.

Беше страшно. Редицата великани като че ли нямаше край и те неспирно хвърляха камъни, някои от които падаха съвсем наблизко. Като изключим надвисналата опасност, видът им и шумът от гласовете стигаха да изплашат човек. Джил се опита да не гледа към тях.

След около половин час великаните, изглежда, се скараха. Това сложи край на играта, но никак не е приятно да бъдеш в близост до каращи се великани. Ругаеха се и се подиграваха с дълги безсмислени думи, всяка с по двайсетина срички. В гнева си крещяха, викаха и подскачаха, а скоковете им тресяха земята като бомбени експлозии. Удряха се по главите с огромни и несръчно изработени каменни чукове, но черепите им бяха тъй корави, че чуковете отскачаха. Чудовището, което нанасяше удара, изпускаше чука и почваше да вие от болка, че си е ударило пръстите. Но бяха толкова глупави, че само минута по-късно повтаряха съвсем същото. В крайна сметка всичко това бе за добро, защото след час всички великани бяха контузени и плачеха. Вече седяха и главите им се снишиха под нивото на клисурата. Не се виждаха, но километри след това Джил дочуваше техния рев, сякаш бяха огромни бебета.

През нощта си направиха бивак сред полето. Глъм показва на децата как да използват максимално одеялата си, като легнат с гръб един към друг. (Гърбът на другия ти държи топло и можеш да се завиеш и с двете одеяла.) Но дори и така зъзнаха, а земята бе корава и на буци. Според Блатния мърморец щяха да се чувстват по-удобно, ако си представеха колко по-студено може да стане на север, но и това изобщо не подобри настроението им.

Вървяха през Етинсмур дни наред. Пестяха бекона и се хранеха предимно с диви птици (разбира се, неговорещи), които Юстас и Блатния мърморец отстрелваха. Джил доста завиждаше на Юстас, че може да стреля с лък (научил се бе по време на плаването с крал Каспиан). Понеже из платото течаха безброй поточета, водата винаги им стигаше. Джил си мислеше как в книгите описват герои, които се хранят с каквото уловят, но никога не се споменава каква неприятна и мръсна работа е скубането и чистенето на убити птици (нито как ти замръзват ръцете). Хубавото бе, че почти не срещнаха великани. Или по-точно видя ги само един, който се изсмя с пълен глас и с тежки стъпки си тръгна по живо, по здраво.

На десетия ден стигнаха до място, където околността се променяше. Това бе северният край на платото, откъдето се слизаше по дълъг и стръмен баир към по-различен и неприветлив район. В края на стръмнината се виждаха скали, а отвъд тях — високи планини с множество тъмни пропасти, каменисти долини, тесни и бездънни дефилета, както и реки, които извираха от ехтящи клисури и отново потъваха в мрачни дълбини. Именно Глъм посочи снежеца по някои от по-отдалечените склонове.

— Със сигурност на северната им страна ще има повече — добави той.

Трябваше им известно време, за да стигнат до подножието на близкия склон. Там от скалите погледнаха надолу към извиращата се от запад на изток река. Бе обградена от две страни с урви. Течеше зелена и усойна, изпълнена бе с бързеи и водопади. Бученето ѝ разтърсваше земята под краката им.

— Все пак, ако си счупим вратовете, докато слизаме, няма опасност да се удавим в реката — отбеляза Глъм.

— А какво ще кажеш за това? — изведнъж извика Скруб и посочи наляво срещу течението.

Всички погледнаха натам и видяха нещо, което най-малко бяха очаквали — мост. И то какъв! Представляваше една-единствена огромна дъга, която обхващаше клисурата от единия до другия ръб, а горният ѝ край бе толкова по-висок от скалистите ръбове, колкото кубето на катедралата „Сейнт Пол“ се извисява над улицата.

— Това трябва да е великански мост! — възкликна Джил.

— Или по-вероятно е вълшебен мост — рече Глъм. — Трябва да внимаваме за вълшебства на такива места. Според мен е капан. Ще се превърне в мъгла, точно когато сме по средата.

— О, недей да говориш като стар дърдорко — каза Скруб. — Защо пък да не е истински мост?

— Мислиш ли, че великаните, дето ги видяхме, имат достатъчно мозък, за да построят такова нещо? — попита го Глъм.

— Но не е ли възможно да е построен от други великани? — намеси се Джил. — Искам да кажа... от великани, които са живели преди стотици години и са били много по-умни от съвременните. Може да е дело на същите, които са построили великанския град,

който търсим. Което значи, че сме на прав път. Ето древен мост, който води към древен град!

— Поул, това е наистина гениална идея! — възхити се Скруб. — Не може да бъде иначе. Да вървим.

Свърнаха и доближиха моста. Щом стигнаха, се убедиха, че изглежда съвсем стабилен. Камъните, от които бе съграден, бяха големи като в Стоунхендж. Личеше, че са излезли изпод ръцете на сръчни каменоделци. Сега обаче бяха напукани и изпотрошени. Очевидно балюстрадата е била богато украсена с релефни изображения, от които имаше следи — плесенявали лица и фигури на великани, минотаври, октоподи, стоножки и ужасяващи богове. Глъм все още изпитваше недоверие към моста, но се съгласи да премине заедно с децата.

Изкачването до средата на дъгата бе дълго и трудно. На много места огромните камъни бяха изпадали и на тяхно място зееха страшни дупки, през които можеше да се види реката, препускаща разпенена на стотици метри под тях. Бял орел прелетя под краката им. Колкото по-високо се изкачваха, толкова по-студено ставаше. Вятърът духаше тъй силно, че едва успяваха да се задържат. От него мостът като че ли се люлееше.

На върха пред тях се появи отсрещният склон на моста и съзряха нещо, наподобяващо останки от древен великански път, който се виеше сред планините. Много от огромните павета липсваха, а тук-там между останалите бе поникнала трева. Към тях по този стар път яздеха двама души с нормален човешки ръст.

— Не спирайте! Движете се към тях — прошепна Глъм. — Твърде вероятно е непознатите, които срещаме на такова място, да са неприятели. Не бива да показваме, че ни е страх от тях.

Докато стигнаха края на моста и излязоха на тревата, двамата непознати се приближиха. Единият бе рицар в пълно бойно снаряжение и със спуснато забрало. Доспехите и конят му бяха черни, на щита нямаше никакъв герб, на копието не се развяваше знаменце. Другият ездач бе дама, възседнала бял кон — тъй хубав, че ти се дощяваше да го целунеш по носа и веднага да му дадеш бучка захар. Още по-красива бе дамата, която яздеше странично и бе облечена с развята, дълга, ослепително зелена рокля.

— Добър-р-р ви ден, пътници — извика тя с глас, по-сладък от птича песен, и с възхитително наблягане на „р“. — Някои от вас, изглежда, са прекалено млади, за да скитат из тази неприветлива пустош.

— Може и така да е, мадам — сковано и много предпазливо отговори Глъм.

— Тръгнали сме да търсим развалините на великанския град — обади се Джил.

— Р-р-развалините ли? — изненада се Дамата. — Търсите странно място. Какво ще правите, като стигнете там?

— Ние трябва да... — започна Джил, но Глъм я прекъсна:

— Молим за извинение, мадам, но не познаваме нито вас, нито спътника ви, който е голям мълчаливец. Всъщност вие също не ни познавате. Затова, ако нямате нищо против, предпочитаме да не обсъждаме работите си с непознати. Как мислите, дали скоро ще вали?

Дамата заговори през най-нежния и мелодичен смях, който можете да си представите:

— Мили деца, вашият водач е мъдър и сериозен. Няма да си помисля нищо лошо за него за това, че не иска съвет от мен. Въпреки това съм готова да ви го дам. Често съм чувала за Разрушения град, но не съм срещала никой, който да ми каже как се стига дотам. Този път води до града и замъка Харфанг, където живеят добрите великани. Те са толкова вежливи, благоразумни и възпитани, колкото онези от Етинсмур са глупави, диви и склонни към зверства. В Харфанг може да чуете нещо за Разрушения град, но може и да не чуете. Със сигурност обаче ще намерите подслон и гостоприемни домакини. Би било разумно да прекарате зимата там или поне да им погостувате няколко дни, за да си починете и съберете сили. Чакат ви гореща баня, меки легла и пламтящи камини, а четири пъти дневно на масата ще ви поднасят прекрасни блюда.

— Слушайте, слушайте! — възкликна Скруб. — Това звучи страхотно! Какво ще кажете отново да спим на легло?!

— И да се изкъпем в гореща вана — добави Джил. — Според вас ще ни поканят ли на гости? Не се познаваме, нали разбирате.

— Кажете им само, че чрез вас ги поздравява Дамата със зелените дрехи и че им праща две хубави южняшки дечица за Есенния пир.

— О, много ви благодарим! — откликнаха Джил и Скруб.

— Но внимавайте, в какъвто и ден да стигнете до Харфанг, не закъснявайте за портата. Затварят я няколко часа след обяда и според обичая на замъка без значение колко силно се хлопа, не отварят на никого при спуснати резета.

С грейнали очи децата ѝ благодариха още веднъж, а Дамата им помахаша. Блатния мърморец повдигна островърхата си шапка и направи доста скован поклон. После мълчаливият рицар и Дамата поведоха конете си нагоре по моста. Дочу се шумно чаткане на копита.

— Хм — рече Глъм, — какво ли не бих дал да разбера откъде идва тя и накъде отива. Човек не очаква да срещне такива като нея в пустите земи на Великания, нали така? Кълна се, че замисля нещо лошо!

— Глупости! — извика Скруб. — Според мен тя е супер. Само си представи топло ядене и топла стая. Искрено се надявам Харфанг да не е много далече.

— И аз — присъедини се Джил. — Роклята ѝ беше великолепна! А пък конят ѝ...!

— Въпреки това, ще ми се да знаехме нещо повече за нея — настоя Глъм.

— Щях да я попитам коя е — каза Джил, — но как, когато откажа да ѝ кажеш каквото и да било за нас?

— Точно така — съгласи се Скруб. — Защо се държа така сковано и неприветливо? Не ти ли харесаха?

— Кой да са ми харесали? — попита Блатния мърморец. — Кой? След като видях само един човек.

— Не видях ли рицаря? — учуди се Джил.

— Видях доспехи — рече Глъм. — Защо той не заговори?

— Ами може да е бил срамежлив — предположи Джил. — Или пък е искал да гледа само нея и да слуша прекрасния ѝ глас. Ако аз бях на негово място, точно така щях да постъпя, сигурна съм.

— Интересно, какво ли щяхме да видим, ако бяхме вдигнали забралото на шлема?

— Мътните те взели! — извика Скруб. — А доспехите? Какво друго би могло да има в тях освен човек?

— Какво ще кажеш за скелет? — попита Блатния мърморец с ужасяваща веселост. После добави, сякаш току-що му бе хрумнало: —

Или може би нищо. Нищо видимо, искам да кажа. Невидим човек.

Джил потрепери.

— Стига, Глъм! Понякога имаш възможно най-ужасните идеи. Как изобщо ти идват наум?

— Не ме интересува нито той, нито идеите му! — каза Скруб. — Винаги очаква най-лошото и никога не е прав. Хайде сега да мислим за добрите великани, за Харфанг и как най-бързо да стигнем дотам. Жалко, че не знаем колко е далече.

Точно тогава едва не започнаха първата от караниците, които Глъм бе предсказал — не че дотогава Джил и Скруб не се бяха препирали много пъти, но това наистина бе първият сериозен спор. От една страна, Глъм изобщо не искаше да ходят в Харфанг, тъй като не знаел какво трябва да се разбира под „добър“ великан. Попита още защо в Аслановите знамения не се казвало нищо за гостуване на великани — добри или не. От друга страна, на децата им бе писнало от ветровете и дъждовете, от костеливите птици, печени на лагерни огньове, и от спането на коравата, студена земя. Затова бяха сто процента за гостуването при добрите великани. Накрая Глъм се съгласи да тръгне с тях, но при условие че Поул и Скруб тържествено обещаят да не казват на великаните, че са от Нарния и че са тръгнали да търсят принц Рилиан. Освен с негово разрешение. Накрая му обещаха и продължиха пътуването си.

След разговора с Дамата нещата се влошиха в две посоки. Първата бе, че местността стана много по-трудна за ходене. Пътят минаваше през безкрайни тесни долини, а в лицата им непрестанно духаше безмилостен вятър. Не се намираше нищо, което да използват вместо дърва за огън, нито пък закътани долчинки, в които да лагеруват, както бе на платото. Земята бе покрита с камънаци, от които през деня се подбиваха краката, а през нощта — цялото тяло.

Втората промяна бе свързана с въздействието, което думите на Дамата оказаха върху децата. Във всички случаи то не бе положително. Не бяха в състояние да мислят за нищо друго освен за легла, гореща вана и топло ядене, както и за това да не са на открито. Престанаха да говорят за Аслан и дори за изчезналия принц. Джил изгуби навика да си повтаря наум знаменията сутрин и вечер. Отначало се оправдаваше пред себе си, че е твърде уморена, но скоро ги забрави напълно. Въпреки че мисълта за приятното прекарване в Харфанг би трябвало

да им създава добро настроение, всъщност ги караше да се самосъжаляват повече, да недоволстват и да се сопват както един на друг, така и на Глъм.

Най-после през един следобед стигнаха до местност, където клисурата, по която вървяха, се разшири и от двете ѝ страни се появиха тъмни борови гори. Погледнаха напред и видяха, че са преминали планините. Пред тях се простираше пуста скалиста равнина, отвъд която се издигаха други планини, чиито върхове бяха покрити със сняг. Между пътниците и далечните планини се издигаше невисок хълм с плосък връх.

— Вижте, вижте — извика Джил и посочи към равнината.

През сгъстяващия се здрач видяха светлини отвъд хълма. Светлини! Не лунна светлина, нито огънове, а близката ведро гледка на редици от осветени прозорци. Ако никога не сте били в дива пустош седмици наред — денем и нощем, — не бихте могли да разберете какво изпитваха нашите пътници.

— Харфанг! — изкрещяха Джил и Скруб с щастливи и развълнувани гласове.

— Харфанг... — с мрачен и сериозен тон повтори след тях Глъм и прибави: — Я, диви гъски! — Веднага свали лъка от рамото си и уцели хубава тлъста птица.

Бе прекалено късно, за да стигнат до Харфанг същия ден. Вечерта ядоха топла храна, огънят гореше, а в началото на нощта им бе по-топло, отколкото от цяла седмица насам. Огънят угасна и нощта стана сковаващо студена. Когато на другата сутрин се събудиха, одеялата им бяха целите в скреж.

— На кого му пука! — тропна с крак Джил. — Довечера ни чака гореща вана!

ГЛАВА СЕДМА

ХЪЛМЪТ С НЕОБИКНОВЕНИТЕ ИЗКОПИ

Не може да се отрече, че денят бе отвратителен. Над тях бе надвиснало мрачно небе, забулено с натежали от сняг облаци, а под тях се трупаше черен скреж, издухван от вятъра, който направо им смъкваше кожата. Когато тръгнаха към върха, откриха, че тази част от древния път е по-разрушена от досегашната. Налагаше се да преодоляват големи скални отломъци, камънаци и натрошени камъчета, а това не бе лесно за подбитите им крака. Въпреки умората беше прекалено студено, за да спират.

Към десет часа първите снежинки запрехвърчаха и заскачаха по ръката на Джил. Десет минути по-късно започнаха да падат доста гъсто, а след двадесет минути земята бе видимо побеляла. Половин час по-късно в лицата им биеше истинска снежна буря, която по всичко изглеждаше, че няма да спре цял ден.

За да разберете това, което последва, трябва да не забравяте, че пътниците не виждаха почти нищо. Приближавайки се към ниския хълм, разделящ ги от мястото с осветените прозорци, не бяха в състояние да го обхванат с поглед. Виждаха едва на няколко крачки пред себе си и дори за това трябваше да присвиват очи. В тази буря бе немислимо да разговарят помежду си.

Щом стигнаха подножието на хълма, видяха от двете си страни предмети, които, ако ги бяха разгледали внимателно, можеха да различат квадратни скали. Но те не спряха дълго поглед върху тях. Интересуваше ги повече стената, която им препречваше пътя. Бе висока около метър и половина. За Блатния мърморец с дългите крака не представляваше никаква трудност да скочи отгоре и после да помогне на двете деца да се качат. За тях обаче беше доста неприятно усилие. Снегът вече се бе натрупал върху стената. Джил дори падна веднъж. Последва изкачване по стръмна неравна повърхност в продължение на стотина метра и стигнаха до втора стена. Имаше общо четири стени на различно разстояние една от друга.

След като се изкатериха с мъка на четвъртата, вече нямаше съмнение, че се намират на върха. До този момент и склонът им беше пазил малко завет, но тук вятърът ги посрещна с цялата си ярост. Странното бе, че хълмът наистина бе плосък на върха си, точно както бе изглеждал отдалеч — голяма равна плоскост, по която бурята вилнееше с пълна сила. На повечето места почти не бе останал сняг, защото вихърът го отвяваше на облаци и го пращаше в лицата им. Около краката им се увиваха малки снежни вихрушки, както понякога става върху лед. Наистина повърхността почти навсякъде бе гладка като лед. Но тук-там имаше неравности с интересни форми. Естествено, трябваше да ги катерят, а бяха между половин и два метра високи и около два метра широки. Откъм северната страна на всяка издатина снегът вече бе образувал преспи и след всяко катерене те падаха в тях и се мокреха.

Джил си пробиваше път напред с наведена глава. Беше я покрила с качулката, а вкочанените ръце държеше под наметалото. По тази страховита равнина пред очите ѝ се мяркаха и други особени форми. Отдясно наподобяваха заводски комини, а от лявата ѝ страна се бе изправила грамадна скала, но тя не им обърна внимание. Единствената ѝ мисъл бе за замръзналите ѝ ръце (също и за носа, брадичката и ушите) и за горещата вана и леглото в Харфанг.

Внезапно се подхлъзна. Пързаля се около два метра и за свой ужас се озова в тъмна тясна пукнатина, която сякаш се бе появила пред нея точно в този миг. След част от секундата стигна дъното. Намираще се като че ли в някакъв изкоп, широк само метър и половина. Макар че от падането я заболя, първата ѝ мисъл бе на облекчение, че е на завет — стените се извисяваха високо над нея. После видя лицата на Скруб и Глъм, надвесени над ръба.

— Удари ли се, Поул? — извика Скруб.

— Изобщо няма да се учудя, ако си е счупила и двата крака — добави Глъм.

Джил се изправи и обясни, че всичко е наред, но се налага да ѝ помогнат да излезе.

— В какво си попаднала? — попита Скруб.

— Прилича на канал, а може да е и потънала улица или нещо подобно — отвърна Джил. — Върви съвсем направо.

— Ами да! — рече Скруб. — И то право на север! Питам се дали не е някакъв път? Ако е така, долу ще сме скрити от адския вятър. Има ли много сняг при теб?

— Почти никакъв. Сигурно го издухва нагоре.

— А какво ли има по-нататък?

— Чакай малко. Сега ще погледна.

Джил се изправи и тръгна. Преди да стигне далече, трябваше рязко да завие надясно. Съобщи откритието на останалите.

— А какво има зад ъгъла? — попита Скруб.

По една случайност Джил изпитваше същите чувства към извиващите се коридори и тъмните подземни места, дори и не особено дълбоки, каквито Скруб изпитваше към високите места. Нямаше никакво намерение да завие сама зад този ъгъл, особено след като чу как Глъм изрева зад нея:

— Внимавай, Поул! Тъкмо такова място може да води към входа на драконска пещера. А в страната на великаните нищо чудно да има великански червеи и великански бръмбари.

— Струва ми се, че не води никъде — каза Джил и бързо се върна.

— Аз пък смятам да дойда и да погледна — решително произнесе Скруб. — Какво точно искаш да кажеш с това „никъде“, би ли уточнила?

Той седна на ръба на изкопа (вече всички бяха толкова мокри, че не се интересуваха дали ще се измокрят още малко) и скочи. Премина покрай Джил и макар да не каза нищо, момичето разбра, че той знае за уплахата ѝ. Последва го, като внимаваше да не го изпревари.

Разузнаването обаче завърши с разочарование. Взеха десния завой и повървяха няколко крачки направо. Тук имаха избор — да продължат все направо или да завият рязко надясно.

— Няма смисъл! — рече Скруб, след като хвърли поглед зад десния завой. — Този път ще ни отведе обратно на юг.

Той продължи направо, но след няколко крачки откриха втори завой надясно. Сега обаче нямаше избор, защото изкопът свършваше тук като глуха уличка.

— Безсмислено е! — изръмжа Скруб.

Джил не се помая, а се обърна и тръгна назад. Върнаха се там, където бе паднала най-напред, и Блатния мърморец лесно ги издърпа с

дългите си ръце.

Само че беше отвратително да излязат отново на открито. Долу в тесните процепи на изкопите ушите им едва бяха почнали да се размразяват. Там можеха да виждат ясно, да дишат лесно и да говорят, без да крещат. Беше жестоко да се върнат при пронизващия студ. Особено неприятно бе, че Глъм избра точно този момент да запита:

— Поул, все още ли си сигурна за онези знамения? Кое беше следващото?

— О, стига глупости! Не искам да слушам за никакви знамения! — отвърна Джил. — Струва ми се, че беше нещо за човек, който споменава името на Аслан. Но няма да ви ги повторя тук.

Както виждате, тя бе объркала реда им. А това се случи, защото спря да ги повтаря всяка вечер. Ако опитахше да си ги припомни, все още ги знаеше, но не така добре, че да ги подреди правилно без подканяне и замисляне. Въпросът на Глъм я подразни, защото вече бе ядосана сама на себе си, че не помни урока на Лъва така, както би трябвало. Това раздразнение, прибавено към студа и умората, я накара да каже „не искам да слушам за никакви знамения“. Може би всъщност не го мислеше наистина.

— А, значи това е следващото, така ли? Питам се дали си права. Изобщо няма да се учудя, ако си ги объркала. Струва ми се, че този хълм, на който се намираме, трябва да бъде разгледан по-подробно. Не забелязахте ли, че... — каза Глъм.

— Ох, млъкни! — кресна Скруб. — Сега ли е най-подходящо да спираме, за да се възхищаваме на гледката? За бога, да продължаваме напред!

— Вижте всички, вижте там! — извика Джил и посочи с пръст.

Всички погледнаха нататък. Малко на север и доста по-нагоре от мястото, където бяха застанали, се мержелееше редица от светлилки. Сега личеше още по-ясно от предната вечер, че това са малки прозорци, които напомняха за приятни спални, и големи прозорци, които напомняха за огромни зали с пламтящ огън в камината и с гореща супа и сочни пържоли на масата.

— Харфанг! — възкликна Скруб.

— Много хубаво — започна Глъм, — но тъкмо казвах, че...

— Стига! — сърдито го прекъсна Джил. — Нямаме нито миг за губене. Не помните ли какво каза Дамата? Затварят много рано?

Трябва да стигнем навреме. Просто е задължително! Ще умрем, ако се окажем отвън в нощ като тази.

— Не е точно нощ. Поне още не е — уточни Глъм, но двете деца в един глас извикаха „Хайде!“ и със залитане тръгнаха по хлъзгавата повърхност толкова бързо, колкото ги носеха краката им.

Блатния мърморец ги последва. Продължаваше да говори, но сега, когато си проправяха със сила път срещу вятъра, не можеха да го чуят дори и да искаха. А те не искаха. В мислите им се въртяха вани, легла и горещи питиета, а пък мисълта да пристигнат в Харфанг прекалено късно и да сварят вратата залостена бе просто непоносима.

Въпреки бързината им прекосяването на равното място на хълма отне доста време. Дори след като го прекосиха, в самия край оставаха няколко стени за прескачане. Най-сетне стигнаха подножието и успяха да видят какво представлява Харфанг.

Бе кацнал на висок зъбер и въпреки многобройните си кули приличаше повече на къща, отколкото на замък. Очевидно добрите великани не се страхуваха от нападение. На външната страна имаше прозорци доста ниско до земята — нещо немислимо за която и да било друга крепост. Тук-там се виждаха дори вратички, водещи в замъка и извън него. Очевидно не бе много трудно да се влиза и излиза, без да се минава през централния вътрешен двор. Това повиши настроението на Джил и Скруб, защото придаваше на зданието по-дружелюбен и не толкова заплашителен вид.

Отначало височината и стръмнината на зъбера ги изплаши. След малко обаче забелязаха, че отляво, докъдето всъщност свършваше древният път, имаше по-лесен достъп. Изкачването бе ужасно трудно особено след цялото изминато разстояние. Джил едва не се отказа. Наложиха се Скруб и Глъм да й помагат за последните стотина метра. Най-накрая застанаха пред портата на замъка. Решетката бе вдигната и портата — отворена.

Колкото и да е уморен човек, необходима му е смелост да почука на вратата на великани. Въпреки всички свои предупреждения относно Харфанг Глъм прояви най-голям кураж.

— Сега вървете бавно — посъветва ги той. — Каквото и да става, давайте си вид, че не се страхувате. Направихме най-голямата глупост на света, като дойдохме тук. Но щом сме дошли, поне да погледнем на нещата от хубавата им страна.

С тези думи закрачи към портата. Застана неподвижен под арката, където ехото щеше да подеме гласа му, и извика с всичка сила:

— Хей, вратарю! Гости търсят подслон!

И докато очакваше нещо да се случи, свали шапката си и изтупа натрупания върху широката периферия тежък сняг.

— Гледай го само! — прошепна Скруб. — Може да е голям мърморко, но пък има колкото искаш кураж... пък и дързост.

Отвори се врата и пропусна приятен отблясък от огнище. Вратарят се появи. Джил захапа устни, за да не изпищи. Великанът не бе толкова огромен, тоест беше доста по-висок от ябълково дърво, но не чак като телеграфен стълб. Червената му коса стърчеше. Носеше къс кожен жакет с метални пластинки, закрепени за него, така че се образуваше нещо като броня. Коленете му бяха голи (много космати наистина), а на ходилата бе омотал нещо като навуца. Спря и се опули към Глъм.

— Какво същество си ти? — попита великанът.

Джил събра целия си кураж и се провикна:

— Моля, сър, Дамата със зелените дрехи поздравява Краля на добрите великани и изпраща нас, две южняшки деца и този Блатен мърморец, наречен Глъм, на вашия Есенен пир... — и побърза да добави: — Разбира се, ако е удобно.

— Охо! — възкликна великанът. — Това е друго нещо. Елате, дребосъчета, влезте. Можете да изчакате в моята къщичка, докато изпратя съобщение на Негово величество. — Той изгледа любопитно децата и прибави: — Сини лица... Не съм знаел, че са с такъв цвят. Както и да е, сигурно за вашите представи сте хубави. Казват, че бръмбарите харесват останалите бръмбари.

— Лицата ни са такива от студа — обясни Джил. — Всъщност не сме сини.

— Тогава влезте и се стоплете. Хайде, елате, фъстъци такива! — подкани ги вратарят.

Последваха го в къщичката. Макар че бе страшно да чуят как огромната врата се затваря зад тях, забравиха всичко, щом видяха онова, което копнееха да зърнат още от снощи — огъня! И то какъв! Сякаш горяха четири или пет цели дървета. Бе тъй горещо, че не можеха да се приближат дори на голямо разстояние до него. Проснаха

се на каменния под толкова близо до огъня, колкото можеха да търпят, и въздъхнаха дълбоко от облекчение.

— Млади човече — обърна се вратарят към друг великан, който седеше в дъното на стаята и така се пулеше към новодошлите, че очите му без малко щяха да изскочат, — тичай в замъка и предай съобщението. — След което повтори думите, които Джил му бе казала преди малко.

Младият великан ги погледна за последен път, изхили се силно и излезе от стаята.

— А ти, жабчо — каза Вратарят на Глъм, — изглеждаш, сякаш имаш нужда от нещо ободрително. — Извади черна бутилка, подобна на тази на Глъм, но двайсетина пъти по-голяма. — Чакай! Не мога да ти дам чаша, защото ще се удавиш. Чакай малко. Да, тази солница май ще е най-подходяща. Няма нужда да споменаваш това в замъка. Тук на вратата ни дават туй-онуй.

Великанът постави солницата на пода. Тя не приличаше много на нашите. Беше по-тясна и продълговата, но послужи на Глъм вместо чаша. Децата очакваха Глъм да откаже, като се има предвид недоверието му към добрите великани. Но той промърмори нещо като:

— Късно е да вземаме предпазни мерки сега, когато сме вътре и вратата зад нас е залостена. — После помириса алкохола и рече: — Хубаво мирише, но това не е достатъчно. Трябва да го опитам. — И отпи. — Добър е на вкус. Но може би само първата глътка изглежда такава. Как ли е след това? — Отпи още по-голяма глътка. — Ах! Дали е същото до края? — Сръбна още малко. — Изобщо няма да се учудя, ако на дъното има нещо отвратително — завърши той и гаврътна цялата чаша. После облиза устните си и се обърна към децата с думите: — Това е нещо като проба. Ако ритна петалата или се пръсна, или пък се превърна в гущер или нещо подобно, ще знаете, че не трябва да приемате нищо, което ви предлагат.

Но великанът, който бе твърде високо и не чу какво говореше Глъм, се запревива от смях и каза:

— Браво, жабчо, ти си мъж! Видяхте ли как я обърна?

— Не съм мъж... а Блатен мърморец — отвърна неясно Глъм. — Нито пък съм жаба. Аз съм Блатен мърморец.

В този момент вратата зад тях се отвори и младият великан влезе с думите:

— Трябва веднага да се явят в тронната зала.

Децата се изправиха. Глъм остана седнал и каза:

— Блатен мърморец. Блатен. Много уважаван Блатен мърморец... Уважаморец.

— Покажи им пътя, младежо — каза великанът вратар. — По-добре жабчо да го носиш на ръце. Пийна малко повече.

— Нищо ми няма — възрази Глъм. — И не съм жаба. Нищо ми жяба. Аз съм уважаборец.

Но младият великан го хвана през кръста и направи знак на децата да го последват. По този недостолепен начин пресякоха вътрешния двор. Така, както бе хванат в юмрука на великана и немощно риташ във въздуха, Глъм наистина приличаше на жаба. Но нямаха време за наблюдения. Почти веднага влязоха с разтуптени сърца през грамадната врата в централната сграда на замъка. След като притичаха по няколко коридора, за да са в крак с великана, примигвайки, се озоваха в огромна зала, обляна в светлина от полилеи и пламтящ в огнището огън. Видяха отраженията си в позлатените тавани и корнизи. Отляво и отдясно на тях стояха повече великани, отколкото можеха да преброят. Бяха облечени с разкошни дрехи. В двата трона на далечния край на залата седяха две грамадни фигури, които явно бяха кралят и кралицата.

Водени от великана, децата спряха на десетина метра от двата трона и направиха несръчен опит да се поклонят (в Експерименталното училище момичетата не ги учеха да правят реверанси). После младият придружител внимателно остави Глъм на пода, където Блатния мърморец се срути в почти седнало положение. Честно казано, с дългите си крайници приличаше на необикновено голям паяк.

ГЛАВА ОСМА

ХАРФАНГ

— Хайде, Поул, давай! — прошепна Скруб.

Джил усети, че устата ѝ е пресъхнала и не можеше да каже и дума. Закима енергично към Скруб.

Мислейки си как никога няма да ѝ го прости (както и на Глъм), Скруб облиза устни и извика нагоре към краля великан.

— Сир, Дамата със зелените дрехи ви изпраща поздрави по нас. Каза, че сигурно с удоволствие ще ни приемете за Есенния си пир.

Кралят и кралицата на великаните се спогледнаха и си кимнаха с усмивка по начин, който не се хареса на Джил. Кралят ѝ бе по-симпатичен от кралицата. Брадата му бе гъста и къдрава, а носът — орлов. Като за великан не изглеждаше зле. Кралицата пък бе невероятно дебела — с двойна брадичка и тлъсто напудрено лице. (Не би била особено приятна гледка и при нормален ръст. Да не говорим колко по-зле изглеждаше десеторно по-голяма.) Кралят съвсем неочаквано облиза устните си. Е, на всекиго би могло да се случи, но езикът му бе тъй огромен и червен, че Джил се стресна.

— Ах, какви мили дечица! — каза кралицата. („Може пък тя да се окаже добрата“ — помисли си Джил.)

— Наистина! — съгласи се кралят. — Превъзходни са! Добре дошли в нашия дворец. Дайте ми ръцете си.

Той протегна огромната си десница. Бе чиста и обсипана с пръстени, но със зловещо заострени нокти. Тъй като бе прекалено грамаден, за да се здрависа с децата, той ги хвана над лактите и разтърси целите им ръце.

— А какво е това? — попита кралят и посочи Глъм.

— Уважагорец — произнесе Глъм.

— Ау! — изпищя кралицата и събра полите си близо до глезените. — Това ужасно нещо е живо!

— Всъщност, Ваше величество, той е съвсем нормален. Наистина! — изрече Скруб на един дъх. — Ще ви допадне много

повече, когато го опознаете. Сигурен съм.

Надявам се да не изгубите напълно интерес към Джил до края на книгата, ако ви кажа, че в този момент тя се разрева. Имаше си достатъчно извинения. Стъпалата, ръцете, ушите и носът ѝ тепърва започваха да се сгриват. По дрехите ѝ се стичаше разтопения сняг. През целия ден не беше слагала почти нищо в устата си. Беше жадна и краката я боляха така, че се чудеше дали ще може да издържи изправена още мъничко. Във всеки случай за момента сълзите допринесоха много, защото Кралицата извика:

— Ах, горкото дете! Кралю мой, постъпваме зле, като държим на крака своите гости. Ей, вие, бързо насам! Отведете ги. Дайте им храна, вино и ги изкъпете. Утешете малкото девойче. Дайте ѝ близалки, дайте ѝ кукли, дайте ѝ лекарство! Дайте ѝ всичко каквото се сетите... мляко, бонбони, песнички, играчки, сладки и каквото си поиска. Не плачи, мило дете, иначе за нищо няма да ставаш, като дойде пиршеството.

Джил се възмути също както и ние с вас бихме се възмутили при споменаването на куклите и играчките. И макар сладкишите и бонбоните да не бяха за изхвърляне, тя се надяваше, че ще им осигурят нещо по-солидно за хапване. Заповедите на кралицата доведоха до отлични резултати. Глъм и Скруб бяха моментално грабнати от великански придворен, а Джил — от придворна дама. Отнесоха ги по стаите им.

Стаята на Джил беше голяма горе-долу колкото храм. Щеше да бъде много неуютна, ако в огнището не пламтеше огън, а на пода не бе постлан дебел килим. Изведнъж започнаха да стават чудни неща. Пое я старата бавачка на кралицата, която от великанска гледна точка бе дребна старица — приведена почти надве от годините и достатъчно ниска, за да ходи в обикновена стая, без да си удря главата в тавана. Беше много пъргава, макар че на Джил ѝ се искаше да престане да цъка с език и да повтаря непрекъснато: „О, лала! Марга-рит-ка!“, „Патенце!“ и „Всичко ще бъде наред, кукличке!“. Бавачката напълни великански леген с вода и помогна на Джил да влезе в него. Ако можеш да плуваш (а Джил можеше), великанската „вана“ е нещо прекрасно. А великанските кърпи, макар и малко груби и грапави, са също чудесни, защото са с огромни размери. Всъщност изобщо няма нужда да се сушиш — просто се търкулваш на кърпата пред огнището и се кефиш. След това донесоха дрехите. Бяха великолепни! Макар и

големички, явно бяха ушити за човек, а не за великан. „Ако онази жена със зелените дрехи идва, сигурно са свикнали с гости от нашия калибър“ — помисли Джил.

Скоро разбра, че е права, защото ѝ сложиха маса и стол, чиято височина бе за голям човек. Приборите също бяха с нормални размери. Усещането най-после да седиш на топло и чисто бе прекрасно. Краката ѝ бяха още боси и бе приятно да стъпва на великанския килим. Тя потъна в него над глезените, а на подбитите ѝ крака им трябваше тъкмо това. Вечерята — май бе вечеря, макар че по време бе по-близо до следобедна закуска — се състоеше от пилешка супа, гореща печена пуйка и готвен на пара пудинг, както и печени кестени и плодове колкото ти душа иска.

Единственото дразнещо нещо бе бавачката, която непрекъснато влизаше и излизаше. Всеки път ѝ носеше по една гигантска играчка — грамадна кукла, по-голяма от самата Джил; дървено конче на колелца, голямо колкото слонче; барабан, който напомняше бензинов резервоар, и къдраво агънце. Предметите бяха изработени грубо и боядисани в крещящи цветове. Джил ги намрази от пръв поглед. Повтори няколко пъти на бавачката, че не ги иска, но великанката отвърна:

— Тц-тц-тц! Знам, че ще ги поискаш, след като си починеш малко. Хи-хи-хи! Хайде в легълцето. Сладка кукличка!

Леглото не бе великанско — просто голяма спалня с балдахин, каквито има по старомодните хотели. На фона на грамадната стая изглеждаше съвсем мъничко, но Джил с радост се отпусна на него.

— Още ли вали сняг, бавачке! — сънливо попита тя.

— Не, патенце, вече вали дъжд — отговори великанката. — Ще отмие този гаден сняг. Сладката кукличка ще може утре да излезе и да поиграе навън. — Тя зави Джил и ѝ пожела лека нощ.

Не ми е известно нищо по-отвратително от целувката на великанка. Джил бе на същото мнение, но след пет минути вече спеше.

Дъждът валя безспир цяла вечер и цяла нощ. Барабанеше по прозорците на замъка, но Джил не го чуваше. Спеше дълбоко. Проспа времето за вечеря и полунощния час. В най-мъртвешкия час в замъка на великаните не помръдваше нищо освен мишките. Тогава Джил засънува. Присъни ѝ се, че се събужда в същата стая и вижда полуизгасналия и червеникав огън, а на светлината му — огромния дървен кон. Конят се раздвижи, затъркаля се на колелцата по килима и

застана до главата ѝ. Изведнъж вече не беше кон, а лъв — голям като кон. След това от лъв-играчка се превърна в истински лъв, в Лъва — какъвто го бе видяла на планината отвъд Края на света. Стаята се изпълни с аромата на всички благоухания на земята. Но в ума на Джил се прокрадна тревога (не можеше да определи каква). От очите ѝ потекоха сълзи и намокриха възглавницата. Лъва ѝ заповяда да повтори знаменията, но тя с ужас откри, че ги е забравила. Тогава Аслан я хвана между челюстите си (усещаше дъха и устните му, но не и зъбите), отнесе я до прозореца и я накара да погледне навън. Луната светеше и огряваше огромни букви, изписани на земята или на небето (тя не разбра къде точно). Гласяха: ПОД МЕНЕ. След това сънят избледня и когато се събуди късно на следващата сутрин, Джил изобщо не си спомняше, че е сънувала.

Стана и се облече. Вече привършваше закуската си пред огнището, когато бавачката отвори вратата и извика:

— Другарчетата на хубавата кукличка са дошли да си поиграят.

Влязоха Скруб и Глъм.

— Здравсти! Добро утро! — поздрави ги Джил. — Не е ли забавно? Май съм спала повече от петнайсет часа! Обаче се чувствам по-добре, а вие?

— Аз, да — рече Скруб. — Само Глъм твърди, че има главоболие. Я, прозорецът ти има перваз! Ако се качим там, ще можем да погледнем навън.

Побързаха да го сторят и при първия поглед Джил изохка:

— Ах, какъв ужас!

Слънцето грееше и освен няколко преспи снегът почти се бе разтопил от дъжда. Далече под тях, разгънато като на карта, лежеше равното място, през което си бяха проправяли път предишния ден. Гледано откъм замъка, не можеше да се сбърка. Бяха развалини на великански град. Беше равен, както видя сега Джил, защото все още бе павиран, макар тук-там паважът да бе натрошен. Криволичещите стени бяха остатъци от стените на грамадни сгради, които някога са били дворците и храмовете на великаните. Видяха и онази стена, висока около сто метра, която бяха помислили за пропаст. Предметите, наподобяващи заводски комини, бяха неравно отчупени огромни колони. Парчетата от тях бяха повалени до основата като чудовищни отсечени дървета от камък. Стените, по които бяха слезли от северната

страна на хълма, както и тези, които бяха изкачили откъм южната страна, без съмнение бяха остатъци от гигантско стълбище. И в допълнение на всичко това през средата на паважа бяха написани с големи тъмни букви думите: ПОД МЕНЕ.

Спътниците се спогледаха изумено. Скруб подсвирна, а после произнесе онова, което мислеха и тримата:

— Пропуснали сме и второто, и третото знамение!

В този миг Джил си припомни снощния сън.

— Аз съм виновна! — отчаяно извика тя. — Аз... аз спрях да повтарям знаменията всяка вечер. Ако бях мислила за тях, щях да видя града дори при целия този сняг.

— Чувствам се още по-зле! — обади се Глъм. — Аз го видях или поне почти го видях. Помислих, че страшно прилича на разрушен град.

— Ти си единственият, който не трябва да се обвинява — утеши го Скруб. — Опитай се да ни спреш, няма спор.

— Не се опитвах достатъчно — настоя Блатния мърморец. — А и не да се опитвам, трябваше просто да го направя. Като че ли не можех да спра и двама ви с едната си ръка!

— Истината е, че бяхме толкова нетърпеливи да стигнем тук. Нищо друго не ни интересуваше. Поне аз бях нетърпелив. Откакто срещнахме онази жена с мълчаливия рицар, не сме и помислили за друго. Почти бяхме забравили за принц Рилиан — призна Скруб.

— Изобщо няма да се учудя — каза Глъм, — ако точно такива са били намеренията й.

— Едно не ми е ясно — зачуди се Джил. — Как можахме да не видим буквите? Възможно ли е да са се появили снощи? Възможно ли е Той, Аслан, да ги е сложил там през нощта? Сънувах такъв странен сън! — И тя им го разказа.

— Глупаче такова! — изсмя се Скруб. — Та ние ги видяхме! Ние бяхме в буквите! Не разбираш ли? Слязохме в буквата Е от МЕНЕ. Това е твоята потънала улица. Първо вървахме на север по долната чертичка на Е-то. После завихме надясно по правата чертичка и стигнахме до нов завой надясно. Това е средната чертичка. Накрая спряхме на горния десен ъгъл, или ако се сецаш — на североизточния ъгъл на буквата, и се върнахме. Ама какви сме малоумници, а? — Той ритна перваза на прозореца и продължи: — Няма смисъл, Поул. Знам какво си си мислила, защото и на мен ми дойде наум. Мислила си

колко хубаво би било, ако Аслан е сложил надписа в развалините чак след като минахме оттам. Тогава вината щеше да е негова, а не наша. Много правдоподобно, нали? Не! Трябва просто да си признаем. Само четири бяха знаменията за следване, а вече пропуснахме три от тях.

— Искаш да кажеш, че аз ги обърках — поправи го Джил. — Така е! Откакто си ме довел тук, развалям всичко. Както и да е... страшно съжалявам... Обаче какви все пак са заповедите? ПОД МЕНЕ няма особен смисъл.

— Има! — възрази Глъм. — Означава, че трябва да търсим изгубения принц под този град.

— Но как? — зачуди се Джил.

— Там е въпросът! — Глъм потри жабешките си ръце. — Как да го направим сега? Несъмнено, ако мислехме какво правим, докато бяхме в Разрушения град, сигурно щяхме да налучкаме пътя... Щяхме да намерим скрита вратичка или пещера, тунел или пък някаква помощ. Можеше и самият Аслан да ни се яви. Кой знае? Някак си щяхме да слезем под плочите. Заповедите на Аслан винаги са правилни. Без изключение! Но как да го направим сега? Това вече е друга работа.

— Ами сигурно трябва просто да се върнем — предложи Джил.

— Много е лесно, нали? — присмя й се Глъм. — Като за начало можем да отворим тази врата.

Погледнаха към вратата и разбраха, че никой от тях не би могъл да достигне дръжката. А дори и да можеше, почти сигурно нямаше да има сила да я натисне.

— Мислиш, че няма да ни пуснат, ако ги помолим? — попита Джил.

Никой не изрече думите на глас, но и тримата си помислиха: „Ами ако не ни пуснат?“

Мисълта не бе приятна. Глъм беше против да кажат на великаните каква е истинската им задача с молба да ги пуснат. А децата не можеха да го сторят без негово разрешение, защото му бяха обещали. Тримата имаха чувството, че няма да могат да избягат от замъка през нощта. Щом се окажеха зад затворените врати на стаите си, щяха да бъдат пленници до сутринта. Разбира се, можеха да помолят да им оставят вратите отворени, но това би събудило подозрения.

— Единственият ни шанс е да опитаме да се измъкнем по светло — каза Скруб. — Дали няма да успеем следобед, когато повечето великани спят? Или ако се промъкнем в кухнята. Може би ще намерим отворен заден вход?

— На това не му викам „шанс“ — промърмори Глъм, — но е единствената възможност.

Всъщност планът на Скруб не бе чак толкова безнадежден. Ако искате да излезете отнякъде, без да ви видят, все пак следобедът е по-подходящо време от среднощ. По-вероятно е да намерите отворени врати и прозорци. А ако ви хванат, винаги може да се престорите, че не сте смятали да ходите далече и не сте имали никакви планове. Но ще е доста по-трудно да убедите възрастните, пък и великаните, ако са ви хванали да слизате от прозореца на спалнята в един часа през нощта.

— Само че трябва да отвлечем вниманието им — продължи Скруб. — Можем да се престорим, че страшно ни харесва тук и очакваме с нетърпение Есенния пир.

— Който е утре вечер — вметна Глъм. — Чух един от тях да го споменава.

— Разбирам — поде Джил. — Трябва да се престорим, че сме много развълнувани по този повод, и непрестанно да им задаваме въпроси. Така или иначе ни смятат за бебета, а това ще улесни нещата.

— Весели... — пророни с дълбока въздишка Глъм. — Ето такива трябва да бъдем. Весели! Сякаш нямаме никакви грижи. Палави. Вие, млади хора, невинаги сте в добро настроение. Забелязал съм го! Трябва да гледате от мен и да правите, каквото правя аз. Ще бъда весел... Ето така! — Глъм се ухили зловещо. — И палави! — И Блатния мърморец подрипна унило. — Скоро ще го усвоите, ако ме наблюдавате внимателно. Вече ме смятат за смешник, нали разбирате. Сигурно си мислите, че снощи съм бил подпийнал, но ви уверявам, че беше... или поне в голямата си част беше... преструвка. Хрумна ми, че в известна степен може да се окаже полезно.

Когато след това децата обсъждаха приключенията си, никога не можаха да решат дали последното твърдение на Глъм напълно е отговаряло на истината. Не се съмняваха единствено в това, че когато го казваше, сам си е вярвал.

— Добре, щом казваш весели, нека да бъдем весели — съгласи се Скруб. — А сега само да можеше някой да отвори тази врата.

Докато се мотаем и се правим на весели, трябва да разучим замъка колкото е възможно по-добре.

За щастие в този миг вратата се отвори. В стаята се втурна бавачката.

— Куклички мои, искате ли да видите как кралят отива на лов с целия си двор? Гледката е великолепна! — каза тя.

Без да губят време, те се спуснаха покрай нея. Слязоха по първото стълбище, което им се изпречи. Кучешкият лай, тръбенето на ловджийски рог и гласовете на великаните им показаха правилната посока. След няколко минути излязоха на двора. Всички великани бяха пешаци, защото в тази част на света няма великански коне, и преследваха животните както при лов на зайци в Англия. Хрътките също бяха с нормални размери. Като видя, че няма коне, Джил ужасно се разочарова. Убедена бе, че дебелата кралица никога не би тръгнала пешком подир хрътките. Ала нямаше да успеят да избягат, ако точно тя се моташе из замък през целия ден. Веднага след това съзря нещо като носилка върху раменете на шестима млади великани. Тъпата старица се бе издокарала в зелено и бе преметнала през рамо ловджийски рог. Двадесет или тридесет великани заедно с краля бяха готови за лова. Разговаряха и се смееха оглушително. Пред себе си Джил виждаше опашките или пълните със слюнка отворени усти на хрътките, чуваше техния лай. В дланите ѝ се завираха кучешките муцуни.

Глъм тъкмо почваше да демонстрира весело поведение (което, ако го бяха забелязали, можеше да развали всичко), когато Джил пусна най-привлекателната си детинска усмивка. Хукна към носилката и се заумилква на кралицата:

— Моля ви, нали не си отивате? Нали ще се върнете?

— Да, миличка — отвърна кралицата. — Ще се върна довечера.

— О, добре тогава. Чудесно! — възкликна Джил. — Значи може да дойдем на пира утре вечер, нали? Толкова копнеем за него! Знаете ли, тук много ни харесва! А докато ви няма, нали може да потичаме из замък и да го разгледаме? Моля ви, кажете „Да“!

Кралицата каза „Да“, но смехът на придворните почти заглуши гласа ѝ.

ГЛАВА ДЕВЕТА

КАК НАШИТЕ ГЕРОИ ОТКРИХА НЕЩО ВАЖНО

По-късно приятелите на Джил признаха, че се е проявила много добре. Щом кралят и ловната дружинка потеглиха, тя започна да обикаля замъка и да задава въпроси. Държеше се така невинно, че никой не заподозря тайните ѝ замисли. Макар че устата ѝ не млъкна, едва ли можеше да се каже, че разговаря. По-скоро дърдореше и хихикаше. Умилкваше се на всички — на лакеите, на портиерите, на камериерките и придворните дами, дори на застарелите великани, за които ловът вече бе далечно минало. Остави великанките да я целуват и мачкат. Някои от тях изглежда я съжаляваха, защото я нарекоха „горкото дребосъче“, без да обясняват защо. Тя се сприятели с готвачката и откри твърде важно нещо — задна врата, от която се излизаше извън замъка, без да се минава през двора и голямата порта. В кухнята се престори на лакома и изяде всички отпадъци, които готвачката и помощничките с удоволствие ѝ дадоха. При дамите разпитваше как трябва да се облече за пира, колко време ще ѝ позволят да остане и дали ще може да потанцува с някой от по-дребните великани. После Джил се червеше при спомена как е скланяла главица по онзи начин, който възрастните, без значение дали са великани или не, намират за чаровен. Тръскаше превзето къдриците си и бърбореше:

— Ах, как ми се иска вече да е утре вечер! А на вас! Дали утре ще дойде бързо?

Великаните казваха, че е сладко малко създание, а някои вдигаха към очите си огромни носни кърпи, сякаш щяха да се разплачат.

— На тази възраст са много милички — обърна се една великанка към съседката си. — Почти ми е жал...

Скруб и Глъм също се стараеха, но момчетата се справят с тези неща по-добре от момчетата. А от мърморците дори момчетата са по-добри.

На обед се случи нещо, което ги направи още по-нетърпеливи да напуснат замъка на добрите великани. Хранеха се в голямата зала на отделна масичка близо до камината. Двадесетина метра по-нататък седяха на доста по-голяма маса неколцина стари великани. Разговорът им беше толкова шумен, че децата не му обръщаха внимание — все едно бе шум от свирещи сирени или минаващи под прозореца коли. За обяд сервираха печено еленско. Джил никога не бе опитвала такова месо, но ѝ харесваше.

Внезапно Глъм се обърна към тях с преbledняло лице. Бе толкова блед, че се забелязваше дори под землистия цвят на кожата му.

— Да сте хапнали повече! — прошепна той.

— Защо? Какво има? — попитаха двамата шепнешком.

— Не чухте ли какво си говореха онези двама великани? „Този еленов бут е много крехък“, каза единият, а другият отговори: „Значи еленът е излъгал“. „Защо?“, попита първият. „Ами когато го хващали, казал: Не ме убивайте много съм жилав. Няма да ви харесам.“

В първия момент Джил не разбра напълно значението на разговора. Но всичко ѝ стана ясно, когато очите на Скруб се разшириха от ужас.

— Значи сме яли Говорещ елен... — простена той.

Откритието подейства различно на тримата. Джил беше отскоро в този свят и съжали горкия елен, мислейки колко гадно са постъпили великаните, като са го убили. Скруб, който беше идвал тук и преди и бе познавал отблизо поне едно Говорещо животно, бе ужасен. Но на Глъм, роден и израсъл в Нарния, направо му прилоша (вие щяхте да се почувствате по същия начин, ако ви бяха казали, че сте изяли бебе).

— Върху нас ще се стовари гневът на Аслан! — прошепна той. — Ето, това се получава, като не изпълняваме знаменията. Сигурно сме прокълнати. Ако не беше забранено, бих си пронизал сърцето с този нож.

Постепенно дори Джил успя да проумее неговата гледна точка. Във всеки случай на никого вече не се ядеше. Веднага щом решиха, че е безопасно, те се измъкнаха на пръсти от залата.

С приближаването на ранния следобед (времето, на което възлагаха надеждите си за бягство) започнаха да нервничат. Мотаеха се из коридорите и чакаха шумовете да притихнат. Великаните останаха в залата твърде дълго, след като се наобядваха. Един плешивец им

разказваше нещо. Щом домакините се оттеглиха, тримата пътешественици се упътиха с нехайна крачка към кухнята. Но помещението още бе пълно с великанки, особено в нишата, където миеха чиниите и разтребваха. Изтръпнали, децата и Глъм ги изчакаха да свършат и да се разотидат. Остана само една баба великанка. Тя се размотаващо известно време и накрая тримата с ужас разбраха, че въобще няма намерение да излиза.

— Милички, почти свършихме. Да сложим чайника, а? Скоро ще изпием по чаша хубав чай. А сега може би ще си почина мъничко. Бъдете добри деца и вижте задния вход. Кажете ми дали вратата е отворена.

— Отворена е — рече Скруб.

— Добре. Винаги я оставям отворена, за да може маца да влиза и излиза, горкото коте.

После седна на близкия стол и вдигна краката си на втори.

— Навярно няма да мога да дремна и половин час — рече великанката. — Дано ловната дружина не се върне твърде рано.

— Кога се връщат обикновено? — попита Джил.

— Всеки път различно — отвърна великанката. — Тихо сега, милички, поне за малко.

Пътешествениците се оттеглиха в другия край на кухнята. Щяха веднага да се измъкнат през вратата, но великанката се изправи, отвори очи и прогони една муха.

— Да не опитваме нищо, преди да сме се уверили, че наистина спи — прошепна Скруб. — Иначе всичко ще пропадне.

Сгушиха се в ъгъла на кухнята и зачакаха, загледани във великанката. Ужасяваха се от мисълта, че ловците могат да се върнат всеки миг. А великанката бе неспокойна. Всеки път, щом решаваха, че е заспала, тя се размърдваше.

„Не издържам повече“ — помисли Джил и взе да се озърта наоколо, за да се разсее. Точно пред нея имаше широка маса, а върху нея — две измити тави и отворена книга. Естествено тавите бяха с великански размери. Джил помисли, че може да полегне в едната и да ѝ бъде удобно. После се качи на пейката до масата и погледна в книгата. Там пишеше:

ЧАПЛА. Тази вкусна птица може да се приготви по няколко начина.

„Готварска книга“ — помисли си тя. Не прояви особен интерес и хвърли поглед през рамо. Великанката бе затворила очи, но не изглеждаше напълно заспала. Джил отново погледна в книгата. Рецептите бяха подредени по азбучен ред и на следващата сърцето ѝ спря да бие:

ЧОВЕК. Това елегантно двуного отдавна се цени като деликатес. Традиционно се яде на Есенния пир и се поднася между рибата и основното ястие. Всеки човек се...

Не можа да продължи нататък. Обърна се и видя, че великанката се е събудила и се дави от пристъп на кашлица. Джил сбута двамата си другари и посочи книгата. Те се покатериха на пейката и се надвесиха над огромните страници. Скруб все още четеше как се готви човек, когато Глъм посочи друга рецепта:

БЛАТЕН МЪРМОРЕЦ. Според някои авторитетни източници това животно не става за консумация от великани заради жилавото си месо и особения дъх на кал. Този дъх обаче може да се намали, ако...

Джил леко докосна краката на другите двама. Извърнаха се и погледнаха великанката. Устата ѝ бе полуотворена, а от носа ѝ излизаха звукове, които в този миг им се сториха по-приятни от музика. Хъркаше. Сега се наложи да стъпват на пръсти, да се въздържат от твърде бърз ход и да не дишат дълбоко. Следващият етап бе килерът (великанските килери смърдят ужасно), задната врата и най-сетне ги огря бледата слънчева светлина на зимния следобед.

Намираха се в началото на неравна пътечка, която стръмно се спускаше към низините. Слава богу, излязоха от дясната страна на

замъка и Разрушеният град се виждаше. След няколко минути поеха към широкия и стръмен път, водещ към главната порта на замъка. Оттук можеха да ги видят от всеки прозорец. Ако прозорците бяха един, два или дори пет, щеше да има някаква вероятност никой да не поглежда навън, но те бяха близо петдесет. Сега осъзнаха, че пътят, както и цялата околност между тях и Разрушения град, не предлагат укритие дори за лисиче. Всичко бе покрито с трева и камъчета и тук-там — с плочи. Още по-лошо! Бяха облечени с дрехите, дадени им от великаните предната вечер. Изключението бе Глъм, на когото нищо не бе по мярка. Джил бе с яркозелена, прекалено дълга рокля и с червена мантия, обточена с бяла кожа. Скруб носеше червен клин, синя туника, наметало и шапка с перо. В ръка стискаше меч със златна дръжка.

— И двамата сте една картинка... — измърмори Глъм. — Виждате се отдалече. И най-некадърният стрелец няма да ви пропусне. Като стана дума за стрелци, не след дълго ще усетим липсата на лъкове и това никак няма да ме изненада. А и тези дрехи не са много дебели, нали?

— Никак! Вече замръзвам от студ — отвърна Джил.

Още докато бяха в кухнята, тя смяташе, че щом излязат от замъка, бягството им е почти приключено. Сега обаче разбра, че най-опасната част все още им предстои.

— Спокойно! — настави ги Глъм. — Не гледайте назад! Не вървете прекалено бързо! И каквото и да се случи, не тичайте. Все едно сме излезли на разходка. Ако някой ни съгледа, възможно е и да не ни заподозре. Създадем ли впечатление на бегълци, свършено е с нас!

Разстоянието до Разрушения град се оказа по-дълго, отколкото Джил си бе представяла. Малко по малко то се топеше, когато изведнъж се разнесе шум. Двамата й спътници си поеха дълбоко дъх. Джил обаче не позна звука и попита:

— Какво е това?

— Ловджийски рог — прошепна Скруб.

— Дори и сега не тичайте — предупреди ги Глъм. — Чакайте да ви дам сигнал.

Този път Джил не се сдържа и погледна зад гърба си. На около петстотин метра отляво се завръщаше ловната дружина.

Продължиха да вървят. Изведнъж се надигна силен шум от гласове на великани. Последваха викове и кучешки лай.

— Видяха ни. Тичайте! — изкомандва Глъм.

Джил запретна полите на роклята (ужасно неудобна бе за тичане) и хукна. Сега вече опасността нарастваше. Чуваха се лаят на кучетата и гласът на краля:

— След тях! Хванете ги, иначе утре ще останем без пирог с човешко!

Джил остана последна. Пречеше ѝ роклята и се подхлъзваше на разклатените плочи. Косата ѝ влизаше в устата, а гръдният кош се раздираше от болка. Сега тичаше към най-ниското стъпало на великанското стълбище. Не знаеше какво ще правят, като стигнат там, нито пък дали ще има полза да изкачват върха. Но в момента не ѝ се мислеше за това. Чувстваше се като подгонен звяр. Докато глутницата кучета бе по петите ѝ, нямаше да спре. Щеше да бяга до последния си дъх.

Пръв тичаше Глъм. Щом стигна до най-долното стъпало, спря. Погледна надясно и внезапно се шмугна в появилата се дупка под него. Дългите му крака потънаха подобно на краката на паяк. Скруб се поколеба, но после изчезна след него. Останала без дъх и залитаща, Джил пристигна около минута след тях. Дупката не бе приятна на вид — еднометров процеп между земята и продълговат камък. За да пропълзи навътре, трябваше да се просне по корем. Движенията ѝ бяха бавни. Сигурна бе, че кучетата ще я захаят за крака точно преди да се вмъкне.

— Бързо, по-бързо! Затрупайте отвора с камъни! — долетя от тъмнината гласът на Глъм.

Бе тъмно като в рог. Единствената светлина се процеждаше през спасителния отвор. Глъм и Скруб се трудеха усърдно. Виждаха се дребните ръце на единия и по-големите, жабешки ръце на другия. На светлия фон двамата изглеждаха черни. Отчаяно трупаха камъни. Тогава Джил разбра колко важна е задачата и започна да опипва в тъмнината за камъни, които да подава на другарите си. Кучетата лаеха и пред входа на пещерата, но бегълците вече го бяха запълнили. Така оставаха без никаква светлина.

— По-бързо, да влезем навътре! — прокълтя гласът на Глъм.

— Да се хванем за ръце — предложи Джил.

— Добра идея — съгласи се Скруб.

Но в тъмнината се лутаха дълго, преди да успеят да намерят ръцете си. От отвъдната страна на преградата кучетата душеха шумно.

— Да се опитаме да станем — предложи Скруб.

Изправиха се. След това Глъм протегна ръка назад към Скруб, а той на свой ред — към Джил (на нея много ѝ се щеше да не е последна от групата, а да бъде по средата). Пипнешком тримата поеха напред в мрака. Спъваха се от време на време, а камъните под краката им се клатеха. Внезапно Глъм се блъсна в каменна стена. Наложил се да завият надясно, за да продължат. Джил изгуби ориентация и изобщо не знаеше къде се намира входът на пещерата. Отпред долетя гласът на Глъм:

— Като размисля пак, възниква въпросът дали няма да е по-добре да се върнем (ако изобщо намерим пътя) и да почерпим великаните на техния пир, отколкото да се изгубим в дълбините на пещерата. Тук вероятността да срещнем дракони, дълбоки пропасти, задушливи газове, реки и прочие е десет към едно... Ох! Пуснете ме и се спасявайте! Аз...

Всичко стана много бързо. Разнесе се пронизителен плисък. Последва го свистящ шум от падане на тонове прах и чакъл. Чу се трясък на камъни. Джил започна да се плъзга надолу и все по-надолу — безнадеждно и все по-бързо. Стръмното нанадолнище не бе гладко и твърдо, а покрито с камъчета и боклуци. Дори и да можеха да се изправят, нямаше смисъл. Където и да стъпеха по склона, едва ли щяха да се задържат прави. Така или иначе, Джил бе по-скоро в легнало, отколкото в изправено положение. Колкото по-надолу се смъкваша, толкова повече камъни и пръст повличаха със себе си. Така свличащата се маса (и те самите) не само се ускоряваше, но и ставаше все по-шумна, прашна и мръсна. От силните викове и ругатни на двамата си другари Джил разбра, че голяма част от камъните, които откъртваше, удряха лошо Скруб и Глъм. Самата тя се носеше с бясна скорост и бе убедена, че ще се размаже на пихтия, щом стигне дъното.

Все пак това не стана. Натъртванията не бяха малко, а влажната лепкава течност по лицето ѝ като че ли беше кръв. Около нея (и отчасти върху нея) се бяха натрупали парчета от малки и големи камъни, както и камари пръст. Не можеше да се надигне. Мракът бе тъй гъст, че бе все едно дали очите ѝ са отворени или затворени. Не се

чуваха никакви шумове. На Джил ѝ се стори, че това е най-страшният миг в целия ѝ живот. Ами ако бе сама? Ами ако другите... Долови помръдване недалеч от себе си. Не след дълго тримата си обясняваха с треперещи гласове, че вероятно никой няма нищо счупено.

— Никога няма да можем да се изкачим обратно — прозвуча гласът на Скруб.

— А забелязахте ли колко е топло? Това означава, че сме на много дълбоко, може би на повече от километър — завайка се Глъм.

Никой не проговори. По някое време Блатния мърморец добави:

— Кутията ми с праханта е изчезнала.

След дълга пауза Джил пророни:

— Ужасно съм жадна...

Никой не предложи някакъв план. Очевидно бе, че нямаше какво да сторят. За момента това не им се видя толкова страшно, колкото би могло да се очаква. Просто бяха прекалено изморени.

След още по-дълга пауза неочаквано се разнесе много странен глас. Веднага им стана ясно, че това не е онзи глас, за който всеки от тях тайничко се бе надявал — Аслановият. Той бе мрачен, равен (тъмен като в рог, ако разбирате какво имам предвид) и произнесе:

— Какво дириите тук, създания от Горната земя?

ГЛАВА ДЕСЕТА

ЛУТАНЕТО В МРАКА

— Кой е там? — извикаха в един глас тримата пътешественици.

— Аз съм Пазителя на пътеките в Долната земя, а с мен са стотина въоръжени долноземци — дойде отговорът. — А вие кои сте и какво ви води в Кралството на дълбините?

— Пропаднахме случайно — отвърна Глъм (което всъщност не беше лъжа).

— Мнозина пропадат долу, но малцина се завръщат в огрените от слънцето земи — рече гласът. — Ще трябва да дойдете с мен при Кралицата.

— Какво иска от нас? — предпазливо попита Скруб.

— Не зная — отвърна гласът. — Нейната воля се изпълнява безпрекословно!

В този миг се разнесе тих шум (като от слаба експлозия) и пещерата се озари от студена, сива светлина с лек оттенък на синьо. Угасна надеждата им, че говорещият само се хвали с броя на въоръжените си подчинени. Примигвайки, Джил видя, че в нея се е вторачила тълпа както от едва половинметрови джуджета, така и от величествени фигури, по-високи от зрели мъже. Всички бяха въоръжени с тривърхи копия, а лицата им изглеждаха смъртно бледи и неподвижни като статуи. Външността им бе най-различна. Едни имаха опашки, други — не. Трети имаха бради, на четвърти лицата бяха кръгли, гладки и големи като тикви. Едни имаха дълги остри носове, на други бяха меки и източени като малки хоботи, а на трети — големи и месести. Неколцина имаха по един рог, стърчащ от челата им. Но в едно всички бяха еднакви — и стоте лица бяха по-тъжни, отколкото бихте могли да си представите. Толкова бяха скръбни, че след първоначалния стрес Джил почти забрави страха си от тях. Прииска й се дори да ги окуражи.

— Я виж ти! — възкликна Глъм, потривайки ръце. — Точно това ми трябваше. Ако тези приятелчета не ме научат да гледам на живота

сериозно, значи нищо не може да ме научи. Вижте онзи там с моржовия мустак, или пък оня с...

— Ставайте! — прекъсна го водачът на долноземците.

Не им оставаше нищо друго, освен да се подчинят. Тримата пътешественици с мъка се изправиха на крака. Уловиха се за ръце — хубаво беше в момент като този да усещаш допира на приятелска ръка. Долноземците ги наобиколиха, като стъпваха леко с меките си ходила, на които някои имаха по десет пръста, други — по дванадесет, а трети — нито един.

— Вървете! — заповяда водачът и те се подчиниха.

Студената светлина струеше от голяма топка на края на дълъг прът, носен от най-високия гном в челото на колоната. Безрадостните лъчи осветяваха помещение, приличащо на естествена пещера. Стените и покривът бяха неравни, назъбени и изкривени в хиляди фантасмагорични фигури. Каменистият под се накланяше и образуваше нанадолнище. Джил се чувстваше по-зле от двамата си спътници, защото изпитваше страх от тъмни затворени места. Докато вървяха, пещерата се снишаваше и стесняваше. Накрая носачът на светилото се отдръпна. Един по един гномите се наведоха (освен най-дребните) и се мушнаха в черен процеп. Тук вече Джил не издържа и изохка:

— Не мога да вляза там, не мога! Няма да вляза там!

Долноземците не казаха нищо. Само свалиха копията си и ги насочиха към нея.

— Стига, Поул — обърна се към нея Глъм. — Тези грамадни същества нямаше да тръгнат да пълзят, ако после проходът не се разширява. Хубавото на този подземен преход е, че няма защо да се страхуваме от дъжд.

— Вие не разбирате! — проточи глас Джил. — Не мога да вляза там!

— Помисли си как съм се чувствал на ръба на онази пропаст — намеси се Скруб. — Глъм, върви напред, а аз ще остана след нея.

— Правилно! — съгласи се Блатния мърморец и падна на четири крака. — Поул, дръж се за крака ми, а Скруб ще се хване за твоя. Така на всички ни ще е удобно.

— Удобно, няма що! — промърмори Джил.

Все пак тя се наведе и запълзя по корем. Мястото беше отвратително. Пълзяха така може би около пет минути, но им се сториха по-дълги от половин час. Беше горещо и на Джил ѝ се струваше, че се задушава. Най-после пред тях заструи слаба светлина. Тунелът се разшири и стана по-висок. Напуснаха го потни, мръсни и разтреперани.

Намираха се в огромна пещера — толкова грамадна, че почти не приличаше на затворено място. Осветена бе от мъждива, сънлива светлина и вече нямаха нужда от странното светило на долноземците. Стъпиха на мек под, покрит с мъх, сред който растяха множество странни неща — високи и разклонени като дървета, ала меки като гъби. Растенията бяха на прекалено голямо разстояние едно от друго, за да образуват гора — мястото приличаше повече на парк. Сиво-зелената светлина сякаш струеше от тях и от мъха, но не бе достатъчно силна, за да освети тавана на пещерата, който навярно бе високо над тях. Накараха ги да вървят по меката сънлива повърхност. Всичко бе тъжно, но тихата скръб наподобяваше нежна музика.

Минаха покрай голяма група странни същества, налягали върху мъха. Джил не разбра дали са мъртви или заспали. Приличаха на дракони или прилепи, но дори и Глъм не знаеше какви са.

— Тук ли са родени? — попита Скруб Пазителя.

Той се изненада от въпроса, но отвърна:

— Не, това са животни, слезли през пропасти и пещери от Горната земя в Кралството на дълбините. Мнозина пропадат долу, но малцина се завръщат в огрените от слънцето земи. Говори се, че всички ще се пробудят, когато дойде Краят на света.

Щом каза това, устата му се затвори с щракване като ключалка. Сред невероятната тишина в пещерата децата усетиха, че няма да се осмелят да проговорят пак. Босите ходила на гномите не вдигаха никакъв шум, докато стъпваха по гъстия мъх. Нямаше вятър, нито птици, нито шум от течаща вода. От странните животни не се долавяше и следа от дишане.

След като извървяха няколко километра, стигнаха до каменна стена. В нея имаше нисък вход, водещ към друга пещера. Този път не беше толкова страшно, защото Джил премина, без да си навежда главата. Новата пещера бе продълговата и тясна — с големината и формата на храм. В нея лежеше и спеше огромен човек, заемащ почти

цялата ѝ дължина. Бе много по-грамаден от всички великани, но лицето му не приличаше на техните, а беше благородно и красиво. Гърдите му леко се повдигаха и спадаха изпод снежнобялата му брада, която го покриваше до кръста. Около него сияеше, незнайно откъде, чиста сребристая светлина.

— Кой е това? — запита Глъм.

Джил се почуди как се е претрашил — толкова отдавна никой не бе проговарял.

— Това е Дядо Време, който някога е царувал на Горната земя — отвърна Пазителя. — Сега е потънал в Кралството на дълбините и сънува всичко, което става в горния свят. Мнозина пропадат долу, малцина се завръщат в огрените от слънцето земи.

От тази пещера преминаха в друга, а след това — в трета и четвърта. Джил загуби представа за броя им. През цялото време се спускаха, като всяка следваща пещера бе по-ниска от предишната. Накрая, мисълта за дълбочината на земните пластове и тежестта над тях почти ги задуши. Най-после Пазителя заповяда мъждукащото светило отново да бъде запалено. Следващата пещера бе тъй широка и тъмна, че не виждаха нищо от нея. Изключението бе бледата ивица пясък точно пред тях, която водеше към неподвижна вода. А там, край малък кей, бе вързано корабче без мачта и платно, но с множество гребла. Качиха ги на борда. Отведоха ги на носа пред пейките на гребците при извитата около фалшборда седалка.

— Бих искал да знам — обади се Глъм, — дали някой от нашия свят... искам да кажа отгоре... е идвал тук преди нас?

— Мнозина отплават от бледия бряг, ала... — започна Пазителя.

— Да, знам — прекъсна го Глъм. — Малцина се завръщат в огрените от слънцето земи. Няма нужда да го повтаряш. Ама наистина си доста праволинеен, не смяташ ли?

Децата се сгушиха от двете страни на Глъм. Докато бяха горе, мислеха го за досадник, но тук им беше едничката утеха. Бледото светило бе закачено по средата на кораба. Долноземците поеха греблата и корабчето потегли. „Фенерът“ хвърляше светлина само наблизко. Около тях не се виждаше нищо, освен гладка, тъмна водна повърхност, преминаваща в абсолютна чернота.

— Ох, какво ли ще стане с нас? — отчаяно прошепна Джил.

— Недей да униваш, Поул — утеши я Блатния мърморец. — Не забравяй едно. Върнахме се в правия път. Трябваше да слезем под Разрушения град и слязохме! Сега отново следваме знаменията.

Скоро им дадоха храна — напълно безвкусни, плоски и меки питки. След това постепенно се унесоха в сън. А когато се събудиха, всичко си беше същото — гномите гребяха, корабът се плъзгаше напред, а пред тях се простираше мъртвата чернота. После никой не можа да си спомни колко пъти се събуждаха, заспиваха, ядяха и пак заспиваха. Най-лошото бе чувството, че са цял живот на този кораб, в този мрак. Обхвана ги съмнението, че синьото небе, вятърът и птиците са били само сън и нищо повече.

Вече почти бяха спрели да се надяват, а и да се страхуват, когато съзряха светлини пред себе си — мъждукащи като „фенера“ им. Внезапно една от тях се оказа наблизо и видяха, че се разминават с друг кораб. Срецнаха още няколко кораба. Накрая, напрегайки зрението си до болка, забелязаха отпред сияещи светлини над пристани, стени, кули и тълпи. Все още обаче не се чуваше никакъв шум.

— Леле! — промълви Скруб. — Та това е град!

Скоро всички разбраха, че е прав.

Но това бе необикновен град. Светлините му бяха толкова малко и така отдалечени една от друга, че в нашия свят едва ли биха минали и за светлини на пръснати селски къщи. Онези части от града, които можеха да се различат на оскъдната светлина, приличаха по-скоро на пристанище. Тук се виждаха множество кораби, там — складове и бали, другаде — стени и стълбове, загатващи за огромни дворци или храмове. Навсякъде обаче светлината падаше върху многобройни тълпи. Хиляди долноземци се блъскаха един в друг, докато крачеха без много шум по тесните улици, широките площади или по стръмните стъпала. С приближаването на кораба непрестанното шумолене от крачките нарасна, но отникъде не се долавяше нито песен, нито вик, нито звън на камбана, нито тропот на колела. Градът оставаше безмълвен и тъмен като вътрешността на мравуняк.

Най-накрая корабът спря на кея. Завързаха го. Свалиха тримата пътници на брега, след което ги поведоха през града. По претъпканите улици се разминаха с безброй долноземци, които помежду си не си приличаха. На тъжната светлина зърнаха хиляди мрачни и гротескни

лица. Никой обаче не прояви интерес към новодошлите. Явно всеки гном бе колкото тъжен, толкова и зает (макар че Джил така и не разбра с какво бяха толкова заети). Но неспирното движение, бутане, бързане и тихото шляп-шляп-шляп продължаваше.

Най-после стигнаха до сграда, която приличаше на огромен замък, въпреки че светеха едва няколко прозореца. Въведоха ги и прекосиха вътрешния двор. След това изкачиха безброй стълби. Накрая се озоваха в слабо осветена зала. Ала в единия ѝ край (О, чудо!) се виждаше арка, огряна от съвсем различна светлина — жълтеникава, топла и приятна. Идваше от лампа, каквато използват хората. Отвъд арката бе подножието на стълбище, което се виеше нагоре между каменните стени. Светлината като че ли идваше от върха на стълбите. Двама долноземци стояха от двете страни на арката като часовои или лакеи.

Пазителят се приближи към тях и произнесе:

— Мнозина пропадат в Долната земя...

— Но малцина се завръщат в огрените от слънцето земи — отвърнаха му те, сякаш това бе парола.

После и тримата сведоха глави един към друг и заговориха. Накрая единият от прислужниците гноми каза:

— Казвам ти, че Нейно величество замина по нейна височайша работа. Най-добре да хвърлим тези горноземци в затвора до завръщането ѝ. Малцина се завръщат в огрените от слънцето земи.

В този миг разговорът им бе прекъснат от най-прекрасния според Джил звук на света. Идваше от горния край на стълбите. Бе ясен, звънлив, напълно човешки глас — гласът на млад мъж:

— Кой там се суети, Малугутерум? Горноземци, и таз добра! Веднага ги доведете при мен!

— Ако е угодно на Ваше височество да си припомни... — започна Малугутерум, но гласът го прекъсна:

— На Мое височество е най-угодно да му се покоряват, стари мърморко. Качи ги тук! — заповяда той.

Малугутерум поклати глава. Даде знак на пътешествениците да го последват и започна да изкачва стълбите. С всяка следваща стъпка светлината се усилваше. По стените висяха богато украсени гоблени. От лампата струеше златиста светлина, която преминаваше през

тънките завеси на стълбищната площадка. Долноземците дръпнаха завесите и се оттеглиха. Тримата пристъпиха напред.

Намираха се в прекрасна стая — украсена бе с гоблени, в камината пламтеше огън, а на масата проблясваха гравирани чаши с червено вино. Посрещна ги светлокос младеж. Беше красив, смел и изглеждаше великолепно. В изражението на лицето обаче имаше нещо, което не беше съвсем наред. Облечен бе в черно и като цяло приличаше малко на Хамлет.

— Добре сте ми дошли, горноземци — провикна се той. — Но чакайте малко! Бога ми! Та аз съм ви виждал и преди. Две хубави деца с някакво странно същество... Не ме ли срещнахте на моста на границата с Етинсмур, докато яздехме заедно с моята Господарка?

— А... значи вие сте били Черния рицар, който не проговори? — възкликна Джил.

— А, Господарката Кралицата на Долната земя ли е? — не особено дружелюбно попита Глъм. Скруб си мислеше за същото и избухна:

— Защото, ако наистина е тя, много подло беше от нейна страна да ни изпраща в замъка на великаните, които искаха да ни изядат. Бих искал да узная какво лошо сме й сторили?

— Как? — рече Черния рицар и се намръщи. — Момче, ако не бей невръстен рицар, щяхме да се бием до смърт за тази обида! Не желая да чувам нито дума против моята Господарка. Можете да бъдете сигурни в едно. Каквото и да ви е казала, направила го е с най-добри намерения. Не я познавате. Тя е букет от всички добродетели... вярност, милост, постоянство, благородство, смелост... Казвам ви, защото го знам. Добрините й само към мен, за които никога не ще мога да й се отблагодаря, са цяла история. Но по-късно ще я опознаете и обикнете. А дотогава, какво търсите в земните дълбини?

Преди Глъм да я спре, Джил изтърси:

— Тръгнали сме да търсим принц Рилиан от Нарния.

Чак след това осъзна какъв страшен риск бе поела. Та тези хора можеше да са врагове! Но рицарят не прояви никакъв интерес.

— Рилиан? Нарния? — безгрижно изрече той. — Нарния ли казахте? Каква е тази страна? Никога не съм чувал за нея. Навярно се намира на хиляди километри от познатите ми места на Горната земя. Странна е тази приумица, която ви е довела да търсите този... как го

нарекохте... Билиан... Трилиан... в кралството на моята Господарка. Наистина, доколкото ми е известно, такъв човек тук няма.

При тези думи той се изсмя силно и Джил си помисли: „Дали пък умът му да не е наред? Да не би да е просто глупав?“

— Казаха ни да търсим надпис върху камъните на Разрушения град — обясни Скруб. — И там видяхме думите „ПОД МЕНЕ“.

Сега принцът се разсмя още по-искрено от преди.

— Наистина сте били измамани — рече той. — Тези думи са били без значение за вашата цел. Ако бяхте попитали моята Господарка, щеше да ви даде по-добър съвет. Тези думи са единствените, които са останали от по-дълъг надпис. В древността според нейните спомени той гласял:

МАКАР ПОД ЗЕМЯТА СЕГА ДА ЛЕЖА,
НЯКОГА ПОД МЕНЕ БЕ ЦЯЛАТА ЗЕМЯ.

От което става ясно, че някой велик крал на древните великани е бил погребан тук и е наредил този самохвален надпис да се изсече на камъните над гробницата му. Само че някои камъни са се отчупили, други са били отнесени на нови строежи, разрезите са се запълнили с отломки и са останали само две думи, които все още могат да се прочетат. Какъв майтап! Помислили сте, че са написани за вас!

Разкритието подейства като студен душ на Скруб и Джил. Изглеждаше напълно вероятно думите да нямат нищо общо с тяхното пътешествие и да са се подвели от едно най-обикновено съвпадение.

— Не му обръщайте внимание! — настоя Глъм. — Съвпадения не съществуват. Нашият водач е Аслан. Той е бил тук по времето, когато надписът е бил изсечен от краля на великаните и вече е знаел всичко, което ще се случи. Включително и това с нас.

— Този ваш водач трябва да е голям дълголетник, приятелю! — присмя му се още веднъж рицарят.

Джил започваше да се дразни от тези изблици на смях.

— А на мен ми се струва, че тази твоя Господарка също трябва да е голяма дълголетница, щом си спомня какво е гласял стихът, когато са го изсекли — отвърна Глъм.

— Много хитро, жаборане — каза рицарят. Тупна Глъм по рамото и се заля от смях. — Уцели истината. Тя има божествен произход и не познава старост, нито смърт. И затова съм ѝ още по-благодарен за безкрайната снизходителност към бедния смъртник като мен. Защото трябва да знаете, уважаеми, че страдам от необикновена болест и никой освен Нейно величество не би могъл да ме понася. Понася ли казах? Много повече! Обещала ми е обширно кралство в Горната земя и след като стана крал — своята ръка. Но тази история е прекалено дълга, за да я слушате гладни и прави. Ей, вие там! Донесете вино и храна за гостите ми от Горната земя. Разполагайте се, господа. Малка госпожице, заповядайте на този стол. Сега ще чуете цялата ми история.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

В МРАЧНИЯ ЗАМЪК

Когато поднесоха вечерята (сготвени гъльби, студена шунка, салата и сладки), всички заеха места на масата и започнаха да се хранят. Тогава рицарят продължи разказа си.

— Трябва да разберете, приятели мои, че не зная нищо за това кой съм бил и откъде съм дошъл в този мрачен свят. Не помня да съм живял другаде освен в двореца на божествената Кралица. Според мен тя ме е спасила от някаква зла магия и ме е довела тук благодарение на своята безгранична доброта. (Добри ми жаборане, чашата ти е празна. Позволи на слугата да ти я напълни отново.) Вероятно е така, защото дори и сега съм подвластен на магия, от която може да ме освободи само моята Господарка. Всяка нощ настъпва час, когато по най-ужасяващ начин се изменят мислите ми, а след тях и тялото ми. Първо, ставам бесен и необуздан и ако не бях връзван, бих се нахвърлил и върху най-скъпите си приятели, за да ги убия. След това се превръщам в змия — грамадна, жестока и смъртоносна. (Господине, опитайте от бялото месо на гъльба, моля ви.) Поне така ми разказват, а със сигурност говорят истината, защото същото твърди и моята Господарка. Самият аз не знам нищо, защото когато часът ми отmine, се събуждам, без нищичко да помня от този зловещ пристъп. Възвръщам обичайния си вид и ума, но съм изтощен. (Госпожице, хапни си от тези меденки. Те са от някаква варварска страна далече на юг.) Нейно величество Кралицата е много мъдра и знае какво ще ме освободи от магията. Трябва да стана крал на една страна на Горната земя, а тя самата ще ме коронясва. Страната вече е избрана, както и мястото, откъдето ще излезем. Долноземците работят денонощно. Прокопават тунел под нея. Вече са стигнали далече. Толкова са близо до повърхността, че се намират само на няколко метра под тревата, по която стъпват жителите на страната. Съвсем скоро участта на тези горноземци ще ги сполети. Тази вечер Кралицата лично присъства на прокопаването и очаква съобщение. Тогава тънкият слой пръст, който

все още ме дели от кралството, ще бъде срутен. Под нейното предводителство и с хиляда въоръжени долноземци след мен ще препусна, ще нападна враговете ни изневиделица. Ще изстребя първенците, ще срина крепостите и без съмнение за по-малко от двайсет и четири часа ще бъда коронясан за техен крал.

— Обаче за тях това няма да е особено приятно! — прекъсна го Скруб.

— Ти си момък с изключително остър ум! — възкликна рицарят. — Бога ми, досега не се бях замислял за това. Разбирам какво искаш да кажеш.

За кратко той доби леко, съвсем леко объркан вид, но лицето му бързо се проясни и избухна за пореден път в силен смях.

— Но да забравим тъжните лица! Та това е най-голямата веселба на света. Обикалят си те, всеки по своите дела, без изобщо да подозират, че само на няколко крачки под спокойните им ниви и къщи има голяма войска в готовност да изригне като вулкан върху им! А те нищо не са подозирали! Дори трудно ще им бъде да не се разсмеят, след като отмине разочарованието от поражението им.

— Мисля, че изобщо не е смешно! — възмути се Джил. — Според мен, ти ще бъдеш зъл тиранин!

— Кой, аз ли? — заля се от смях рицарят и я потупа по главата по най-вбесяващ начин. — Нима нашата малка госпожица е дълбокомислен политик? Не се бой, миличка. Ще управлявам страната, като следвам всички съвети на моята Господарка, която тогава ще бъде и моя кралица. Нейната дума ще бъде за мен закон, а моята — закон за покорения от нас народ.

— В моята страна хората нямат много добро мнение за мъже, чиито жени ги командват — отбеляза Джил, която с всяка изминала минута го харесваше все по-малко.

— Обещавам ти, че един ден като се омъжиш, ще запееш друга песен — каза рицарят, очевидно смятайки това за много остроумно. — Но с моята Господарка е другояче. С удоволствие изпълнявам всяко нейно желание, защото ме е спасила от хиляди опасности. Никоя майка не се е грижила за детето си толкова, колкото Нейно величество за мен. Та вижте сами! Наред с всички свои грижи и дела много пъти е яздила с мен на Горната земя, за да привикнат очите ми към слънцето. Трябва да излизам облечен с броня и със смъкнато забрало, за да не може

никой да види лицето ми. Освен това не бива да разговарям с никого, защото чрез своите гадателски умения е открила, че това би попречило на освобождаването ми от магията, която тежи върху мен. Нима такава жена не заслужава да бъде обожавана?

— Изглежда чудесна жена, наистина! — рече Глъм с глас, който казваше точно обратното.

Към края на вечерята всички бяха изморени до смърт от приказките на рицаря. „Каква ли игра играе с този млад глупчо онази Вещица“ — мислеше Глъм. „Той е досущ като голямо бебе, вързано за полите на тази жена. Същински мухльо!“ — бе мнението на Скруб. А Джил си казваше: „По-тъпо, високомерно и себично прасе не съм виждала много отдавна!“ Но когато вечерята свърши, настроението на рицаря се промени. Спря да се смее.

— Приятели, часът ми приближава! — каза той. — Срамувам се да ме гледате, ала ме е страх да остана сам. След малко ще дойдат да вържат ръцете и краката ми за онзи стол. Уви, така трябва, защото казват, че в беса си мога да разруша всичко наоколо.

— Слушай, ужасно съжалявам за това, че си омагьосан, но какво ще сторят с нас тези, които ще те връзват? Споменаха за хвърляне в затвора. А ние не обичаме да стоим в такива тъмни места. Предпочитаме да останем тук, докато... се оправиш, ако може... разбира се.

— Идеята ми харесва — съгласи се рицарят. — По принцип никой освен Кралицата не остава с мен по време на злокобния ми час. Така нежно се грижи за моята чест, че не иска да допусне други уши освен нейните да чуят словата, които изричам в лудостта си. Но няма да мога лесно да убедя прислужниците гноми да ви оставят при мен. Мисля, че вече чувам тихите им стъпки по стълбите. Онази врата там води към покоите ми. Или ме чакайте да дойда, след като ме развържат, или ако искате, върнете се и бъдете свидетели на бълнуването ми.

Последваха съвета му и излязоха от стаята през вратата, която дотогава не бяха забелязали. Преминаха в осветен коридор, което ги зарадва. Изпробваха няколко врати и намериха вода за миене, от която силно се нуждаеха. Дори и огледало.

— Не ни предложи да се измием преди вечеря — измърмори Джил, докато се бършеше. — Пълен егоист!

— Ще се върнем ли да гледаме магията, или ще останем тук? — попита Скруб.

— Гласувам да останем тук — каза Джил. — Предпочитам да не го гледам.

При все това й беше доста любопитно.

— Не! Предлагам да се върнем — възпротиви се Глъм. — Може да научим още нещо, а всяка новина ще ни бъде от полза. Сигурен съм, че Кралицата е вещица и наш враг, а долноземците биха ни убили веднага, щом ни забележат. В тази страна подушвам опасности, лъжа, магия и предателства. Тук са по-силни откъдето и да било. Трябва да си държим очите отворени и ушите отпуснени.

Върнаха се по коридора и леко бутнаха вратата.

— Всичко е наред — прошепна Скруб, което значеше, че не се виждат долноземци.

Влязоха в стаята, в която бяха вечеряли. Сега главният вход беше затворен и вратата скриваше завесите, откъдето бяха преминали отначало. Рицарят седеше на странен Сребърен стол. Глезените, коленете, лактите, китките и кръстът му бяха вързани за стола. На челото му бе избила пот, а лицето бе страдалчески изкривено.

— Влезте, приятели! — изрече той, хвърляйки поглед към тях. — Пристъпът ми още не е започнал. Не вдигайте шум, защото казах на нахалния камериер, че сте си легнали. А сега... усещам как идва. Бързо! Слушайте, докато все още се владее. Докато трае пристъпът, може да моля и да заповядвам, дори да ви заплашвам, да ме развържете. Ще ви заклевам в името на всичко свято. Но не ме слушайте. Вкаменете сърцата си и запушете ушите си. Докато съм вързан, вие сте в безопасност. Ала стана ли от този стол, първо идва бесът ми, а после... — той потрепери — после се превръщам в отвратителна змия.

— Няма защо да се страхуваш, че ще те развържем — окуражи го Глъм. — Нямаме желание да общуваме с бесни хора, а още по-малко с великански змии.

— Никак дори! — в един глас произнесоха Скруб и Джил.

— Все пак да не сме толкова сигурни — прошепна Глъм. — Да бъдем внимателни. Както знаете, объркахме всичко останало. Щом започне, той сигурно ще бъде хитър. Можем ли да се доверим на себе

си? Ще обещаем ли да не пипаме въжетата, каквото и да се случи? Колкото и да ни моли! Чувате ли?!

— И още как! — увери го Скруб.

— Каквото и да каже или да направи, нищо на света не може да ме накара да променя решението си! — добави Джил.

— Шшт! Нещо става! — предупреди ги Глъм.

Рицарят бе почнал да стене. Лицето му бе бледо като восък и се гърчеше във въжетата. Може би, защото й бе жал за него, на Джил й се стори, че сега изглежда по-добър от преди.

— Ах... магия, зла магия — простена той. — Тежка, заплетена, ледена, лепкава мрежа! Жив погребан. Повлечен под земята, долу в саждената чернота... Колко години станаха? Десет или хиляда години вече живея в тази яма? Хора-ларви навсякъде около мен... Имайте милост! Пуснете ме, пуснете ме да се върна! Да усетя вятъра и да видя небето... Имаше едно езерце... В него се отразяваха дърветата... обърнати наопаки, до едно зелени... а под тях, много дълбоко под тях... синьото небе...

Досега бе говорил тихо, но в следващия момент вдигна поглед, впи го в тях и произнесе ясно и силно:

— Бързо! Сега съм с ума си. Всяка нощ идвам на себе си. Само ако можех да стана от този омагьосан стол. Отново ще съм човек. Но ме връзват всяка вечер и пропускам своя шанс. Но вие не сте ми врагове, а аз не съм ваш пленник. Бързо! Срежете въжетата!

— Не мърдайте! Спокойно! — рече Глъм на децата.

— Умолявам ви да се вслушате в думите ми — продължи рицарят, като се насилваше да говори спокойно. — Казаха ли ви, че ако ме освободите от стола, ще ви убия и ще се превърна в змия? По лицата ви личи, че е така. Това е лъжа! Именно в този час съм на себе си. През останалото време съм омагьосан. Вие не сте нито долноземци, нито вещици. Защо трябва да сте на тяхна страна? Имайте милост, срежете въжетата!

— Спокойно, спокойно! — насърчиха се взаимно тримата спътници.

— Ох, вие имате каменни сърца! — извика рицарят. — Повярвайте ми! Пред вас е един нещастник, който е страдал повече от всеки друг смъртен. Какво зло съм ви сторил, та сте на страната на враговете ми и ме държите в тези мъки? А минутите текат. Сега

можете да ме спасите, но когато този час премине, пак ще съм безумен, ще бъда играчка, кученце или по-скоро пионка в ръцете на пъклената магьосница, която замисля гибел за хората. А тази нощ, точно тази нощ, тя не е тук! Отнемате ми шанс, който може никога да не се повтори.

— Това е ужасно! Трябваше да стоим настрана, докато всичко свърши — прошепна Джил.

— Спокойно! — извика Глъм.

Гласът на пленника се извиси до крясък:

— Пуснете ме, ви казвам! Дайте ми меч! Моят меч! Щом изляза на свобода, така ще отмъстя на долноземците, че Долната земя ще ме помни хиляди години!

— Лудостта му започва — рече Скруб. — Надявам се възлите да са здрави.

— Да — съгласи се Глъм. — Ако сега се освободи, ще е два пъти по-силен от обикновено. А не съм особено сръчен с меч. Няма да се изненадам, ако ни убие и двамата, а Поул ще остане сама да се оправя със змията.

Пленникът се напрягаше с такава сила да скъса въжетата, че те се връзваха в китките и глезените му.

— Внимавайте! — предупреди ги той. — Една нощ успях да ги скъсам, но тогава Вещицата беше тук. Тази вечер няма да ви се притече на помощ. Освободете ме сега и ще ви бъда приятел. Ако ли не, ще бъда ваш смъртен враг.

— Хитър е, нали?! — каза Глъм.

— За последен път ви моля да ме освободите — рече пленникът. — В името на всички страхове и страсти, в името на ярката светлина на Горната земя, в името на Великия Лъв, в името на самия Аслан, ви призовавам да...

— Оле-ле! — извикаха тримата, все едно някой ги бе ударил.

— Това е знамението! — избърбори Глъм.

— Това са думите на знамението! — предпазливо изрече Скруб.

— Ох, какво ще правим сега? — изплака Джил.

Пред тях стоеше ужасяваща дилема. Какъв смисъл имаше да си обещават, че в никакъв случай няма да пуснат рицаря, щом още първия път бяха готови да го освободят, понеже спомена обичаното от тях име? От друга страна, какъв смисъл е имало да учат знаменията, ако не

ги изпълняват? И все пак... възможно ли е Аслан да е имал предвид да развържат всеки, който го поиска, в негово име... дори той да е луд? Дали беше само съвпадение? Ами ако Кралицата на Долната земя е знаела всичко за знаменията и е накарала рицаря да научи името, само за да може да ги пипне? Ами ако все пак това бе истинското знамение? Вече бяха объркали три и не смееха да рискуват с последното.

— Ох, само ако знаехме! — възкликна Джил.

— Според мен знаем — възрази Глъм.

— Да не искаш да кажеш, че ако го развържем, всичко ще бъде наред? — попита Скруб.

— За наред не знам — отвърна Глъм. — Аслан не е казал на Поул какво ще стане. Казал й е само какво да прави. Няма да се изненадам, ако този човек е нашият палач. Но това не значи, че имаме право да не изпълняваме знаменията.

Те се гледаха известно време с блеснали очи. Мигът бе смразяващ.

— Добре! — внезапно реши Джил. — Нека да приключваме с това. Сбогом на всички!

Стиснаха си ръцете. Рицарят вече крещеше, а по устата му бе избила пяна.

— Хайде, Скруб — подкани го Глъм.

Двамата изтеглиха мечовете си и се приближиха до вързания мъж.

— В името на Аслан — изрекоха те и започнаха да режат въжетата с равномерни удари. Щом се почувства свободен, рицарят стигна с един скок до другия край на стаята. Грабна меча си, който му бяха отнели и поставили на масата.

— Първо ти! — изрева той и се нахвърли върху Сребърния стол.

Мечът трябва да е бил доста здрав. Среброто поддаваше под острието му като масло и след миг останаха само няколко блестящи криви парчета, разпилени по пода. Но когато се срути, от него излезе ярка светлина, чу се тътен, подобен на гръмотевица, и за миг се разнесе противна миризма.

— Стой там, грозен слуга на магията! — извика рицарят. — Сега твоята господарка никога няма да те ползва за друга жертва.

После се обърна и огледа спасителите си. Особеният израз бе изчезнал от лицето му.

— Какво е това? — обърна се той към Глъм. — Нима виждам Блатен мърморец? Същински, истински, жив-живеничък Блатен мърморец от Нарния!

— Значи все пак си чувал за Нарния, а? — рече Джил.

— Забравил съм я, докато бях омагьосан, така ли? — попита рицарят. — Е, сега вече и това, и всички други чародейства са премахнати. Повярвайте ми, че познавам Нарния, защото аз съм Рилиан, принцът на Нарния, а великият крал Каспиан е моят баща.

— Ваше кралско височество — рече Глъм и коленичи (децата сториха същото), — дойдохме тук с единствената цел да ви намерим.

— А кои са другите ми спасители? — обърна се принцът към Джил и Скруб.

— Бяхме изпратени от отвъд Края на света, и то от самия Аслан, да търсим Ваше величество — каза Скруб. — Аз съм Юстас, който плава с краля до острова на Раманду.

— Дълга и на трима ви много повече, отколкото някога бих могъл да изплатя — рече принц Рилиан. — А баща ми? Жив ли е още?

— Той отново отплава на изток, преди да напуснем Нарния, господарю — каза Глъм. — Но Ваше височество трябва да знае, че кралят е много стар. Десет към едно, Негово величество ще умре по време на плаването.

— Стар е, казваш. Че колко дълго съм бил под властта на Вещицата?

— Изтекоха повече от десет години, откакто Ваше височество изчезна в горите на Северна Нарния.

— Десет години! — изстена принцът и прокара ръка през лицето си, сякаш искаше да изтрие миналото. — Да, вярвам ви. Сега, когато съм с разсъдъка си, мога да си спомня омагьосания живот. Макар че, докато бях омагьосан, не можех да си спомня и самия себе си. А сега, скъпи приятели... Чакайте! Чувам стъпките им по стълбите! Направо да му прилее на човек от тези шляпащи, меки стъпки. Пфу! Залости вратата, момче! Или чакай! Хрумна ми нещо по-добро. Ще заблудя тези долноземци, стига Аслан да ми даде мъдрост. Следвайте примера ми.

Той тръгна решително към вратата и я отвори със замах.

ГЛАВА ДВНАДЕСЕТА

КРАЛИЦАТА НА ДОЛНАТА ЗЕМЯ

На прага се появиха двама долноземци. Вместо да влязат, застанаха от двете страни на вратата и се поклониха дълбоко. Веднага след тях влезе жената, която най-малко очакваха да видят в този момент — Дамата със зелените дрехи, Кралицата на Долната земя. Тя замръзна на прага. Видно бе как погледът ѝ обхвана цялата стая — тримата непознати, унищожения Сребърен стол, освобождения принц с изваден меч.

Тя пребледня, но Джил усети, че бледността ѝ не е от страх, а от гняв. За миг Вещицата впи очи в принца. Погледът ѝ бе убийствен. После като че ли промени решението си.

— Излезте! — заповяда тя на долноземците. — Никой да не ни безпокои! Под страх от смъртно наказание!

Гномите покорно си тръгнаха, шляпайки с крака. Вещицата заключи вратата.

— Какво става тук, принце мой! — попита тя. — Нима нощният ти пристъп още не е почнал или пък може би е свършил твърде бързо? Защо стоиш развързан? И кои са тези чужденци? Те ли са унищожили стола, който е твоето единствено убежище?

Като чу гласа ѝ, принц Рилиан потрепери. Нищо чудно. Не бе лесно за половин час да се отърси от чародейството, което го бе заробило цели десет години. После отговори с усилие:

— Мадам, столът вече е излишен. Вие, която стотици пъти сте казвали колко дълбоко съжалявате за властващата над мен магия, несъмнено ще се зарадвате да научите, че вече е унищожена завинаги. Изглежда е имало някаква грешка в лечението, прилагано от Ваше благородие. Тези мои приятели ме освободиха. Сега съм с ума си и мога да ви кажа две неща. Първо, изцяло се отвращавам и се отричам от плана на Ваша милост да ме постави начело на войска долноземци, с които да изляза на Горната земя и със сила да си присвоя короната на кралство, което никога не ми е сторило нищо лошо, да избия законните

им господари и да се кача на трона, сякаш съм кръвожаден чуждоземен тиранин. Сега, когато съм на себе си, го считам за чисто злодейство. И второ, аз съм Рилиан, синът на краля на Нарния, единственият наследник на Каспиан Десети, наречен още Каспиан Мореплавателя. Затова, мадам, моето намерение, а също и дълг, е да напусна двореца на Ваше величество и да потегля за своята страна. Надявам се да ни дадете водач, както и да осигурите на мен и моите приятели безопасно преминаване през вашето царство на мрака.

Вещицата не отговори. Прекоси стаята, без да сваля поглед от принца. Спря до невисока вратичка близо до камината, отвори я и извади оттам шепя зелен пращец. После го хвърли върху огъня. Пращецът не пламна силно, но от него се разнесе сладък и упойващ аромат. По време на разговора, който последва, миризмата се усили и изпълни стаята. Същевременно затрудняваше мисленето. Освен това тя извади музикален инструмент, подобен на мандолина, и започна да свири на него монотонно. Неспирното подрънкване, което след няколко минути вече не се забелязваше, упорито се набиваше в ума. То също затрудняваше мисленето. След като подрънка известно време (а упойващият аромат бе много силен), тя заговори с нежен и тих глас:

— Нарния ли? Каква Нарния? Неведнъж съм чувала Ваше благородие да споменава това име в бълнуванията си. Драги принце, вие сте много болен. Страна, наречена Нарния, няма.

— Има, мадам — възрази Глъм. — Виждате ли, аз случайно съм прекарал целия си живот там.

— Така ли? — заинтересува се Вещицата. — Кажете, моля, къде се намира тази страна?

— Там горе! — твърдо отговори Глъм и посочи тавана. — Не зная... не зная точно къде.

— Как така? — удиви се Вещицата през мил, нежен и музикален смях. — Нима горе, сред камъните и хоросана на покрива, има страна?

— Не! — отвърна Глъм, като се бореше да си поеме въздух. — Тя е в Горната земя.

— А какво или по-точно къде е тази... как я нарекохте... Горната земя?

— Стига глупости! — намеси се Скруб, който с всичка сила се съпротивляваше на действието на упояващия мирис и на подрънкването. — Като че ли не знаете! Тя е над нас, горе, където се

виждат небето, слънцето и звездите. Та вие самата сте били там! Ние се срещнахме!

— Какво говориш, скъпи! — изсмя се Вещицата (никога не сте чували по-прекрасен смях). — Нямам спомени за такава среща. Но хората често срещат приятелите си на най-невероятни места... в сънищата си. И ако не сме сънували един и същия сън, не можеш да караш другия да си го спомни.

— Мадам — строго произнесе принцът, — вече казах на Ваше благородие, че съм синът на краля на Нарния.

— Ще бъдеш, приятелю — успокои го Вещицата, все едно говореше на дете. — В мечтите си ще бъдеш крал на много въображаеми страни.

— Ние също сме били там! — тросна се Джил. Започваше да се ядосва, защото усещаше как чародейството я завладява с всяка изминала минута. Но, разбира се, щом можеше да го усети, все още не бе проявило пълната си сила.

— Без съмнение ти също си кралица на Нарния, хубавице! — рече Вещицата със същия ласкав, полуподигравателен глас.

— Нищо подобно! — тропна с крак Джил. — Ние идваме от друг свят.

— Ха, тази игра е още по-сладка от другата. Кажете ни, девойче, къде се намира този друг свят? Кой кораби и колесници пътуват между него и нашия?

В главата на момичето се мярнаха едновременно безброй образи: Експерименталното училище, Адела Пенифедър, домът на Джил, радиоапарати, кина, коли, самолети. Но те изглеждаха неясни и отдалечени. (Дрън-дрън-дрън — подрънкваха струните на инструмента.) Джил не можеше да си спомни имената на предметите в нашия свят. Този път не се сети, че е омагьосана, защото вълшебството бе в пълна сила. Разбира се, колкото си по-омагьосан, толкова си по-уверен, че изобщо не си омагьосан. Тя откри, че произнася думи, които в момента ѝ се струваха като облекчение:

— Да, сигурно другият свят е само сън.

— Да, наистина е сън — съгласи се Вещицата, като не спираше да подрънква.

— Да, наистина е сън — повтори Джил.

— Никога не е имало такъв свят — изрече Вещицата.

— Не, никога! — откликнаха Джил и Скруб.

— Единственият истински свят е моят — продължи Вещицата.

— Единственият истински свят е твоят — изрекоха те.

Глъм все още се съпротивляваше.

— Не разбирам какво точно имате предвид под свят — каза той, задъхвайки се. — Можеш да свириш на тази цигулка, докато ти окапят пръстите, но няма да успееш да ме накараш да забравя Нарния, нито пък Горната земя. Няма да се изненадам, ако никога не се върнем там. Може да си я заличила и да си я превърнала в мрачна дупка като тази тук, откъде да знам. Много е възможно. Но знам, че съм бил там преди. Виждал съм небето, обсипано със звезди. Виждал съм как рано сутрин слънцето се показва от морето и как вечер се скрива зад планините. Виждал съм го сред небосвода на обед. Толкова е ярко, че дори не мога да задържа погледа си.

Думите на Глъм подействаха ободрително. Другите трима усетиха, че отново могат да дишат свободно, и се спогледаха като току-що пробудени хора.

— Ето! — възкликна принцът. — Разбира се! Благословията на Аслан е върху този добър Блатен мърморец! От няколко минути всички сънуваме. Как можахме да забравим? Естествено, че сме виждали слънцето!

— Ама, разбира се, че сме го виждали! — обади се Скруб. — Браво на теб, Глъм! Ти единствен от нас успя да запазиш разума си здрав.

Тогава се разнесе гласът на Вещицата. Тихо загука като гълъбица от бряст в някоя стара градина в три часа на сънлив летен следобед:

— Какво е това слънце, за което говорите? Знаете ли какво значи тази дума?

— И още как! — отвърна Скруб.

— Можете ли да ми опишете на какво прилича? — попита Вещицата (струните подрънкаха... дрън-дрън).

— Ако обичате, Ваша светлост — започна принцът със студена учтивост. — Вижте тази лампа. Тя е кръгла, жълта и осветява цялата стая. Освен това виси от тавана. Това, което наричаме слънце, прилича на лампата, само че е много по-голямо и по-ярко. То дава светлина навсякъде по Горната земя и виси на небето.

— А от какво виси, милорд? — попита го Вещицата и докато мислеха какво да ѝ отговорят, добави с тих смях: — Виждате ли? Когато се опитате ясно да си представите какво трябва да бъде това слънце, не можете да ми обясните. Можете само да кажете, че е като лампата. Вашето слънце е сън и в този сън няма нищо, което да не е взето от лампата. Лампата е истинска, а слънцето е просто мечта, детска приказка.

— Да, сега разбирам — каза Джил с нисък, неуверен глас. — Няма такова нещо като слънцето.

И докато го казваше, струваше ѝ се, че е напълно вярно.

Бавно и сериозно Вещицата повтори:

— Няма такова нещо като слънцето.

Никой не проговори. После повтори още веднъж, по-тихо и по-дълбоко:

— Няма такова нещо като слънцето.

След кратка мислена борба четиримата казаха в един глас:

— Права сте! Няма такова нещо като слънцето.

Беше огромно облекчение да се предадат и да се съгласят с нея.

— Никога не е имало слънце — продължи Вещицата.

— Да! Никога не е имало слънце — каза принцът, а след него и Блатния мърморец, и децата.

От няколко минути Джил се мъчеше да си спомни нещо на всяка цена. И изведнъж си го припомни. Но беше ужасно трудно да го каже. Струваше ѝ се, че на устните ѝ е сложена грамадна тежест. Най-после с усилие, което като че ли ѝ струваше цялата сила, произнесе:

— Има Аслан!

— Аслан ли? — удиви се Вещицата, леко засилвайки темпото на подрънкването. — Какво хубаво име! Какво означава то?

— Той е Великия Лъв, който ни извика тук от нашия свят — обясни Скруб. — Изпрати ни да търсим принц Рилиан.

— Какво е това лъв? — попита Вещицата.

— Я стига! — ядоса се Скруб. — Не знаеш ли? Как можем да ѝ го опишем? Виждала ли си някога котка?

— Разбира се, обожавам котките — отговори Кралицата.

— Ами... лъвът прилича малко, ама съвсем мъничко на огромна котка... с грива. Само че не конска грива, нали разбираш, а повече като перука на съдия. И е жълт. И е страшно силен.

Вещицата поклати глава.

— Виждам, че вашият така наречен лъв е също като вашето слънце. Виждате лампа, представяте си я по-голяма и по-хубава и я наричате слънце. Виждате котка, представяте си я по-голяма и по-хубава и ето ви го лъва. Е, не е лошо като игра, макар че, честно казано, повече щеше да ви подхожда, ако бяхте по-малки. Забелязвате ли как не можете да сложите в играта си нищо, което да не сте взели от истинския свят, от моя свят, който е единствен. Но дори вие, деца, сте прекалено големи за такива игри. Що се отнася до вас, принце, вие сте зрял мъж. Срамота! Не ви ли е срам да си играете така? Хайде, престанете с тези детински номера! Имам работа за всички ви в истинския живот. Не съществува страна, наречена Нарния, нито Горната земя, нито небе, нито слънце, нито Аслан. А сега, всички в леглата! Утрото е по-мъдро от вечерта. Затова, да си лягаме и да спим дълбоко. Да сънуваме, но без глупави сънища.

Принцът и двете деца стояха с наведени глави — целите почервенели и с полузатворени очи. Цялата им сила бе изчезнала, а магията почти ги бе завладяла. Тогава Глъм събра всичките си сили и отиде до огъня. И точно там извърши изключително смела постъпка. Знаеше, че няма да го заболи, колкото, ако беше човек, защото босите му крака бяха корави, възлести и студенокръвни като на патица. (Все пак знаеше, че ще го заболи достатъчно силно, което и стана.) Прекрачи в огъня с босия си крак и стъпка горящите главни върху равния под на камината. Тогава се случиха едновременно три неща.

Най-напред упойващият аромат вече не бе толкова силен. Въпреки че угасна само част от огъня, остатъкът миришеше предимно на обгорял Блатен мърморец, което не бе особено вълшебна миризма. Промяната моментално отрезви всички умове. Принцът и децата отново вдигнаха глави и отвориха очи.

Второ, Вещицата извика със силен, страховит глас — съвсем различен от нежния глас, с който говореше до този момент:

— Какво правиш? Само да си посмял още веднъж да пипнеш огъня, кален мръсникo, и ще превърна в огън кръвта във вените ти.

Трето, болката проясни главата на самия Глъм така, че той със сигурност знаеше, какво точно мисли. (Нищо не може да се сравни със здрава доза болка, когато трябва да се премахнат някои магии.)

— Само една дума, мадам — каза той, накуцвайки от болка. — Една-едничка. Всичко, което казахте, е съвсем вярно, никак не бих се учудил. Винаги съм искал да зная най-лошото, за да го посрещна по възможно най-добрия начин. Затова нямам намерение да отричам казаното от вас. Но дори да е така, има още нещо. Да предположим, че наистина само сме сънували или измислили всичко — дърветата и тревата, слънцето и луната, звездите и самия Аслан. Казвам, да предположим. В такъв случай мога само да твърдя, измислените неща ми се струват доста по-важни от истинските. Да предположим, че тази черна дупка — вашето кралство — наистина е единственият свят. На мен той ми се вижда доста скапан. И това е странно, ако се замисли човек. Може да сме някакви хлапаци, които си играят, но могат да измислят свят-игра, в сравнение с който вашият да не представлява нищо. Ето затова аз държа на света-игра. Ще бъда на страната на Аслан, дори и да няма Аслан, който да я предвожда. И доколкото мога, ще живея като нарниец, дори и да няма такава страна като Нарния. Така че благодарим ви за поднесената вечеря и ако двамата господа и младата дама са готови, напускаме вашия дворец веднага и тръгваме в мрака да търсим Горната земя. Ако трябва да я търсим и цял живот. Не че този живот ще бъде кой знае колко дълъг. Но това не е голяма загуба, ако светът наистина е такова скучно място, както твърдите.

— Ура! Ура за Глъм! — изкрещяха Скруб и Джил.

Внезапно принцът извика:

— Вещицата! Пазете се!

Те погледнаха към нея и косите им настръхнаха.

Тя бе изпуснала музикалния инструмент. Ръцете ѝ изглеждаха прилепени към тялото, краката — усукани, а ходилата бяха изчезнали. Дългият зелен шлейф на роклята се удебели, втвърди се и се съедини със зеления стълб на усуканите ѝ крака. Зеленият стълб се гърчеше, увиваше и люлееше, сякаш нямаше стави или пък целият бе само стави. Тя отхвърли глава назад, носът ѝ се удължи и останалите черти на лицето изчезнаха, освен очите. Сега те бяха огромни — без вежди и мигли.

Тази промяна изисква време да се опише. Случи се обаче толкова бързо, че можаха само да я видят. Преди да сторят каквото и да било, промяната бе пълна. Вещицата се превърна в грамадна отровназелена змия — дебела колкото кръста на Джил. Уви три или четири пъти

гнуското си тяло около краката на принца. Бърза като светкавица, стрелна още една огромна примка, за да стегне дясната му ръка към тялото. Но принцът също беше бърз. Вдигна ръце и успя да ги освободи. Живият възел се затегна само около гръдния му кош и щеше да строши ребрата му като съчки.

С лявата си ръка принцът улови шията на влечугото и се опита да го стисне до задушаване. Така лицето ѝ (ако изобщо можеше да го наречете лице) се озова на десетина сантиметра от неговото. Раздвоеният език се стрелкаше напред-назад, но не можа да го стигне. С дясната си ръка той пое меч и го приготви за възможно най-силния удар. Междувременно Скруб и Глъм изтеглиха оръжията си и се спуснаха да му помагат. Трите удара се стовариха едновременно. Този на Скруб — върху туловището на змията под ръката на принца (но не успя дори да прониже люспите). Принцът и Глъм уцелиха шията ѝ. Дори те не успяха да я убият, но тя започна да разхлабва хватката на краката и гърдите на Рилиан. С още няколко удара ѝ отсякоха главата. Страшното същество продължи да се извива и да мърда като парче жица дълго, след като умря. А подът, както можете да си представите, представляваше отвратителна гледка.

Щом си пое дъх, принцът каза:

— Господа, благодаря ви.

После тримата победители дълго стояха прави и дишаха тежко, без да проговорят. Джил постъпи умно, като седна и мълчаливо ги изчака. „Надявам се да не припадна... да не повърна... да не направя някоя глупост...“ — мислеше тя.

— Моята майка кралицата е отмъстена — промълви след малко Рилиан. — Несъмнено това е същият звяр, който преди много години напразно преследвах край извора в нарнийската гора. През всичкото това време съм бил роб на убийцата на майка ми. Доволен съм, че накрая Вещицата придоби образа си на змия. Нямаше да подобава нито на сърцето ми, нито на честта ми да убия жена. Но по-добре се погрижете за дамата. — Имаше предвид Джил.

— Всичко е наред, благодаря — отвърна тя.

— Госпожице — поклони ѝ се принцът, — вашата смелост е възхитителна. Затова не се съмнявам, че във вашия свят произхождате от благородно потекло. Елате, приятели мои. Останало е малко вино.

Нека се подкрепим и да вдигнем на здравица. А после ще трябва да съставим план за действие.

— Чудесна идея, сър — съгласи се Скруб.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

ДОЛНАТА ЗЕМЯ БЕЗ КРАЛИЦА

Всички смятаха, че са заслужили „да си поемат дъх“, както се изрази Скруб. Вещицата бе заключила вратата и бе предупредила долноземците да не я безпокоят. Засега нямаше опасност да ги прекъснат. Първата им работа, естествено, бе да се занимаят с обгорения крак на Глъм. Направиха сравнително удобни превръзки от няколко чисти ризи на принца. Разкъсаха ги на ивици и ги намазаха с олиото и маслото, останали от вечерята. След като го превързаха, седнаха да се подкрепят и да обсъдят плана за бягство от Долната земя.

Рилиан обясни, че има доста изходи към повърхността. Той бил извеждан през повечето от тях, но никога сам, а заедно с Вещицата. Тя винаги стигала до изходите, като първо плавала с кораб през Морето на мрака. Никой не знаеше какво щяха да кажат долноземците, ако слезеше на пристанището без Вещицата, с ескорт от трима чужденци и заповядаше да му приготвят кораб. Най-вероятно щяха да задават въпроси.

От друга страна, новият изход, който щеше да послужи за нападението над Горната земя, бе на отсамната страна на морето, и то само на няколко километра. Принцът знаеше, че е почти завършен и едва няколко метра пръст деляха прохода от външния свят. Можеше дори вече да бе окончателно прокопан. Може би Вещицата затова и се бе върнала — да му съобщи и да започнат атаката. А дори и да не беше готов, те щяха да прокопаят спасителния изход за няколко часа. Разбира се, ако успеят да стигнат дотам, без някой да ги спре и ако проходът не е охраняван. Тъкмо в това се криеха трудностите.

— Ако питате мен... — започна Глъм, но Скруб го прекъсна:

— Я, слушайте! Какъв е този шум?

— И аз това се чудя от известно време — обади се Джил.

Всъщност всички бяха доловили шума, но той бе започнал и усилил толкова постепенно, че не разбраха кога за пръв път го бяха усетили. За известно време чувстваха неясен полъх, наподобяващ слаб

вятър или много далечен шум от улично движение. По-късно шумът се усили до плисък на морски вълни. Чак след това дойдоха тътенът и свистенето. А накрая се извисиха и гласове сред непрекъснатия грохот.

— В името на Лъва! — възкликна принц Рилиан. — Като че ли тази безмълвна страна най-после е открила речта!

Стана, отиде до прозореца и дръпна завесите. Останалите се скупчиха около него, за да видят какво се е случило.

Веднага забелязаха силна червена светлина. Отразяваше се в тавана на Долната земя и образуваше червено петно на хиляди метри над главите им. Виждаха каменен таван, навярно скрит в мрака от сътворението на света. Самата светлина идеше от далечния край на града и много сгради — високи и черни — се открояваха на фона на небето. Осветяваше и множеството улици, водещи към замъка. А по тези улици ставаше нещо много особено. Гъстите тълпи от мълчаливи долноземци бяха изчезнали. На тяхно място се появиха фигури, които се стрелкаха напред-назад по един, по двама, по трима. Държаха се като хора, които не искат да бъдат видени. Спотайваха се в сенките на куличките или при входовете на къщите, а после бързо притичваха през откритото, за да се свият в ново скривалище. Но най-странното от всичко (особено за някой, който познава гномите) бе шумът. Отвсякъде се носеха викове и крясъци. А откъм пристанището идваше нисък, боботещ шум, който малко по малко се засилваше и вече разтърсваше целия град.

— Какво ли е станало с долноземците? — зачуди се Скруб. — Те ли викат така?

— Не е възможно — отвърна принцът. — През всичките години на тежък плен не съм ги чул дори да повишат глас. Без съмнение, това е някоя нова магия.

— А каква е онази червена светлина? — попита Джил. — Да няма пожар?

— Ако питате мен — намеси се Глъм, — бих казал, че това е огън от центъра на земята, който избухва и образува нов вулкан. Изобщо не бих се учудил, ако се окажем в средата му.

— Вижте онзи кораб! — извика Скруб. — Защо се приближава толкова бързо? Никой не гребе.

— Вижте, вижте! — откликна принцът. — Корабът вече е на сушата и идва към улицата! Вижте! Всички кораби идват към града.

Проклет да съм, ако морето не се надига! Това е потоп! Слава на Аслан, че замъкът е построен нависоко. Но водата приижда ужасно бързо.

— О, какво може да е това?! — изплака Джил. — Огън, вода и всички тези хора, които се спотайват по улиците!

— Ще ти кажа какво е — рече Гълъм. — Онази Вещица е направила серия от магии, така че, ако бъде убита, в същия миг цялото ѝ Кралство да се разпадне. Тя е като хората, които не биха имали нищо против да ги убият, ако знаят, че убиецът им ще бъде изгорен, заровен жив или удавен пет минути след собствената им смърт.

— Май си прав, приятелю — съгласи се принцът. — Когато мечовете ни отсякоха главата ѝ, ударът е сложил край на предишните ѝ вълшебства. Сега царството на дълбините се разпада! Сега наблюдаваме края на Долната земя.

— Така е, господарю — поде Гълъм. — Освен ако случайно това не е краят на целия свят.

— Но нима просто ще стоим тук и ще чакаме? — задъхано произнесе Джил.

— Не, ако послушате съвета ми — отговори принцът. — Аз бих спасил коня си Въглен, както и кобилата на Вещицата Снежинка (благородно животно, което заслужава по-добра господарка), които са вързани на двора. След това нека да побързаме и да се изкачим на по-високо. Трябва да се молим да открием пътя. При нужда всеки от конете може да носи двама на гърба си и ако ги пришпорим, ще надбягат прииждащата вода.

— Ваше височество няма ли да облече ризницата? — попита Гълъм. — Никак не ми харесват онези! — Той посочи към улицата.

Всички погледнаха. Десетки същества (сега, когато бяха наблизо, бе явно, че са долноземци) идваха откъм пристанището. Но не се движеха безцелно като тълпа, а се държаха като войници в атака. Втурваха се напред, прикриваха се и внимаваха да не бъдат забелязани от прозорците на замъка.

— Не смея да вляза пак в онази ризница — призна принцът. — В нея яздех като в подвижна тъмница, а и мирише на магия и робство. Но ще взема щита.

Излезе от стаята и след малко се върна със своя щит. В очите му гореше особен пламък.

— Погледнете, приятели — показва им щита. — Преди час беше черен и без герб. А сега, вижте! — Щитът бе станал блестящ като сребро, а върху него грееше по-яркочервен от череши или от кръв образът на Льва. — Без съмнение това значи, че Аслан ще бъде нашият господар, независимо дали ще оцелеем или не. Все едно е какво ще се случи. Според мен трябва да коленичим и да целунем образа му. След това да си стиснем ръцете като верни приятели, които скоро може да се разделят. А после да слезем в града и да посрещнем изпитанието, което ни се изпраца.

Постъпиха както каза принцът. Когато Скруб стисна ръката на Джил, промълви:

— Сбогом, Джил. Извинявай, че бях такъв страхливец и сърдитко. Надявам се, че ще се прибереш жива и здрава у дома.

— Сбогом, Юстас. И аз съжалявам, че бях такова прасе.

Това бе първият път, в който се обърнаха един към друг на малко име — в училище не се правеше така.

Принцът отключи вратата и заслизаха по стълбите. Тримата вървяха с изтеглени мечове, а Джил — с изваден нож. Прислужниците бяха изчезнали. Огромната зала пред стълбите към покоите на принца бе празна. Тъжните сиви лампи все още горяха и на светлината им лесно преминаха няколко галерии и стълбища. Шумът отвън не бе тъй ясно доловим, както в стаята горе. Всичко в замъка бе мъртвешки тихо и пусто. Зад ъгъла на партерния етаж срещнаха първия долноземец. Беше белезникаво тлъсто същество с лице, подобно на свинска зурла. Нагъваше остатъците от храна по масите. Изведнъж изквича (като същинско прасе) и се мушна под близката пейка, като в последния миг издърпа дългата си опашка изпод захвата на Глъм. После побягна към отсрещната врата толкова бързо, че не можаха да го стигнат.

От тази зала преминаха във вътрешния двор. Джил бе посещавала училище по езда през ваканциите и веднага усети миризмата на конюшня. Беше приятна и неподправена, необичайна за Долната земя.

— Хей, вижте това! — извика Юстас.

Една великолепна ракета бе изстреляна отвъд стените на замъка и се пръсна на зелени звезди.

— Заря?! — възкликна Джил.

— Да — каза Юстас. — Но едва ли долноземците само са я пуснали, за да се забавляват. Най-вероятно е сигнална ракета.

— И не вещае нищо добро за нас, кълна се! — обади се Глъм.

— Приятели — рече им принцът, — когато човек се впусне в такова приключение, трябва да каже сбогом на надеждата и страха. Иначе и смъртта, и избавлението ще дойдат твърде късно, за да спасят честта и разсъдъка му. — Той отвори вратата на конюшната и подвижна: — Хей, деца! Спокойно, Въглене! По-кратко, Снежинке! Не сме ви забравили.

Конете бяха изплашени от странните светлини и от шумовете. Джил се страхуваше от черните дупки между пещерите, но влезе без притеснение при риещите и пръхтящи животни. Двамата с принца ги оседлаха за минути. Докато излизаха на двора и отмятаха главите си, конете изглеждаха прекрасно. Джил яхна Снежинка, а Глъм се качи зад нея. Зад принца на гърба на Въглен седна Юстас. После конските копита изтрополиха през главната порта и четиримата се озоваха на улицата.

— Хубавото е, че няма опасност да изгорим — отбеляза Глъм и посочи надясно.

Там, на не повече от тридесет метра, се виждаше вода, която се разбиваше в стените на къщите.

— Смелост! — окуражи ги принцът. — Тук пътят се спуска стръмно. Водата се е покачила само до половината на най-високия хълм в града. Може да се приближи през първия половин час и така да си остане през следващите два. Повече ме е страх от онова...

Той посочи с меч си към висок едър долноземец с бивни като на глиган. Следваха го шестима други с разнообразни форми и големина. Тъкмо бяха притичали от страничната уличка и сега се криеха в сянката на къщите.

Принцът ги поведе към червената светлина и малко вляво. Планът му бе да заобиколят пожара (ако беше пожар) и да излязат нависоко. Надяваха се да намерят пътя към новия проход. За разлика от останалите трима той като че ли се забавляваше. Докато яздеше, си подсвиркуваше и тананикаше откъси от древната песен за Корин Светкавичния юмрук от Арченланд. В действителност бе щастлив, че е освободен от продължителната магия и всички опасности му се

струваха като игра в сравнение с нея. Но за останалите пътуването бе зловещо.

Зад тях се разнасяше невъобразим шум от сблъскване и разбиване на кораби, грохот от срутващи се сгради. Отгоре, върху покрива на Долната земя, се открояваше огненото петно. Напред бе тайнствената червена светлина, която оставаше непроменена. От същата посока идваше непрестанна тупурдия — викове, писъци, дюдюкане, смях, крясъци и рев, а в тъмнината се изстрелваха фойерверките. Никой не се досещаше какво означават. Наблизо градът проблясваше ту в червени оттенъци, ту в тъй различните безрадостни пламъчета на гномските лампи. Но имаше и много кътчета, недокоснати от светлините. Бяха потънали в непрогледен мрак. И тъкмо там се стрелваха и скриваха силуетите на долноземците. Не изпускаха от очи конниците и умело отбягваха техните погледи. Мяркаха се големи и малки лица, огромни рибешки очи, малки мечешки очи. Виждаха се пера и козина, рога и бивни, грапави като коноп носове и издължени брадички. От време на време групите ставаха многобройни или пък идваха прекалено близо. В тези случаи принцът размахваше меча си и се преструваше, че ще ги нападне. Тогава съществата се хвърляха в мрака с квичене, хлопане и бухане.

Четиримата изкачиха множество стръмни улички и водата вече не ги заплашваше. Почти бяха излезли извън града, когато ситуацията взе да става сериозна. Бяха съвсем близо до червените отблясъци — почти на едно ниво с тях, макар че още не виждаха какво всъщност представляват. Сега обаче виждаха враговете си по-ясно. Стотици, може би хиляди прииждащи гноми. Притичваха, но при всяко спиране се взираха в конниците.

— Ако ме питате, Ваше височество — каза Глъм, — май се канят да ни пресекат пътя.

— И аз си помислих същото, Глъм — рече принцът, — но не можем да си пробием път със сила през тях. Чуйте ме. Да доближим стената на онази къща. Ти ще се скриеш в нейната сянка, а Юстас, аз и дамата ще излезем няколко крачки напред. Несъмнено неколцина от онези дяволи ще ни последват. Зад нас има доста от тях. Ти с дългите си ръце се опитай да уловиш някой, докато преминава покрай направената от нас засада. От него може би ще научим истината и ще разберем какво имат против нас.

— А няма ли останалите да ни нападнат, за да освободят другаря си? — запита Джил с треперещ въпреки усилията ѝ глас.

— В такъв случай, мадам, ще видите как умираме в битка, а вие трябва да се упоавате на Лъва — рече принцът. — Напред, добри ми Глъм!

Блатния мърморец бързо се плъзна в сянката като котка. Другите трима продължиха напред. Изведнъж зад тях се разнесоха писъци, от които кръвта в жилите им замръзна. Прекъсваше ги само познатият глас на Глъм, който редеше:

— Хайде де! Недей да викаш, преди да ти се е случило нещо. Иначе ще ти се случи! Всички ще си помислят, че коля прасе.

— Добър улов! — похвали го принцът. Веднага обърна коня си и се върна до ъгъла на сградата. После продължи: — Юстас, би ли хванал юздите на Въглен?

Рилиан слезе от коня и тримата наблюдаваха мълчаливо как Глъм изкарва жертвата си на светло. Беше нещастен малък гном — висок около метър. На главата си имаше нещо подобно на петльов гребен (само че корав), розови очички и толкова голяма и обла уста и брадичка, че в лицето приличаше на хипопотам-джудже. Ако не бяха така натясно, сигурно щяха да избухнат в смях от вида му.

— А сега, долноземено — започна принцът, като застана над него и доближи върха на меч си до гърлото му, — говори! Бъди добър гном и ще бъдеш свободен. Ако се опиташ да ни изиграеш някакъв номер, ще бъдеш мъртъв. Драги Глъм, той няма да може да отговори, докато му държиш устата запушена.

— Държа я, за да не хапе — отвърна Глъм. — Ако имах меки ръце като вас, хората (да ме извини Ваше височество), досега щях да съм целият в кръв. Ама дори и на Блатните мърморци им писва да ги дъвчат.

— Хей, ти — рече му принцът. — Едно ухапване и си мъртъв! Пусни му устата, Глъм.

— Ау-у-у! — изписка долноземецът. — Пуснете ме, моля ви се! Не бях аз! Не го направих аз!

— Какво не си направил? — зачуди се Глъм.

— Каквото Ваше височество твърди, че съм направил! — отговори съществото.

— Как се казваш? — попита принцът. — И какво става с долноземците днес?

— Ауу... Ваши височества... Моля ви, любезни господа — изхлипа гномът. — Обещайте, че няма да ме издадете на Нейно величество.

— Нейно Величество, както я наричаш, е мъртва — изрече принцът. — Аз я убих.

— Какво?! — извика гномът и от изумление широко отвори нелепата си уста. — Мъртва ли? Вещицата е мъртва?! От ръката на Ваша милост! — Той въздъхна с облекчение и прибави: — Значи Ваша милост е приятел!

Принцът отдръпна меча си с няколко сантиметра, а Глъм разреши на съществото да стане. Гномът изгледа четиримата спътници с бляскавите, червени очички, изкикоти се веднъж-дваж и започна разказа си.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

ДЪНОТО НА СВЕТА

— Казвам се Голг — заговори гномът. — Ще разкажа на Ваши благородия всичко, което знам. Преди около час, потънали в тъга и мълчание, си вършихме работата (или по-точно нейната работа) както всеки друг ден от години и изведнъж чухме силен грохот. В този миг всеки от нас си помисли: „Отдавна не съм нито пял, нито танцувал, нито пък пускал фойерверки. Защо ли? Ами сигурно съм бил омагьосан!“ А после си каза: „Да пукна, ако знам защо нося този товар! Няма повече да го нося. Това е!“ И всички захвърлихме чантите, вързопите и инструментите си. След това видяхме онази червена светлина в далечината. „Какво ли е това?“ — питахме се ние. А после си отговорихме: „Това е пукнатина и от нея идва приятна топла светлина от Най-дълбоката земя, която е на хиляди метри под нас.“

— Гледай ти! — възкликна Юстас. — Нима има още по-долна земя?

— О, да, Ваше благородие! — отвърна Голг. — Прекрасна страна. Наричаме я Бизм. Тук е страната на Вещицата, а я наричаме Плитката земя. Тя е прекалено близо до повърхността, за да ни е по вкуса. Ох! Все едно да живееш на самата повърхност. Разбирате ли, всичките сме нещастни гноми от Бизм, а Вещицата ни доведе тук чрез магия, за да работим за нея. Но бяхме забравили това, докато не чухме грохота и магията се разпадна. Преди не знаехме кои сме и откъде сме. Не можехме да мислим или да правим нещо различно от това, което тя ни внушаваше. А през всичките тези години това бяха само мрачни мисли. Вече почти съм забравил да разказвам вицове и да танцувам джигата. Но когато се чу грохотът и пукнатината се разтвори, а морето взе да приижда, всичко си дойде на мястото. Разбира се, много потеглиха възможно най-бързо към процепа, за да се върнат у дома. Вижте ги как пускат ракети и се изправят на глава от радост. Ще бъда много благодарен на Ваши благородия, ако ме пуснете да се присъединя към тях.

— Мисля, че това е фантастично! — рече Джил. — Толкова се радвам, че с отсичането на главата на Вещицата освободихме и гномите! Всъщност те не са страшни и мрачни... не повече отколкото принцът бе...

— Това може да е много хубаво, Поул — предпазливо каза Глъм. — Само че тези гноми не ми приличаха на обикновени бегълци. Ако питате мен, изглеждаха повече като войници. Погледни ме в очите, господин Голг, и си признай. Готвехте се за битка, нали?

— Разбира се, Ваше благородие — откликна Голг. — Та ние не знаехме, че Вещицата е мъртва. Мислехме, че ни гледа от замъка. Затова се опитвахме да се измъкнем незабелязано. А когато вие тримата излязохте с мечове и на коне, всички, естествено, си помислиха най-страшното. Не знаехме, че не сте на страната на Вещицата. Бяхме решени да се бием като лъвови, но да не се отказваме от възможността да се завърнем в Бизм.

— Кълна се, че това е почтен гном — каза принцът. — Пусни го, приятелю Глъм. Що се отнася до мен, добри ми Голг, аз също бях омагьосан като теб и твоите сънародници. Едва преди малко си спомних кой съм. Сега искам да ти задам един последен въпрос. Знаеш ли пътя към онзи нов проход, по който Вещицата искаше да поведе войската срещу Горната земя?

— И-и-и!!! — изпищя Голг. — Да, знам този страшен път. Ще ви покажа откъде започва. Но няма смисъл Ваше благородие да ме кара да идвам с вас. По-скоро бих умрял!

— Защо? — притеснено попита Юстас. — Какво страшно има по пътя?

— Прекалено близо е до външното, до повърхността — отвърна Голг и потрепери. — Това беше най-голямото зло, което Вещицата ни стори. Щяхме да бъдем изведени на открито, във външния свят. Казват, че там изобщо няма покрив. Само огромна ужасна празнота, наречена небе. А проходът е стигнал толкова далече, че само след няколко копвания и сте горе. Не смея да се приближа.

— Ура! Ето това е нещо хубаво! — извика Юстас.

— Но там горе изобщо не е страшно! На нас ни харесва. Ние живеем там — добави Джил.

— Знам, че вие, горноземците, живеете там — рече Голг. — Но мислех, че това е, защото не сте могли да намерите пътя надолу. Не е

възможно да ви харесва... Да пълзите като мухи върху покрива на света!...

— Какво ще кажеш да ни покажеш пътя веднага? — намеси се Глъм.

— Да, колкото може по-бързо! — извика принцът.

Групата потегли. Принцът отново възседна бойния си кон. Глъм се качи зад Джил, а Голг закри отпред. Докато пътуваха, гномът съобщаваше добрата вест, че Вещицата е мъртва и че четиримата горноземци не са опасни. Тези, които го чува, се провикнаха към други. След няколко минути навсякъде из Долната земя се чуваха радостни викове. Стотици хиляди гноми скачаха, преобръщаха каручки, изправяха се на глава, играеха на прескочикобила, пускаха огромни фойерверки и се тълпяха около Въглен и Снежинка. Наложиха се принцът да разкаже историята за омагьосването и освобождаването си поне десет пъти.

Така стигнаха до ръба на процепа — дълъг към триста метра и около шестдесет широк. Слязоха от конете и се приближиха, за да погледнат в пропастта. В лицата ги удари силна струя горещ въздух, примесен с мирис, различен от всички познати миризми. Бе наситен, остър, вълнуващ мирис, който ги караше да кихат. Дълбоката пропаст бе толкова ярка, че отначало ги заслепи и нищо не видяха. Щом свикнаха, стори им се, че различават огнена река. По бреговете ѝ се виждаха поляни и горички — непоносимо жарки и бляскави, но бледи в сравнение с реката. Мяркаха се сини, червени, зелени и бели цветове, преливащи един в друг. Наподобяваха стъклопис, през който преминават ярките лъчи на тропическо обедно слънце. По грапавите стени на процепа слизаха стотици долноземци, приличащи на мухи на фона на огнената светлина.

— Ваши благородия — обади се Голг. Обърнаха се към него и за момент видяха единствено чернота. Толкова заслепени бяха очите им. — Ваши благородия, защо не се спуснете в Бизм? Там ще бъдете пощастливи, отколкото в студения, незащитен, гол свят на покрива. Или само ни елате на гости.

Джил реши, че никой няма да се вслуша в това предложение, но за неин ужас чу принца да казва:

— Наистина, приятелю Голг, защо да не слеза долу с теб. Това ще бъде голямо приключение. Навярно никой друг не е виждал Бизм,

нито пък някога ще има тази възможност. Не бих искал след години да съжалявам при спомена за това, че съм могъл да изследвам най-скритите дълбини на земята и съм се отказал. А може ли човек да живее там? Нали не плувате в огнената река?

— О, не, Ваше благородие! Ние не. Само саламандрите живеят сред самия огън.

— Какви същества са саламандрите? — попита принцът.

— Трудно е да се опишат, Ваше благородие. Нажежени са до бяло и не е лесно да се гледа в тях. Приличат на малки дракони и ни говорят от огнената стихия. Речта им е изящна и са много остроумни и сладкодумни.

Джил хвърли бърз поглед към Юстас. Бе сигурна, че е против идеята да се хвърлят в пропастта — дори повече от нея. Сърцето ѝ се сви, защото лицето му се бе променило напълно. Сега приличаше много повече на принца, отколкото на онзи Скруб от Експерименталното училище. Спомените му за плаването с крал Каспиан се завръщаха.

— Ваше Височество, ако старият ми приятел Рипичийп Мишката бе тук, би казал, че не можем да се откажем от приключенията в Бизм, без това да накърни дълбоко честта ни.

— Там долу ще ви покажа истинско злато, сребро и диаманти — насърчи ги Голг.

— Глупости! — възрази Джил. — Като че ли не знаем, че сме много по-дълбоко от всякакви мини.

— Да, чувал съм за онези дупчици-драскотини в земята, които горноземците наричат мини — рече Голг. — Но златото, среброто и диамантите, които намирате там, са мъртви. При нас долу в Бизм те растат и са живи. Там мога да ви откъсна грозд рубини, които се ядат, и да ви изстискам чаша диамантов сок. Веднъж вкусили живите скъпоценни плодове на Бизм, никога вече няма да помислите да пипате студените, мъртви съкровища от плитките си мини.

— Моят баща е плавал до Края на света — замислено изрече Рилиан. — Би било прекрасно, ако синът му стигне Дъното на света.

— Ако Ваше височество иска да види баща си жив (което ми се струва, че би предпочел), време е да потегляме по пътя към прохода — намеси се Глъм.

— А аз не желая да слизам в тази дупка, каквото и да казват всички! — прибави Джил.

— Е, ако Ваши благородия наистина искат да се връщат в Горната земя, има една част от пътя, която е по-ниска. И може би, ако водата продължи да приижда...

— О, хайде да тръгваме, моля ви! Моля ви! — настоя Джил.

— Боя се, че се налага! — въздъхна дълбоко Рилиан. — Но половината ми сърце остава тук, в странната Бизм.

— Моля ви! — едва не изплака Джил.

— Накъде е пътят? — попита Глъм.

— По цялото му протежение има лампи — обясни Голг. — Ваше благородие може да види началото от другата страна на пропастта.

— Още колко дълго ще горят тези лампи? — попита пак Глъм.

В този миг един съскащ, унищожителен глас — гласът на самия Огън — се понесе откъм дълбините на Бизм (после се чудеха дали е бил гласът на саламандър):

— Бързо, бързо! Към пропастта, към пропастта! Проломът се затваря, затваря се! Бързо, бързо!

В същото време скалите се раздвижиха с оглушително пукане. Пред очите им процепът се стесняваше. От всички страни закъснели гноми се хвърляха в него, без да слизат по скалите. Падаха надолу с главата и се носеха като листа — никой не разбра дали заради силната струя горещ въздух или поради някаква друга причина. Бяха толкова нагъсто, че черните точки почти закриха огнената река и горите като живи скъпоценни камъни.

— Сбогом, Ваши благородия! — извика Голг и се гмурна.

Малкото гноми, останали след него, го последваха. Сега процепът не бе по-широк от поток. После се стесни като отвор на пощенска кутия, а накрая остана само яркосветла нишка. Скалните стени се затвориха с грохот, сякаш се сблъскаха хиляда товарни влака. Горещият, подлудяващ мирис изчезна. Спътниците останаха сами в Долната земя, която изглеждаше много по-тъмна от преди. Бледи и безрадостни, лампите чертаеха посоката на пътя.

— Шансът да сме стояли тук прекалено дълго е десет към едно — измърмори Глъм. — Все пак можем да опитаме. Няма да се учудя, ако лампите изгаснат след пет минути.

Пришпориха конете в лек галоп и изтрополиха елегантно по прашния път. Почти веднага обаче започнаха да се спускат. Щяха да помислят, че Голг ги е изпратил в погрешна посока, ако не бяха зърнали от другата страна на долината как лампите се простират нагоре, докдето им стигаше погледат. Ала в ниското проблесна течаща вода.

— Бързо! — извика принцът.

Впуснаха се в пълен галоп по склона. Само пет минути по-късно долу щеше да е страшно, защото приливът прииждаше като воденичен улей. Ако се наложеше да плуват, конете едва ли щяха да се справят. Но водата бе по-малко от метър дълбока и макар да блискаше злоещо над краката на конете, стигнаха невредими до отсрещния бряг.

Тогава започна бавното и тежко изкачване. Единственото, което виждаха, беше бледата светлина на лампите. Зад тях водата се издигаше. Хълмовете на Долната земя се бяха превърнали в острови и само на тях светеха лампи. Всеки миг изчезваше по някоя далечна светлинка. Скоро щеше да настъпи пълен мрак навсякъде освен по пътя, който следваха. Макар че нито една лампа зад гърба им още не бе изгаснала, светлините се отразяваха във водата.

Имаше защо да бързат, но конете не можеха да препускат без почивка. Поспряха и в тишината доловиха блискането на вода.

— Дали... как му беше името?... Дядо Време също е залят с вода? — пророни Джил. — Както и всички онези странни спящи животни.

— Мисля, че още не сме толкова високо — отвърна Юстас. — Не помните ли как трябваше да вървим по нанадолнище, за да стигнем Морето на мрака? Струва ми се, че водите още не са стигнали до пещерата на Дядо Време.

— Може — каза Глъм, — но повече ме интересуват лампите по този път. Изглеждат слабички, нали?

— Както винаги — каза Джил.

— Да, но сега са по-зелени — възрази Глъм.

— Нали не искаш да кажеш, че според теб изгасват? — извика Юстас.

— Както и да светят, не можем да очакваме да изтраят вечно, нали разбираш? — поясни Блатния мърморец. — Но не унивай, Скруб! Не изпускам водата от очи и мисля, че вече не приижда толкова бързо.

— Не е голямо утешение, приятели — рече принцът. — Ако не можем да намерим пътя за навън, лошо ни се пише. Аз съм виновен. Гордостта и фантазиите ми ни забавиха при процепата за страната Бизм. А сега, да продължаваме!

През следващия час и нещо на Джил й се струваше от време на време, че Глъм е прав за лампите. А след това — че всичко е само плод на въображението й. Междувременно пейзажът се променяше. Таванът на Долната земя бе толкова близо, че се виждаше дори на оскъдната светлина. Високите назъбени стени на Долната земя се извисяваха все по-близо от двете им страни. Всъщност пътят ги водеше към стръмен тунел. Започнаха да се натъкват на кирки, лопати, колички и други инструменти. Бе очевидно, че до неотдавна тук са работели копачи. Ако можеха да са сигурни, че ще навлязат все повече в стесняващата се дупка, от която измъкването щеше да бъде трудно.

Накрая таванът се сниши толкова, че Глъм и принцът започнаха да си удрят главите в него. Ездачите слязоха и поведоха конете. Пътят бе неравен и трябваше да внимават къде стъпват. Джил им обърна внимание на усилващата се тъмнина. Вече нямаше никакво съмнение — лицата на останалите бяха странно зловещи на зеленикавата светлина. Изведнъж, без да може да се възпре, Джил нададе приглушен писък. Точно пред тях угасна лампа. Зад тях угасна още една. Озоваха се сред пълен мрак.

— Смелост, приятели! — чу се гласът на принц Рилиан. — Живи или мъртви, Аслан е нашият господар!

— Точно така, сър — обади се Глъм. — И не трябва да забравяме, че има поне една положителна страна на оставането ни тук. Ще спестим разходите по погребението.

Джил замълча. Когато не искате другите да разберат колко ви е страх, това винаги е мъдра постъпка. Гласът е издайник на страха.

— По-добре да вървим, отколкото да седим тук — каза Юстас.

Почувствала треперенето в неговия глас, Джил разбра, че е постъпила добре, като не се е доверила на своя.

Глъм и Юстас тръгнаха с протегнати ръце, за да не се блъснат в невидим предмет. Джил и принцът поведоха конете след тях.

— Я! — долетя гласът на Юстас след доста време. — Очите ли ме лъжат или там горе се вижда светлина?

Преди някой да отговори, Глъм извика:

— Спрете! Проходът свърши. Тук напипвам пръст, а не скали. Какво каза, Скруб?

— В името на Лъва! — възкликна принцът. — Юстас е прав. Има нещо като...

— Но това не е слънцето, а някаква студена синя светлина — каза Джил.

— По-добре е от нищо — възрази Юстас. — Дали можем да видим по-добре светлината?

— Не е точно отгоре — каза Глъм, — но се процежда през стената, на която се натъкнах. Поул, какво ще кажеш да се качиш на раменете ми и да се опиташ да излезеш на светло?

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

ДЖИЛ ИЗЧЕЗВА

Светлината от процепа не бе достатъчна, за да виждат какво става долу в заобикалящия ги мрак. Усилията на Джил да се покатери на гърба на Блатния мърморец можеха само да се чуят, защото бяха от сорта: „Няма нужда да бъркаш в окото ми!“, „Недей да стъпваш в устата ми!“ или „А, така става!“, а също и „Сега ще ти държа краката, а ръцете ти ще са свободни да се подпираш.“

Главата на Джил се откри на фона на светлината.

— Какво става? — нетърпеливо извикаха всички в хор.

— Има дупка — прозвуча гласът ѝ. — Ако бях по-висока, бих могла да се провра по-нататък.

— Какво се вижда през нея? — попита Юстас.

— Нищо особено засега. Ей, Глъм, пусни ми краката. Дай да се покатеря върху раменете ти, вместо да седя върху тях. Няма да ми е трудно да се подпирам на стените.

Само шумът издаваше усилията ѝ, докато на сивкавия фон на отвора не се откри по-голяма част от нейното тяло — на практика чак до кръста.

— Хей... — започна Джил, но изведнъж прекъсна с писък. Не бе много силен — звучеше сякаш устата ѝ беше запушени или пълна с нещо.

Миг по-късно гласът ѝ се върна и тя закрещя с пълна сила, но останалите не можеха да различат думите. След това няколко неща се случиха едновременно. Ивицата светлина напълно изчезна за момент, чуха шум от боричкане и прокълнтя задъхания глас на Блатния мърморец:

— Бързо! На помощ! Хванете ѝ краката! Някой я дърпа! Там! Не, тук! Късно е вече...

Отворът и изпълващата го студена светлина отново се виждаха. Джил бе изчезнала.

— Джил! Джил! — закрещяха те, но отговор не дойде.

— Защо, дявол да го вземе, не я държа по-здраво?! — ядоса се Юстас.

— Не зная, Скруб — простена Глъм. — Но това изобщо не ме учудва. Аз съм роден некадърник. Орисан съм. Орисан да стана причина за смъртта на Поул. Също както бях орисан да изям Говорещия елен в Харфанг. Не че вината не е и моя.

— Не можеше да ни сполети по-голямо нещастие и срам — рече принцът. — Изпратихме храбрата дама в ръцете на враговете и останахме тук в безопасност.

— Не прекалявайте с черните краски, сър — утеши го Глъм. — В тази дупка не сме в безопасност, като изключим гладната смърт, която ще ни споходи.

— Дали ще мога да се провра през процепа, откъдето мина Джил? — обади се Юстас.

В действителност с Джил се случи следното.

Веднага щом показа глава от дупката, откри, че сякаш гледа от прозорец на втория етаж, вместо както си мислеше — от отвор в земята. Заради дългото време, прекарано в мрак, очите ѝ отначало не можаха да възприемат гледката пред нея. Осъзна само, че това не бе слънчевата светлина, която очакваше да види. Въздухът бе леденостуден, а светлината — бледа и синкава. Чуваше силен шум, а във въздуха летяха множество бели предмети. Тъкмо в този момент извика на Глъм да я изправи на раменете си.

Стъпила върху Глъм, Джил виждаше и чуваше много по-добре. Шумовете, които долови, се оказаха два вида: ритмично тропане с крака и музика от четири цигулки, три флейти и един барабан. Успя също да прецени къде се намира. Гледаше откъм дупка в стръмен склон, чието подножие бе на около четири метра под нея. Всичко наоколо беше бяло. Изведнъж тя ахна! Съществата бяха красиви малки фавни и дриади с венци от листа върху разветите си коси. За момент помисли, че се движат напосоки, но после разбра, че всъщност се извиват в танц. Изпълнението имаше множество сложни стъпки и фигури и не бе лесно. Изведнъж тя прозря, че бледата синкава светлина идваше от луната, а бялото по земята бе сняг. Разбира се! Звездите грееха от черното мразовито небе над нея. Високите тъмни предмети зад танцуващите се оказаха дървета. Спътниците не само бяха стигнали до Горната земя, но и можеха да излязат в центъра на

Нарния. Джил усети, че ще припадне от радост. Чувството ѝ се засили от музиката — ритмична, невероятно мелодична, леко застрашителна, но изпълнена с добра, бяла магия (също както онова монотонно подрънкване на Вещицата бе изпълнено с черна магия).

Разбира се, за да се разкаже всичко това, е нужно доста време, но за да се види — съвсем кратко. Джил почти веднага се обърна да извика към останалите: „Хей, всичко е наред! Вече сме у дома!“ Но причината да спре до „Хей...“ бе следната. Около танцуващите се вихреше кръг от джуджета, облечени в най-хубавите си огненочервени дрехи. Носеха качулки, обточени с кожа, златни пискюли и бяха обути с високи кожени ботушки. Докато обикаляха, хвърляха снежни топки (тъкмо това бяха белите предмети, които Джил видя да летят из въздуха). Не замеряха танцуващите, както биха постъпили непослушните английски момчета, а ги хвърляха в такт с музиката така, че ако танцьорите изпълняваха стъпките си правилно, никой нямаше да бъде ударен. Това бе Великият снежен танц, който се изпълнява всяка година в Нарния през първата лунна нощ след падането на снега. Освен танц той е и игра — от време на време някой танцьор обърква стъпките и снежните топки го удрят в лицето, което разсвива всички присъстващи. Но ако групата от танцьори, джуджета и музиканти е добра, танцът може да продължи с часове, без никой да бъде ударен. Когато времето е хубаво и необузданата им горска кръв закипи от студа, барабанния ритъм, зова на бухалите и лунната светлина, стават още по-игриви и танцуват до зори. Искане ми се да можехте и вие да ги видите.

Джил не успя да продължи след „Хей...“, защото отдалечено джудже запрати през танцуващите снежна топка, която направо ѝ заседна в устата. Тя нямаше нищо против — дори и двадесет снежни топки не биха могли да помрачат настроението ѝ в този миг. Но колкото и да е щастлив човек, все пак не може да говори, когато устата му е пълна със сняг. След доста плюене и тръскане тя си възвърна речта, но вече бе забравила, че спътниците ѝ долу в мрака още не знаеха добрата вест. Тогава се наведе колкото можеше през дупката и закрещя към танцьорите:

— Помощ! Помощ! Заровени сме под хълма! Елате да ни изровите!

Нарнийците дори не бяха забелязали малкия отвор в склона и естествено изненадата им бе голяма. Оглеждаха се на доста места, преди да разберат откъде идва гласът. Но щом забелязаха Джил, втурнаха се към нея. Неколцина се изкатериха по стръмнината. Десетина ръце се протегнаха за помощ. Джил се хвана напосоки и я издърпаха от дупката. После се плъзна по стръмното с главата напред, а когато се изправи, каза:

— Моля ви, идете да изровите останалите. Освен конете там има още трима души. Единият от тях е принц Рилиан.

Докато изричаше тези думи, около нея вече се бе насъбрала тълпа. Освен танцуващите бяха дошли много други, за да гледат танца. От дърветата заскачаха катерички и бухали. Таралежите се придвижваха с поклащане толкова бързо, колкото им позволяваха късите крачета. Бобрите и мечките ги следваха с по-бавна стъпка. А последната зрителка бе грамадна пантера, която махаше с опашка от възмущение.

Щом разбраха думите на Джил, всички се захванаха за работа.

— Кирки и лопати, момчета, кирки и лопати! — викаха джуджетата и се затичаха през гората с пълна сила. — Бързо, да си вземем инструментите!

— Разбудете къртиците! Те обичат да копаят. Добри са поне колкото джуджетата — каза някакъв глас.

— Какво каза тя за принц Рилиан? — чу се друг глас.

— Тихо! — изшътка пантерата. — Горкото дете си е изгубило ума. Нищо чудно, след като е било под земята. Просто не знае какво говори!

— Точно така! — съгласи се една стара мечка. — Та тя каза, че принцът бил кон!

— Нищо подобно! — възрази бърлива катеричка.

— Да, така каза! — каза друга, още по-устата.

— Т-той е там! В-в-вярно е! — обади се Джил, тракайки със зъби от студа. — Не г-г-говорете глупости!

Една от дриадите веднага я загърна с кожено наметало, изпуснато вероятно от бързащо за инструментите си джудже. После учтив фавън изприпка между дърветата към пещерата, където Джил видя да гори огън, за да ѝ донесе нещо топло за пиене. Преди да се върне обаче, се появили джуджетата, нарамили кирки и лопати.

Втурнаха се към склона. Джил дочу викове: „Хей, какво правиш? Хвърли този меч!“, „Стига, младежо, стига!“ и „Злобничък е, нали?“ Тя изтича към дупката. Когато съзря лицето на Юстас, не знаеше дали да плаче или да се смее. Той бе блед и покрит с мръсотия, но дясната му ръка размахваше меч, с който посягаше към всеки, осмелил се да доближи.

Разбира се, Юстас прекара последните няколко минути съвсем различно от Джил. Чу виковете и я видя да изчезва в неизвестността. Също както принца и Глъм, така и той си помисли, че е заловена от врагове. Дълбоко под земята не можеше да види, че бледата, синкава светлина е всъщност блясъкът на луната. Той си представяше, че дупката просто води в друга пещера, осветена от призрачни отблясъци и пълна с неизвестни зловещи създания на Долната земя. А когато успя да убеди Глъм да му подложи гръб, извади меча си и показва глава навън. Наистина постъпката му бе смела. Ако можеха, другите щяха да сторят това преди него, но процепът бе толкова тесен, че нямаше как да се проврат. Юстас бе малко по-едър, но доста по-тромав от Джил и когато се показва навън, си удари главата в свода на процепа. Събори неголяма преспа сняг върху лицето си. А щом отново бе в състояние да вижда и съзря същества, които на дузини се носеха към него с все сила, никак не е за учудване, че се опита да ги отблъсне.

— Спри, Юстас! Престани! — кресна му Джил. — Всички са приятели, не виждаш ли? Излезли сме в Нарния. Всичко е наред.

Тогава Юстас разбра грешката си и се извини на джуджетата. Те му простиха и множество здрави космати ръце се протегнаха, за да излезе, както бяха помогнали и на Джил преди броени минути. Тя самата се изкатери по склона, промуши глава през мрачния отвор и съобщи добрата вест на затворниците долу. После, докато се обръщаше, дочу мърморенето на Глъм:

— Ах, горката Поул. Много ѝ се насъбра, особено сега накрая. Замаяла ѝ се е главата, което изобщо не ме учудва. Започват да ѝ се привиждат разни неща.

Джил и Юстас си стиснаха ръцете и заедно вдишаха дълбоко от свободния среднощен въздух. Донесоха на Юстас топло наметало, както и горещ чай за двамата. Докато отпиваха, джуджетата изчистиха снега и чимовете около дупката. Поле кирките и лопатите затанцуваха весело, както краката на фавните и дриадите преди десетина минути.

Едва преди десет минути! На Джил и Юстас им се струваше, че опасностите в мрака, жегата и задуха са били само сън. Тук въвн на студа, под луната и огромните звезди (нарнийските звезди са на по-близко разстояние от тези в нашия свят), заобиколени от весели и добри лица, бе трудно да се повярва в съществуването на Долната земя.

Преди да си изпият чая, пристигнаха десетина къртици — току-що събудени, доста сънливи и не особено доволни. Ала щом разбраха каква е работата, включиха се с желание. Дори фавните взеха да помагат — отнасяха пръстта в малки колички. Катеричките пък подскачаха напред-назад от вълнение, макар Джил така и да не разбра какво точно си въобразяваха, че правят. Мечките и бухалите се задоволиха с даване на съвети и не спряха да питат децата дали не биха предпочели да се приберат в пещерата (където Джил бе видяла запаления огън), за да се стоплят и да вечерят. Но те не можеха да го сторят, преди да видят приятелите си на свобода.

В нашия свят никой не може да изпълнява такава задача както джуджетата и Говорещите къртици от Нарния, само дето те не смятаха това за работа. Обичат да копаят. Затова не мина много време и отвориха голяма черна дупка в склона. На лунната светлина от тази дупка първо се показва дългокраката фигура на Блатния мърморец (гледката щеше да бъде страховита, ако наблюдаващите не знаеха кого да очакват), а след него, повел двата коня, самият принц Ририан.

При появата на Глъм отвсякъде се разнесоха викове:

— Та това е Блатен мърморец... Това е старият Глъм... Глъм от източните блатата... Къде се губиш? Бяха изпратили спасителни отряди да те търсят... Лорд Тръмпкин е разлепил обяви... Има предложена награда!

Внезапно обаче всички възгласи стихнаха. Настана гробна тишина, както когато директорът влезе в шумна ученическа спалня в общежитие. Сега видяха принца.

Никой не се усъмни нито за миг, че не е той. Много от животните и дриадите, от джуджетата и фавните го помнеха още от дните, преди да бъде омагьосан. Имаше и по-възрастни, които помнеха как е изглеждал баща му крал Каспиан като млад и откриха приликата. Но според мен и без друго щяха да го познаят. Макар и блед от дългото пленничество в Долната земя, облечен в черно, прашен, разрошен и

изморен, в лицето и в походката му имаше нещо, което не можеше да се сбърка. То е изписано на лицето на всички нарнийски крале, които управляват по волята на Аслан и седят на трона на Питър Върховния крал в Каир Паравел. Моментално всички свалиха шапки и коленичиха. Миг по-късно избухнаха викове на радост. Насъбралите се крещяха, подскачаха и се въртяха. Стискаха си ръцете, целуваха се и се прегръщаха. Очите на Джил плувнаха в сълзи — тяхното пътешествие си струваше понесените страдания.

— Ваше височество, заповядайте — проговори най-старото джудже. — В пещерата ей там има някакво подобие на вечеря, приготвена за края на Снежния танц...

— С удоволствие — прекъсна го принцът. — Никой принц, рицар, благородник или мечка досега не е бил гладен като нас, четиримата странници.

Тълпата животни започна да се придвижва към пещерата между дърветата. Джил чу как Гъм отговаряше на тези, които го притискаха отвсякъде:

— Не, не... моята история може да почака. Не ми се е случило нищо, което да заслужава да бъде разказано. Това, което искам, е да чуя новините. Не се опитвайте да ги прикривате. Искам да чуя всичко наведнъж. Разбил ли се е корабът на краля? Имало ли е горски пожари? Някакви войни на границата с Калормен? Няма да се учудя, ако са ни нападнали и дракони.

При което всички се разсмяха с глас и рекоха:

— Същински Блатен мърморец, и то типичен!

Двете деца бяха почти припаднали от глад и умора, но в пещерата бе топло и самият ѝ вид ги ободри. Огънят играеше по стените, шкафовете, чашите, чиниите и върху гладкия каменен под точно като в кухня на село. Още вечерята не бе привършила, когато те заспаха непробудно. И докато спяха, принц Рилиан разказваше цялото приключение на по-старите и мъдри животни и джуджета. Всички разбраха как злата Вещица (несъмнено като онази Бяла вещица, установила Великата зима в Нарния преди много, много години) е скроила план да убие първо майката на Рилиан, а после да омагьоса самия принц. Тя прокопала прохода точно под Нарния с намерение да излезе и да управлява страната чрез Рилиан. Той обаче изобщо не подозирал, че страната, чийто крал тя смятала да го направи (крал

само на думи, а всъщност неин роб), е неговата родина. А от разказите на децата разбраха, че тя е била в заговор с опасните великани от Харфанг. Тогава най-старото джудже каза:

— Поуката от всичко разказано, Ваше височество, е, че вещиците от севера винаги имат едни и същи намерения, но във всяка епоха използват различни начини за постигането им.

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

ИЗЦЕЛЯВАНЕТО НА РАНИТЕ

Когато на следващата сутрин Джил се събуди и откри, че се намира в пещера, с ужас си помисли, че се е върнала на Долната земя. После обаче установи, че лежи на меко легло от трева и е завита с кожена мантия. Видя и огъня, който весело пращеше в огнището, сякаш току-що бе запален, а утринното слънце грееше през отвора на пещерата. Тогава си спомни прекрасната истина. Предната вечер бяха похапнали доволно, макар и да бяха полузаспали, преди да свършат. Сред мъглявите ѝ спомени се мяркаха джуджета, скупчени около огъня и размахващи по-големи от самите тях тигани. Припомни си цвъртенето и вкусната миризма на наденички, а после още и още наденички. При това не наденички, наполовина пълни с хляб и соя, а истински, пикантни, тлъсти, парещи и разпукани и съвсем леко прегорели. Имаше големи чаши с топъл шоколад, печени картофи и кестени, печени ябълки със стафида, а след всички топли храни — сладолед за освежаване.

Джил се изправи и се огледа. Глъм и Юстас лежах на недалеч от нея. И двамата спяха непробудно.

— Хей, вие двамата! — извика силно Джил. — Кога смятате да ставате?

— Ш-ш-шт! — промърмори сънлив глас някъде над нея. — Време е за лягане, за една хубава дрямка, дрям-дрям. Недей да вдигаш шумотевица. Буху-бух!

— Та това е Гладкопер! — изненада се Джил, след като хвърли поглед към купчината пухкави пера, кацнала върху стенния часовник в ъгъла на пещерата. — Самият той!

— Тъй-тъй! — избръмча Бухалът, като извади глава изпод крилото и отвори едното си око. — Дойдох с послание за принца към два часа. Катеричките ни донесоха добрата вест. Послание за принца. Той вече тръгна. Трябва да го последвате. Лек ден... — и главата му отново се скри под крилото.

Едва ли щеше да научи нещо повече от Бухала. Затова Джил стана и затърси начин да се измие и да закуси. Почти веднага един малък фавън дотича в пещерата. Силно потракваше с козите си копита по каменния под.

— А, събуди се най-сетне, дъще Евина! — рече той.

— Мисля, че трябва да събудиш сина Адамов. Налага се да потеглите след няколко минути. Междувременно два от кентаврите любезно предложиха да ги яздите до Каир Паравел. — След което добави по-тихо:

— Разбира се, на вас ви е ясно, че това е особена и нечувана чест! Да ви се позволи да яздите кентаври! Мисля, че не съм чул някой досега да го е правил. Няма да е учтиво да ги карате да чакат.

— Къде е принцът? — бе първият въпрос, зададен от Юстас и Глъм, след като се събудиха.

— Тръгна за Каир Паравел, за да се срещне с баща си, краля — отвърна фавънът, който се казваше Орунс. — Очакваме корабът на Негово величество да пристигне всеки момент. Изглежда, че кралят е срещнал Аслан... не знам дали във видение или в лице... преди да е отплавал много далече. Аслан го е върнал, като му е казал, че ще намери отдавна изчезналия си син да го чака в Нарния.

Юстас стана и двамата с Джил започнаха да помагат на Орунс да приготви закуската. На Глъм наредиха да остане в леглото. Кентавърът на име Роден облак, който според Орунс бил известен лечител, щеше да дойде да прегледа обгорения му крак.

— Аха — рече Глъм почти със задоволство, — изобщо не бих се учудил, ако поиска да ми отреже крака от коляното надолу. Бас държа, че така ще стане! — Всъщност бе доволен, че остава в леглото.

За закуска поднесоха бъркани яйца с препечен хляб и Юстас ги нападна, все едно не бе вечерял предната нощ.

— Чуй ме, сине Адамов — обърна се към него фавънът, който с известно страхопочитание наблюдаваше огромните хапки на Юстас. — Не е необходимо чак толкова да бързаш. Мисля, че кентаврите още не са приключили със своята закуска.

— В такъв случай сигурно са станали много късно — учуди се Юстас. — Сто процента вече минава десет.

— Не е вярно! — възрази Орунс. — Станаха още преди изгрев слънце.

— Значи дяволски дълго са чакали закуската си — предположи Юстас.

— Нищо подобно! Започнаха да се хранят в мига, в който се събудиха — обясни фавънът.

— Леле, това трябва да е много голяма закуска!

— Нима не разбираш, сине Адамов? Кентаврите имат човешки стомах и конски стомах. Естествено, и за двата трябва закуска. Първо закусват овесена каша, риба, бъбречета, бекон, омлет, студена шунка, препечен хляб, мармалад, кафе и бира. А след това пристъпват към напълване на конските си стомаси и пасат около час. После завършват с топла ярма, овес и торба захар. Ето защо е много сериозна работа да поканиш кентавър на гости за събота и неделя. Наистина много сериозна!

В това време откъм входа на пещерата долетя чаткане на конски копита. Децата вдигнаха поглед и съзряха двата кентавъра — единият бе с черна, а другият със златиста брада, които покриваха техните голи гърди. Чакаха ги с леко наведени глави, за да гледат в пещерата. Внезапно Джил и Юстас станаха учтиви и побързаха да довършат закуската. Никой, който е видял кентаври, не ги смята за смешни. Те са сериозни, величествени същества. Притежават древна мъдрост, която получават от звездите. Не се разсмиват, нито се гневят лесно, но разгневят ли се, негодуванието им е страховито като морска буря.

— Сбогом, скъпи Глъм — рече Джил и се приближи до леглото на Блатния мърморец. — Съжалявам, че те нарекох „досадник“.

— Аз също — присъедини се Юстас. — Ти беше най-верният ни приятел.

— Надявам се да се видим отново — добави Джил.

— Не бих казал, че шансовете за това са големи — отвърна Глъм. — Мисля, че вероятността да видя отново стария си вигвам също не е кой знае каква. И този принц... не че е лош човек, но не ви ли се струва, че е малко болнав? Не бих се учудил, ако здравето му се е влошило от живота под земята. Изглежда, сякаш всеки момент може да си отиде.

— Престани, Глъм! — възмути се Джил. — Ти си просто един стар лъжльо! Звучиш скръбно като на погребение, но смятам, че си напълно доволен. Говориш все едно те е страх от всичко, а всъщност си смел като... като лъв!

— Като стана дума за погребения... — започна Глъм, но Джил чу потропване отвън и го изненада безкрайно, като се хвърли на тъничкия му врат и го целуна по землистото лице. Юстас също му разтърси ръката. После и двамата хукнаха навън при кентаврите, а Блатния мърморец се облегна в леглото и си каза: — Изобщо не съм очаквал, че ще постъпи така. Не че не съм красавец...

Несъмнено да яздиш кентавър е голяма част (може би няма жив човек на света освен Джил и Юстас, който да го е правил), но е много неудобно. Никой, ако му е мил животът, не би поискал да оседлае кентавър. Освен това — да яздиш без седло не е никак забавно, особено ако никога преди не си го правил, какъвто беше случаят с Юстас. Кентаврите бяха много вежливи и едновременно сериозни и благосклонни, както са възрастните към децата. Препускаха през горите на Нарния и разказваха за свойствата на различните билки и корени, за влиянието на планетите, за деветте имена на Аслан с всичките им значения и други подобни. Колкото и да бяха натъртени и раздрусани накрая, двете деца биха дали всичко, за да се повтори това пътуване. Искаха още да съзерцават поляните и хълмовете, искрящи от снощния сняг, да срещат зайци, катерички и птици, които ти пожелават добро утро, да подишат отново нарнийския въздух и да чуят гласовете на нарнийските дървета.

После слязоха при реката, която блестеше яркосиня на зимното слънце. Мястото бе далече след последния мост — уютното градче с червени покриви на къщите на име Беруна. Възрастен лодкар ги превози през водата. Разбира се, той не бе човек, а Блатен мърморец. Тези същества се занимават с водните и рибните дела в Нарния. След като пресякоха реката, продължиха по южния бряг, докато приближиха Каир Паравел.

Веднага щом пристигнаха, съзряха пред себе си същия яркооцветен кораб, който бяха видели, когато за пръв път стъпиха в Нарния. Плаваше по течението на реката като огромна птица. Целият двор пак се бе събрал на зелената поляна между замъка и кея, за да посрещне у дома крал Каспиан. Рилиан, който бе сменил черните си дрехи със сребърна ризница и яркочервено наметало, стоеше гологлав близо до брега, за да приветства баща си. До него джуджето Тръмпкин седеше в каручката с магаренцето. Децата разбраха, че нямат шансове да стигнат до принца през тълпата, а и сега изпитваха известна

стеснителност. Затова помолиха кентаврите да поседят още малко на гърбовете им, за да гледат над главите на придворните. Кентаврите се съгласиха.

Откъм палубата на кораба и над водата се разнесе звук на фанфар. Моряците метнаха въжетата. Плъховете (Говорещи плъхове, естествено) и Блатните мърморци издърпаха кораба и го привързаха за кея. Скрити нейде из тълпата, музикантите засвириха тържествен марш. Корабът вече бе на кея и плъховете вдигнаха мостчето за слизване.

Джил очакваше старият крал да слезе по него, но изглежда се бе появила някаква пречка. Пребледнял благородник слезе на брега и коленичи пред принца и Тръмпкин. Тримата заговориха с доближени глави, но никой не чуваше какво си казват. Музиката продължи да свири, но беше ясно, че хората започваха да се притесняват. Тогава на палубата излязоха четирима рицари и бавно понесоха някакъв товар. Щом заслизаха по мостчето, всички видяха какво носеха. На носилката бе старият крал — блед и неподвижен. Положиха го на земята. Принцът коленичи до него и го прегърна. Крал Каспиан вдигна ръка и благослови сина си. Народът нададе радостен вик, но с половин уста, защото бе явно, че нещо не беше наред. Внезапно главата на краля падна на възглавницата. Музикантите спряха да свирят и настана гробна тишина. Коленичил до носилката на краля, принцът сведе глава и се разплака.

Разнесе се шепот. Хората се раздвижиха. Тогава Джил видя как всички, които носеха шапки, бонета, шлемове и качулки, ги свалиха — включително и Юстас. После чу шум и забеляза, че голямото знаме със златния образ на Лъва бе смъкнато наполовина. С ридاءщи струнни инструменти и безутешно надути рогове музиката засвири отново, само че този път бавен сърцераздирателен траурен марш.

Двамата слязоха от кентаврите, но съществата не им обърнаха внимание.

— Искан ми се да се прибера у дома — прошепна Джил.

Юстас не отговори, но кимна. Бе прехапал устни.

— Аз съм тук — произнесе дълбок глас зад тях.

Обърнаха се и пред тях бе Лъва — искрящ, истински и силен. Изведнъж всичко им се видя бледо и сиво в сравнение с него. Едва въздъхнала, Джил забрави за мъртвия крал на Нарния. Помнеше само

как заради нея Юстас падна в пропастта, как бе оплела почти всички знамения и колко често се бяха карали. Искаше ѝ се да каже: „Прости ми!“, но не можа да издаде нито звук. После Лъва ги привлече към себе си с поглед, наведе се и докосна с език челата им.

— Не мислете повече за това. Аз няма вечно да ви се карам. Вие свършихте онова, за което ви изпратих в Нарния.

— А сега може ли да се приберем у дома, Аслан? — попита Джил.

— Да. Дойдох, за да ви изпратя вкъщи — отвърна Аслан.

Тогава той отвори широко уста и задуха.

Но този път не усетиха да летят във въздуха. По-скоро им се стори, че остават неподвижни, а стихийният дъх на Аслан издухва назад кораба, мъртвия крал, замъка и снега, както и зимното небе. Децата отплаваха във въздуха като кълба дим и внезапно се озоваха под силната светлина на лятното слънце. Стъпиха върху гладка трева сред величествени дървета край чудно красив бистър поток. Разбраха, че за втори път се намират на Планината на Аслан — високо над и отвъд Края на света, света на Нарния. Но странното бе, че траурната музика на крал Каспиан продължаваше да звучи, макар и да не знаеха откъде идва. Тръгнаха покрай потока, а Лъва вървеше пред тях. Аслан стана толкова прекрасен, а музиката тъй тъжна, че Джил не можа да разбере кое от двете напълни очите ѝ със сълзи.

Тогава Лъва спря и децата погледнаха във водите на потока. Там, върху златните камъчета в коритото му лежеше мъртвият крал, а над него водата се стичаше като течено стъкло. Дългата му бяла брада се виеше в нея като водорасли. Тримата спряха и заплакаха. Дори Лъва плачеше с големи лъвски сълзи, всяка от които бе по-скъпа от цялата Земя дори ако тя бе огромен диамант. Джил забеляза, че сълзите на Юстас не бяха като на дете, нито като на юноша, който се опитва да ги скрие, а като на истински мъж. Или поне така ѝ се стори, защото, както тя казва: „Хората на тази планина изглеждат без възраст.“

— Сине Адамов — проговори Лъва, — иди в онзи храсталак. Вземи тръна, който ще видиш там, и ми го донеси.

Юстас се подчини. Бодилът бе дълъг около тридесет сантиметра и остър като рапира.

— Забий го в лапата ми, сине Адамов! — заповяда Аслан. Протегна предната си дясна лапа към Юстас и разпери огромните си

нокти.

— Наистина ли трябва да го направя? — осмели се да попита момчето.

— Трябва! — отвърна Аслан.

Юстас стисна зъби и заби тръна в лапата на Лъва. Грамадна капка кръв потече оттам — по-червена от всичко червено, което някога сте виждали или сте си представяли. Цопна в потока над мъртвото тяло на краля. Изведнъж скръбната музика спря, а мъртвият крал започна да се променя. Бялата му брада посивя, после стана златиста и къса, а накрая съвсем изчезна. Хълтналите му бузи се закръглиха и станаха свежи, бръчките се изгладиха, очите се отвориха и заедно с устните му се засмяха. Изведнъж той скочи и застана пред тях. Беше съвсем млад мъж или по-скоро момче. (Отново Джил не може да уточни, защото на хората в страната на Аслан не може да се определи възрастта. Дори и в нашия свят само най-глупавите деца изглеждат най-малки, както и най-глупавите възрастни — големи.) Втурна се към Аслан и го прегърна колкото можеше да обхване врата му. Целуна го по кралски силно, а Аслан му отвърна по лъвски буйно.

Накрая Каспиан се обърна към другите и нададе вик от изумление и радост.

— Юстас, това си ти! Юстас! Значи все пак стигна до Края на света! Какво стана с втория ми меч, който строши в Морската змия?

Юстас пристъпи към него с разперени ръце, но изведнъж се отдръпна със сепнато изражение.

— Виж какво... аз... — заекна той. — Много се радвам да те видя, но... Не си ли... искам да кажа, не беше ли...

— О, я не бъди такова магаре! — възкликна Каспиан.

— Но... той... ъ-ъ... не е ли умрял? — попита Юстас Аслан.

— Да — отговори спокойно Лъва, сякаш се смееше (според Джил). — Мъртъв е. Повечето хора са умрели, нали разбираш. Дори аз съм умирал. Много малко са тези, които още не са умирали.

— Ах, сега разбирам какво те тормози — намеси се Каспиан. — Мислиш, че съм призрак или нещо подобно. Как не разбираш? Щях да съм призрак, ако се появя в Нарния. Тя вече не е моят дом. Но човек не може да бъде призрак в собствената си страна. Може да съм призрак, ако дойда във вашия свят, не знам. Но предполагам, че той вече не е и ваш, щом сте тук.

В сърцата на двамата се надигна силна надежда. Аслан обаче поклати отрицателно рошавата си глава:

— Не, мили мои — рече той. — Когато се срещнем тук отново, ще сте дошли завинаги. Но не сега. Трябва за известно време да се завърнете в своя свят.

— Сър, винаги съм искал да зърна поне за малко техния свят — примоли се Каспиан. — Лошо ли е това?

— Вече не би могъл да искаш лоши неща, сине мой. Ти вече си умрял — успокой го Аслан. — Ще видиш техния свят, но само за пет минути тяхно време. Толкова ще са ти необходими, за да сложиш в ред нещата там.

Аслан му обясни къде ще се върнат Джил и Юстас и всичко, свързано с Експерименталното училище. Изглежда го познаваше така добре, както и те.

— Дъще — обърна се Аслан към Джил, — откъсни клонче от този храст.

Тя го стори и клончето се превърна в чудесен камшик за езда.

— А сега, синове Адамови, изтеглете мечовете си — заповяда им Лъва. — Използвайте обаче само плоската им страна, защото ви изпращам срещу страхливци и деца, а не срещу воини.

— Ще дойдеш ли с нас, Аслан? — попита Джил.

— Те ще зърнат само гърба ми — отвърна Лъва.

Бързичко ги поведе през гората и само след няколко крачки пред тях се изправи стената на Експерименталното училище. В този момент Аслан изрева с такава сила, че слънцето на небето потрепери и пред очите им десетина метра от стената паднаха. Погледнаха през пролуката към храстите зад училището и към покрива на физкултурния салон. Навсякъде се виждаше мрачното есенно небе, което бяха оставили, преди да започнат приключенията им. Аслан се обърна към Джил и Юстас, дъхна им и докосна челата им с език. После легна в образувалата се в стената пролука, обърна златистия си гръб към Англия, а благородното си лице — към своите земи. В същия миг Джил забеляза фигури, които познаваше прекалено добре. Тичаха през лавровите храсти към тях. Повечето от тайфата бяха там — Адела Пенифедър, Колмондъли Мейджър, Едит Уинтърблот, Пъпчивия Сорнър, големият Банистър и двете противни близначки Гарет. Те обаче внезапно спряха. Лицата им се измениха. Израженията на

подлост, високомерие, жестокост и подлизурство се стопиха под сянката на ужаса. Видяха падналата стена и огромен като слон лъв, легнал в пролуката. Освен това трима души с блестящи одежди и с оръжие в ръце ги нападнаха. С Аслановата сила Джил шибна момчетата с камшика си, а Каспиан и Юстас заудряха момчетата с плоското на мечовете си. След по-малко от две минути всички мародери бягаха като луди и викаха:

— Убийци! Лъвове! Това не е честно!

Директорката също дойде. Тичаше, за да види какво се бе случило. Изправи се пред съборената стена, Лъва, Каспиан, Джил и Юстас (без изобщо да познае последните двама) изпадна в истеричен пристъп. Върна се в училището и позвъни в полицията. Разказа им за лъв, който бил избягал от цирка, а също и за избягали затворници, които съборили стената и носели мечове. Насред цялата бъркотия Джил и Юстас тихичко се вмъкнаха в училището и се преоблякоха в обикновени дрехи, а Каспиан се върна в другия свят. По заповед на Аслан стената стана отново цяла, когато полицията пристигна и не намери нито съборена стена, нито лъв, нито избягали затворници, а само полудяла директорка, започна разследване. Бе разкрито всичко, което ставаше в Експерименталното училище, и близо десет души бяха изключени. След това приятелите на директорката разбраха, че тя не е подходяща за тази длъжност. Повишиха я в училищен инспектор, за да контролира работата на други директори. А когато откриха, че и за това не я бива особено, я вкараха в парламента, където преживя дълго и щастливо до края на дните си.

Една нощ Юстас тайно зарови прекрасните си дрехи в двора на училището, а Джил занесе своите вкъщи. Облече ги на бала с маски преди следващата ваканция. От този ден нататък всичко в Експерименталното училище се промени към добро. Стана нелошо учебно заведение. А Джил и Юстас си останаха приятели. В далечната Нарния крал Рилиан погребва баща си Каспиан Мореплавателя, Десети под това име, и дълго го оплаква. Справедливо управлява страната и тя благоденстваше, докато бе на трона, макар Глъм (чийто крак оздравя напълно за три седмици) често да твърдеше, че ясните утрини водят до дъждовни следобеди и че не може да се очаква щастливите времена да траят дълго. Отворът в склона остана. В горещите летни дни нарнийците често слизат до Морето на мрака. С песни плават по

хладните подземни вълни и си разказват за градовете, погребани на километри под тях. Ако някога имате късмет да попаднете в Нарния, не пропускайте да посетите тези пещери.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.